
SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

XENOPHONTIS

HIPPARCHICVS

SIVE

DE MAGISTRI EQVITVM OFFICIO

RECENSVIT

PIVS CEROCCHI

BEROLINI
APVD WEIDMANNOS
MCMI.

PRAEFATIO.

Hanc novam Hipparchici Xenophontei editionem eo consilio paravi, ut quam plurimos mihi liceret libros manu scriptos antea conferrem, traditamque scripturam neque integre adhuc neque satis diligenter perspectam explorarem. Repetitis igitur conlationibus nonnullorum codicum quos praedecessores mei excusserant, novisque aliis adiectis, primum mihi statuendum esse putavi, quae necessitudo inter eos libros omnes, numero undeviginti, intercederet, quantaque esset cuiusque codicis auctoritas. Quae cum sint a me copiose disputata in eo libello qui inscribitur 'Prolegomena ad Xenophontis Hipparchicum' in 'Stud. ital. di filol. class. Vol. VI pp. 471—492' edito, hic ea summatim breviterque perstringam.

Codicum omnium longe praestantissimus est Vat. graec. 989, quem B nuncupavi. Huius libri praestantia cum propter plurimas optimas lectiones tum quod integrum praebet locum IV 5, in ceteris omnibus lacunosum, clarissime adparet. Hic igitur propriam tenet sedem et a stirpe ceterorum distinguitur, qui e nunc deperdito exemplari eodemque lacunoso multisque locis iam depravato fluxerunt. Inter hos, in quattuor familias distributos, maiorem quam ceteri auctoritatem obtinent EDFLM (nonnumquam et N). Itaque non dubitavi in hac mea recensione codicem B potissimum sequi, ceteros tantum ad huius vitia corrigenda adhibere. Ubi vero tradita scriptura sensu omnino carebat, tum so-

lum ex virorum doctorum coniecturis eam, quae huic defectui aptius mederi videretur, in verborum contextum recepi, codicum lectione in adnotationem relegata.*) Adnotationis vero ne cumularetur moles, praecipuas tantum codicum lectiones in inferiore margine notavi, reliquas cum illis coniecturis, quae mihi minus probabiles videbantur, in Appendice adieci. E marginibus codicum Victoriani, Villoisoniani, Parisini Y prolatas varias scripturas abiciendas esse censui, quod eas ex codice Laur. E omnino derivatas coguovi.

Denique, in hac editione mea libelli Xenophontei, quaecumque est, typis tradenda, non possum quin maximas gratias agam optimo magistro mihique carissimo Aeneae Piccolominio.

Neque minorem gratiam Hermanno Diels, praestantissimo viro, habeo, quod totam hanc recensionem consiliis iuvit, coniecturis ditavit, Weidmanno bibliopolae honestissimo commendavit.

Scr. Romae, mense septembri MDCCCIC.

---

*) De coniecturis meis egi in Animadversionibus criticis ad Xenophontis Hipparchicum. Stud. ital. di filol. class. Vol. VIII pp. 73—78.

SIGLORUM CONSPECTUS.

B = Vat. graec. 989, saec. XIV.
M = Marcianus 511, saec. XIII ineunte.
E = Laurentianus LV 22, saec. XIV.
M^a = Marcianus 368, saec. XV.
M^b = Marcianus 369, saec. XV.
D = Vatic. graec. 1334, saec. XV.
L = Lipsiensis (Bibl. Senat. n° IX), saec. XIV.
F = Laurentianus LXXX 13, saec. XIV vel XV in.
Q = Vindobonensis V 95, saec. XV.
O = Oxoniensis Bodl. n° 39, saec. XIV.
S = Cod. Musei Britann. add. 5110, saec. XVI.
N = Augustanus (ap. Reiserum 'Index mss. Bibl. Augustanae' p. 79), saec. XVI.
R = Vindobonensis IV 37 (70), saec. XVI.
A = Parisinus (ol. Colbertinus) 1643, saec. XV.
G = Laurentianus LV 21, saec. XIV.
P = Perusinus B 34, saec. XIV.
I = Cod. Laur. Conv. soppr. 110 (A. F. 2657, ol. 24), saec. XV.
V = Vratislaviensis n° 15 (LIV = S. I. 2. 6 ap. M. Treu Catal. codd. graec. bibl. Vratisl.) saec. XV/XVI.
K = Vat. graec. 1619, saec. XIV.
[T = Codex Taurinensis Leunclavii.]

Haec nominum compendia adhibui: Cast. = Chateillon; Cer. = Cerocchi; Cour. = Courier; Dind. = Lud. Dindorf; Hartm. = Hartman (Anal. Xenoph. nova 1889); Herw. = Van Herwerden; Leuncl. = Löwenklau; Picc. = Piccolomini; Schn. = Schneider; Steph. = H. Estienne.

ΙΠΠΑΡΧΙΚΟΣ.

I.

Πρῶτον μὲν θύοντα χρὴ αἰτεῖσθαι θεοὺς ταῦτα 1
διδόναι καὶ νοεῖν καὶ λέγειν καὶ πράττειν ἀφ᾽ ὧν θεοῖς
μὲν κεχαρισμενώτατα ἄρξαις ἄν, σαυτῷ δὲ καὶ φίλοις
καὶ τῇ πόλει προσφιλέστατα καὶ εὐκλεέστατα καὶ πο-
λυωφελέστατα. θεῶν δὲ ἵλεων ὄντων ἀναβιβαστέον μέν 2
σοι ἱππέας καὶ ὅπως ἀναπληρῶται ὁ κατὰ τὸν νόμον
ἀριθμὸς καὶ ὅπως τὸ ὂν ἱππικὸν μὴ μειῶται. εἰ δὲ μὴ
προσαναβήσονται ἱππεῖς, μείονες ἀεὶ ἔσονται· ἀνάγκη
γὰρ τοὺς μὲν γήρᾳ ἀπαγορεύειν, τοὺς δὲ καὶ ἄλλως ἐκ-
λείπειν. πληρουμένου γε μὴν τοῦ ἱππικοῦ ἐπιμελητέον 3
μὲν ὅπως τρέφωνται οἱ ἵπποι ὡς ἂν δύνωνται πόνους
ὑποφέρειν· οἱ γὰρ ἥττους τῶν πόνων οὔτε αἱρεῖν οὔτε
ἀποφεύγειν δύναιντ᾽ ἄν. ἐπιμελητέον δὲ ὅπως εὔχρηστοι
ὦσιν· οἱ γὰρ αὖ ἀπειθεῖς τοῖς πολεμίοις μᾶλλον ἢ τοῖς
φίλοις συμμαχοῦσι. καὶ οἱ λακτίζοντες δὲ ἀναβεβαμένοι 4
ἵπποι ἐκποδὼν ποιητέοι· οἱ γὰρ τοιοῦτοι πολλάκις πλείω
κακὰ ἢ οἱ πολέμιοι ποιοῦσι. δεῖ δὲ καὶ τῶν ποδῶν ἐπι-
μελεῖσθαι, ὅπως δύνωνται καὶ ἐν τραχείᾳ χώρᾳ ἱππεύειν,
εἰδότα ὅτι ὅπου ἂν ἀλγῶσιν ἐλαυνόμενοι, ἐνταῦθα οὐ
χρήσιμοί εἰσι. τῶν γε μὴν ἵππων ὑπαρχόντων οἵων δεῖ 5
τοὺς ἱππέας αὖ ἀσκητέον, πρῶτον μὲν ὅπως ἐπὶ τοὺς
ἵππους ἀναπηδᾶν δύνωνται· πολλοῖς γὰρ ἤδη ἡ σωτηρία

---

3 ἄρξαις BEM: ἄρξειας DFL ‖ 5–6 μέν σοι] μέντοι F ‖ 12 αἱρεῖν] αἴρειν B | 13 εὔχρηστοι] εὐπειθεῖς F ‖ 19 εἰδότας FLO ‖ 21 αὖ om. BGPV.

παρὰ τοῦτο ἐγένετο· δεύτερον δὲ ὅπως ἐν παντοίοις χω-
ρίοις ἱππάζεσθαι δυνήσονται· καὶ γὰρ οἱ πόλεμοι ἄλλοτε
6 ἐν ἀλλοίοις τόποις γίγνονται. ὅταν δὲ ἤδη ἔποχοι ὦσι, δεῖ
αὖ σκοπεῖν ὅπως ἀκοντιοῦσί τε ὡς πλεῖστοι ἀπὸ τῶν
ἵππων καὶ τἄλλα δυνήσονται ποιεῖν ἃ δεῖ τοὺς ἱππικούς.
μετὰ ταῦτα ὁπλιστέον καὶ ἵππους καὶ ἱππέας ὡς αὐτοὶ
μὲν ἥκιστα τιτρώσκοιντ' ἄν, βλάπτειν δὲ τοὺς πολεμίους
7 μάλιστα δύναιντ' ἄν. ἐκ τούτων παρασκευαστέον ὅπως
εὐπειθεῖς οἱ ἄνδρες ὦσιν· ἄνευ γὰρ τούτου οὔθ' ἵππων
ἀγαθῶν οὔθ' ἱππέων ἐπόχων οὔθ' ὅπλων καλῶν ὄφελος
οὐδέν. προστατεύειν μὲν οὖν τούτων πάντων ὅπως καλῶς
8 γίγνηται τὸν ἵππαρχον εἰκός ἐστιν. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ πόλις
χαλεπὸν ἡγησαμένη ταῦτα πάντα τὸν ἵππαρχον μόνον
ὄντα κατεργάζεσθαι προσαιρεῖται μὲν αὐτῷ συνεργοὺς
φυλάρχους, προσέταξε δὲ τῇ βουλῇ συνεπιμελεῖσθαι τοῦ
ἱππικοῦ, ἀγαθόν μοι δοκεῖ εἶναι τοὺς μὲν φυλάρχους
παρασκευάζειν συνεπιθυμεῖν σοι τῶν καλῶν τῷ ἱππικῷ,
ἐν δὲ τῇ βουλῇ ἔχειν ῥήτορας ἐπιτηδείους, ὅπως λέγοντες
φοβῶσί τε τοὺς ἱππέας (βελτίονες γὰρ ἂν εἶεν φοβούμενοι)
καταπραΰνωσί τε τὴν βουλήν, ἤν τι παρὰ καιρὸν χαλεπαίνῃ.
9 ταῦτα μὲν οὖν ὑπομνήματα ὧν δεῖ σε ἐπιμελεῖσθαι· ὡς
δ' ἂν ἕκαστα τούτων βέλτιστα περαίνοιτο, τοῦτο δὴ πειρά-
σομαι λέγειν.
Τοὺς μὲν τοίνυν ἱππέας δῆλον ὅτι καθιστάναι δεῖ
κατὰ τὸν νόμον τοὺς δυνατωτάτους καὶ χρήμασι καὶ
10 σώμασιν ἢ εἰσάγοντα εἰς δικαστήριον ἢ πείθοντα. ἐγὼ
δὲ οἶμαι εἰς μὲν τὸ δικαστήριον τούτους εἰσακτέον εἶναι
οὓς μὴ εἰσάγων διὰ κέρδος ἄν τις δοκοίη τοῦτο ποιεῖν·
καὶ γὰρ τοῖς ἧττον δυναμένοις εὐθὺς ἂν εἴη ἀποστροφή,
11 εἰ μὴ τοὺς δυνατωτάτους πρώτους ἀναγκάζοις. ἔστι δὲ

2 πόλεμοι B : πολέμιοι cett. | 3 ἀλλοίοις Cour. : ἄλλοις codd. | 4 σκοπεῖν FV : σκοπεῖσθαι cett. | πλεῖστοι Cour. : πλεῖστον codd. ‖ 9 τούτου Leuncl. : τούτων codd. | 12 εἰκός ἐστιν D : εἰκός N : εἰκόνα B ‖ 13 πάντα ταῦτα B | 14 κατεργάζεσθαι F : ἀπεργάζεσθαι cett. | 19 γὰρ ἂν Cour. : ἂν B : γὰρ cett. ‖ 28 διὰ κέρδος ἄν τις BMG : ἄν τις διὰ κέρδος cett. | 29 ἐπιστροφὴ T | 30 μὴ in marg. ead. m. D : om. cett. ‖ ἔστι B : ἔτι cett.

καὶ οὓς ἄν μοι δοκεῖ τις νέους μὲν τὰ ἐν ἱππικῇ λαμπρὰ
λέγων εἰς ἐπιθυμίαν καθιστάναι τοῦ ἱππεύειν, τοὺς δὲ
κυρίους αὐτῶν ἧττον ἀντιτείνοντας ἔχειν, τάδε διδάσκων
ὡς ἀναγκασθήσονται μὲν ἱπποτροφεῖν, ἢν μὴ ὑπὸ σοῦ,
ὑπ᾽ ἄλλου διὰ τὰ χρήματα· ἢν δ᾽ ἐπὶ σοῦ ἀναβῶσιν, ὡς 12
ἀποτρέψεις μὲν τοὺς παῖδας αὐτῶν τῶν πολυτελῶν τε
καὶ μανικῶν ἱππωνιῶν, ἐπιμελήσει δὲ ὡς ἂν ταχὺ ἱππικοὶ
γίγνοιντο· λέγοντα δὲ οὕτω καὶ ποιεῖν ταῦτα πειρατέον.
τούς γε μὴν ὄντας ἱππέας ἡ βουλὴ ἄν μοι δοκεῖ προειποῦσα 13
ὡς τὸ λοιπὸν δεήσει διπλάσια ἱππάζεσθαι ⟨καὶ⟩ ὡς τὸν
μὴ δυνάμενον ἵππον ἀκολουθεῖν ἀποδοκιμάσει ἐπιτεῖναι
ἂν τρέφειν τε ἄμεινον καὶ ἐπιμελεῖσθαι μᾶλλον τῶν
ἵππων. καὶ τοὺς βιαίους δ᾽ ἵππους ἀγαθόν μοι δοκεῖ 14
εἶναι προρρηθῆναι ὅτι ἀποδοκιμασθήσονται· αὕτη γὰρ ἡ
ἀπειλὴ πωλεῖν ἂν τοὺς τοιούτους μᾶλλον παρορμήσειε καὶ
ἱππωνεῖν σωφρονέστερον. ἀγαθὸν δὲ καὶ τοὺς ἐν ταῖς 15
ἱππασίαις λακτίζοντας ἵππους προρρηθῆναι ὅτι ἀποδο-
κιμασθήσονται· οὐδὲ γὰρ συντάττειν τοὺς τοιούτους δυνατόν,
ἀλλ᾽ ἀνάγκη, ἄν ποι ἐπὶ πολεμίους δέῃ ἐλαύνειν, ὑστά-
τους [ἂν] αὐτοὺς ἕπεσθαι, ὥστε διὰ τὴν τοῦ ἵππου
κακουργίαν ἄχρηστος καὶ ὁ ἱππεὺς καθίσταται. ὡς δ᾽ ἂν 16
καὶ οἱ πόδες εἶεν τῷ ἵππῳ κράτιστοι, εἰ μέν τις ἄλλην
ἔχει ῥᾴω καὶ εὐτελεστέραν ἄσκησιν, ἐκείνη ἔστω· εἰ δὲ
μή, ἐγώ φημι χρῆναι πεῖραν ἔχων χύδην καταβαλόντα
λίθους τῶν ἐκ τῆς ὁδοῦ ὅσον μναϊαίους καὶ πλεῖον καὶ
μεῖον ἐν τούτοις τὸν ἵππον καὶ ψήχειν καὶ ἐνιστάναι
ὅταν ἀπὸ τῆς φάτνης ἀποβῇ· βαδίζων γὰρ ἐν τοῖς λίθοις
οὔποτε ὁ ἵππος παύσεται οὔθ᾽ ὅταν ψήχηται οὔθ᾽ ὅταν
μυωπίζηται. ὁ δὲ πειραθεὶς τά τε ἄλλα ἃ λέγω πιστεύσει
καὶ στρογγύλους τοὺς πόδας τοῦ ἵππου ὄψεται. ὁπότε 17
γε μὴν οἱ ἵπποι εἰσὶν οἵους δεῖ, ὡς ἂν αὐτοὶ οἱ ἱππεῖς

---

6 *ἀποτρέψεις* BV : *ἀποστρέψεις* cett. | *τε* B : *γε* cett. ‖ 9 *ἱππέας* N : *ἱππεῖς* T : *ἵππους* cett. | 10 ⟨*καὶ*⟩ *ὡς* Camerarius : *ὡς* codd. | 11 *ἵππον* om. DFL | 12 *μᾶλλον* om. B ‖ 19 *ἄν ποι* Diels : *κἄν ποι* codd. | 20 *ἂν* del. Dind. ‖ 22 *τῷ ἵππῳ* Cour. : *τῶν ἵππων* codd. | *ἄλλην* B : om cett.] 23 *ἔχει*] *ἔχοι* F et ex corr. V | 26 *καὶ ἐνιστάναι* B : *ἐνιστάναι* cett.

*ἄριστοι γίγνοιντο, τοῦτο διηγήσομαι. τὸ μὲν τοίνυν τοὺς
νέους αὐτῶν ἀναπηδᾶν ἐπὶ τοὺς ἵππους πείθοιμεν ἂν
αὐτοὺς μανθάνειν· τὸν διδάξοντα δὲ παρασχὼν ἐπαίνου
δικαίως ἂν τυγχάνοις. τούς γε μὴν πρεσβυτέρους τὸν
Περσικὸν τρόπον ἀναβάλλεσθαι ὑπ᾽ ἄλλων προσεθίσας*
18 *καὶ τούτους ὠφελήσαις ἄν. ὅπως γε μὴν ἐν παντοδαποῖς
χωρίοις ἔποχοι οἱ ἱππεῖς δυνήσονται εἶναι, τὸ μὲν πυκνὰ
ἐξάγειν μὴ πολέμου ὄντος ἴσως ὀχληρόν· συγκαλέσαντα
δὲ χρὴ τοὺς ἱππέας συμβουλεῦσαι αὐτοῖς μελετᾶν, καὶ
ὅταν εἰς χώραν ἐλαύνωσι καὶ ὅταν ἄλλοσέ ποι, ἐκβιβά-
ζοντας τῶν ὁδῶν καὶ ταχὺ ἐλαύνοντας ἐν τόποις παντο-
δαποῖς. τοῦτο γὰρ ὠφελεῖ μὲν παραπλησίως τῷ ἐξάγειν,*
19 *ὄχλον δ᾽ οὐχ ὁμοίως παρέχει. ἐπιτήδειον δὲ ὑπομιμνήσκειν
ὅτι καὶ ἡ πόλις ἀνέχεται δαπανῶσα εἰς τὸ ἱππικὸν ἐγγὺς
τετταράκοντα τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὡς ἢν πόλεμος γίγνηται,
μὴ ζητεῖν δέῃ ἱππικόν, ἀλλ᾽ ἐξ ἑτοίμου ἔχῃ παρεσκευα-
σμένῳ χρῆσθαι. ταῦτα γὰρ ἐνθυμουμένους εἰκὸς καὶ τοὺς
ἱππέας μᾶλλον ⟨ἂν⟩ ἀσκεῖν τὴν ἱππικήν, ὅπως ἢν πόλεμος
ἐγείρηται, μὴ ἀμελετήτους ὄντας ἀγωνίζεσθαι δέῃ περί
τε τῆς πόλεως καὶ περὶ εὐκλείας καὶ περὶ τῆς ψυχῆς.*
20 *ἀγαθὸν δὲ καὶ τοῦτο προειπεῖν τοῖς ἱππεῦσιν ὅτι ἐξάξεις
καὶ σύ ποτε αὐτοὺς καὶ διὰ παντοίων χωρίων ἡγήσῃ. καὶ
ἐν ταῖς μελέταις δὲ τῆς ἀνθιππασίας καλὸν ἐξάγειν ἄλλοτε
εἰς ἀλλοῖον τόπον· καὶ γὰρ τοῖς ἱππεῦσι καὶ τοῖς ἵπποις*
21 *βέλτιον. ἀκοντίζειν γε μὴν ἀπὸ τῶν ἵππων ὧδ᾽ ἂν πλεῖστοί
μοι δοκοῦσι μελετᾶν, εἰ τοῦτ᾽ αὖ προείποις τοῖς φυλάρχοις
ὅτι αὐτοὺς δεήσει ἡγουμένους τοῖς τῆς φυλῆς ἀκοντισταῖς
ἐλαύνειν ἐπὶ τὸ ἀκόντιον. φιλοτιμοῖντο γὰρ ἄν, ᾗ τὸ*

---

2 *πείθοιμεν* Steph. : *πείθομεν* B : *πείθωμεν* cett. | 3 *διδάξοντα* B T : *διδάξαντα* (o 2ª m.) Mª : *διδάξαντα* cett. | 5 *ἄλλων* NT : *ἀλλήλων* cett. 13 *ὁμοίως*] *ὅμοιον* N ‖ 16 *δέῃ*] *δεὴ*, sed *δέη* in mrg., N : *δὲ* V : *δὴ* cett. | 18 *ἂν* add. Cer. ‖ 22 *καὶ σύ ποτε*] *ποτὲ καὶ σὺ* BDLM | 23 *τῆς ἀνθιππασίας* F : *πρὸ τῆς ἀνθιπ.* T : *ταῖς πρὸ ἀνθιπ.* Q. : *ταῖς πρὸς τῆς ἀνθιπ.* cett. ‖ 27 *τοῖς* ex corr. al. atr. E : om. B : *τοὺς* cett. | *ἀκοντισταῖς* BGM : *ἀκοντιστὰς* cett. | 28 *ᾗ τὸ* Picc. : *εἰ τὸ* B : *ᾗ* cett.

εἰκός, ὡς πλείστους ἕκαστος ἀποδεῖξαι ἀκοντιστὰς τῇ
πόλει. ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ καλῶς γε ὁπλισθῆναι τοὺς ἱππέας 22
οἱ φύλαρχοι ἄν μοι δοκοῦσι μέγιστον συλλαμβάνειν, εἰ
πεισθείησαν ὅτι πολύ ἐστι πρὸς τῆς πόλεως εὐδοξότερον
τῇ τῆς φυλῆς λαμπρότητι κεκοσμῆσθαι ἢ μόνον τῇ ἑαυτῶν
στολῇ. εἰκὸς δὲ μὴ δυσπίστους εἶναι αὐτοὺς τὰ τοιαῦτα, 23
οἵ γε φυλαρχεῖν ἐπεθύμησαν δόξης καὶ τιμῆς ὀρεγόμενοι.
δυνατοὶ δ᾽ εἰσὶ κατὰ τὰ ἐν τῷ νόμῳ ὁπλίσαι καὶ ἄνευ
τοῦ αὐτοὶ δαπανᾶν, τῷ μισθῷ ἐπαναγκάζοντες κατὰ τὸν
νόμον ὁπλίζεσθαι. εἴς γε μὴν τὸ εὐπειθεῖς εἶναι τοὺς 24
ἀρχομένους μέγα μὲν τὸ καὶ λόγῳ διδάσκειν ὅσα ἀγαθὰ
ἔνι ἐν τῷ πειθαρχεῖν, μέγα δὲ καὶ τὸ ἔργῳ [κατὰ τὸν νόμον]
πλεονεκτεῖν μὲν ποιεῖν τοὺς εὐτάκτους μειονεκτεῖν δὲ ἐν
πᾶσι τοὺς ἀτακτοῦντας. ἰσχυροτάτη δέ μοι δοκεῖ εἶναι 25
παρόρμησις τῶν φυλάρχων εἰς τὸ φιλοτιμεῖσθαι αὐτοὺς
καλῶς παρεσκευασμένους ἕκαστον τῆς φυλῆς ἡγεῖσθαι, εἰ
τοὺς ἀμφὶ σὲ προδρόμους κοσμήσαις μὲν ὅπλοις ὡς κάλλιστα, ἀκοντίζειν δὲ μελετᾶν ἐξαναγκάσαις ὡς μάλιστα, ἡγοῖο
δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τὸ ἀκόντιον αὐτὸς εὖ μάλα μεμελετηκώς.
εἰ δὲ καὶ ἆθλά τις δύναιτο προτιθέναι ταῖς φυλαῖς πάντων 26
ὁπόσα ἀγαθὰ νομίζουσιν ἀσκεῖσθαι ἐν ταῖς θέαις ὑπὸ τοῦ ἱππικοῦ, τοῦτο πάντας οἶμαι Ἀθηναίους γε μάλιστα προτρέπειν εἰς φιλονεικίαν. δῆλον δὲ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς χοροῖς ὡς μικρῶν ἄθλων ἕνεκα πολλοὶ μὲν πόνοι, μεγάλαι δὲ δαπάναι τελοῦνται. τοὺς μέντοι κριτὰς τοιούτους δεῖ εὑρίσκειν παρ᾽ οἷς νικῶντες μάλιστ᾽ ἂν ἀγάλλοιντο.

---

3 *συλλαμβάνειν*] *συμβάλλειν* (*λλειν* al. atr. in ras.) E | 4 *προς* A : *πρὸ* cett. | 5 *ἑαυτῶν* Cast. : *ἑαυτοῦ* codd. ‖ 8 *κατὰ* marg. T : *καὶ* codd. ‖ 12 *κατὰ τὸν νόμον* seclus. Weiske ‖ 14 *δέ μοι*] *δ᾽ ἄν μοι* Cour. | 16 *εἰ* (spr. v. 2ae m. M) EMa : om. cett. | 18 *ἡγοῖο* Schn. : *εἰσηγοῖο* codd. | 19 *αὐτὸς* BD : *αὐτοὺς* cett. ‖ 22—23 *μάλιστ᾽ ἂν προτρέπειν* Cobet : *μάλιστα προτρέψειν* Dind.

II.

1 Ἢν δὲ δή σοι ταῦτα πάντα ἐξησκημένοι ὦσιν οἱ
ἱππεῖς, δεῖ δήπου καὶ τάξιν τινὰ ἐπίστασθαί αὐτοὺς ἐξ
ἧς κάλλιστας μὲν θεοῖς πομπὰς πέμψουσι, κάλλιστα δὲ
ἱππάσονται, ἄριστα δὲ μαχοῦνται, ἢν δέῃ, ῥᾷστα δὲ καὶ
ἀταρακτότατα ὁδοὺς πορεύσονται καὶ διαβάσεις περάσου-
σιν. ᾗ τοίνυν χρώμενοι τάξει δοκοῦσιν ἄν μοι ταῦτα
κάλλιστα διαπράττεσθαι, ταύτην νῦν ἤδη πειράσομαι
2 δηλοῦν. οὐκοῦν ὑπὸ μὲν τῆς πόλεως ὑπάρχουσι διῃρημέναι
⟨δέκα⟩ φυλαί. τούτων δ᾽ ἐγώ φημι χρῆναι πρῶτον μὲν
δεκαδάρχους σὺν τῇ τῶν φυλάρχων ἑκάστων γνώμῃ κατα-
στῆσαι ἐκ τῶν ἀκμαζόντων τε καὶ φιλοτιμοτάτων καλόν
τι ποιεῖν καὶ ἀκούειν· καὶ τούτους μὲν πρ⟨ωτ⟩οστάτας δεῖ
3 εἶναι. μετὰ δὲ τούτους ἴσους χρὴ τούτοις ἀριθμὸν ἐκ
τῶν πρεσβυτάτων τε καὶ φρονιμωτάτων ἑλέσθαι οἵτινες
τελευταῖοι τῶν δεκάδων ἔσονται. εἰ γὰρ δεῖ καὶ ἀπεικάσαι,
οὕτω καὶ σίδηρος μάλιστα διατέμνει σίδηρον, ὅταν τό τε
ἡγούμενον τοῦ τομέως ἐρρωμένον ᾖ καὶ τὸ ἐπελαυνόμενον
4 ἱκανόν. τούς γε μὴν ἐν μέσῳ τῶν πρώτων καὶ τῶν
τελευταίων, εἰ οἱ δεκάδαρχοι ἐπιστάτας ἕλοιντο καὶ οἱ
ἄλλοι ἐφέλοιντο, οὕτως εἰκὸς ἑκάστῳ πιστότατον τὸν
5 ἐπιστάτην εἶναι. τὸν μέντοι ἀφηγούμενον ἐκ παντὸς
τρόπου δεῖ ἱκανὸν ἄνδρα καθιστάναι. ἀγαθὸς γὰρ ὤν,
εἴτε ποτὲ δέοι ἐπὶ πολεμίους ἐλαύνειν, ἐγκελεύων ῥώμην
ἂν ἐμβάλοι τοῖς ἔμπροσθεν, εἴτ᾽ αὖ καὶ ἀποχωρεῖν καιρὸς
συμβαίνοι, φρονίμως ἀφηγούμενος μᾶλλον ἂν ὡς τὸ εἰκὸς
6 σῴζοι τοὺς φυλέτας. οἱ μέντοι δεκάδαρχοι ἄρτιοι ὄντες
πλείω ἴσα μέρη παρέχοιεν ἂν διαιρεῖν ἢ εἰ περιττοὶ εἶεν.
αὕτη δέ μοι ἡ τάξις ἀρέσκει διὰ τάδε, ὅτι πρῶτον μὲν οἱ

---

9 δέκα Cobet : om. codd. | 10 δεκαδάρχους] δεκάρχους ABDL | ἑκάστων Dind. : ἑκάστου codd. | 11 φιλοτιμοτάτων] φιλοτιμουμένων Dind. | 12 πρωτοστάτας Morus : προστάτας codd. ‖ 13 ἀριθμῷ D | 17 τοῦ τομέως FG1QV : τοῦτο μέρος BG2 : τοῦτο μέσως DIM ‖ 19 εἰ Dind. : ἐπεὶ codd. | δεκάδαρχοι BE : δέκαρχοι cett. | ἐπιστάντας B | 20 ἐφέλοιντο Schn. : ἐφαιροῖντο B : ἐφέποιντο cett. ‖ 23 ἐγκελεύων] ἐπικελεύων BFI | 24 ἐμβάλλοι V.

πρωτοστάται πάντες ἄρχοντες γίγνονται· οἱ δ' αὐτοὶ ἄνδρες ὅταν ἄρχωσι, μᾶλλόν πως οἴονται ἑαυτοῖς προσήκειν καλόν τι ποιεῖν ἢ ὅταν ἰδιῶται ὦσιν· ἔπειτα δὲ καὶ ὅταν πρακτέον τι ᾖ, τὸ παραγγέλλειν μὴ ἰδιώταις ἀλλ' ἄρχουσι πολὺ ἀνυτικώτερον. τεταγμένων γε μὴν οὕτω χρή, ὥσπερ καὶ 7
τοῖς φυλάρχοις προαγορεύεται ἡ χώρα ὑπὸ τοῦ ἱππάρχου ἐν ᾗ ἑκάστῳ ἐλατέον, οὕτω καὶ τοῖς δεκαδάρχοις παρηγγέλθαι ὑπὸ τῶν φυλάρχων ὅπη πορευτέον ἑκάστῳ. οὕτω γὰρ προειρημένων πολὺ εὐτακτοτέρως ἂν ἔχοι ἢ εἰ ὥσπερ ἐκ θεάτρου ὡς ἂν τύχωσιν ἀπιόντες λυποῖεν ἀλλήλους. καὶ μάχεσθαι δὲ μᾶλλον ἐθέλουσιν οἵ τε πρῶτοι, ἤν τι 8
ἐκ τοῦ πρόσθεν προσπίπτῃ, ὅταν εἰδῶσιν ὅτι αὕτη ἡ χώρα αὐτῶν, καὶ οἱ τελευταῖοι, ἤν τι ὄπισθεν ἐπιφαίνηται, ἐπιστάμενοι ὅτι αἰσχρὸν λιπεῖν τὴν τάξιν. ἄτακτοι δ' ὄντες 9
ἀλλήλους μὲν ταράττουσι καὶ ἐν στεναῖς ὁδοῖς καὶ ἐν διαβάσεσι, τοῖς δὲ πολεμίοις οὐδεὶς ἑκὼν ἑαυτὸν τάττει μάχεσθαι. καὶ ταῦτα μὲν δὴ πάντα ὑπάρχειν δεῖ ἐκπεπονημένα πᾶσι τοῖς ἱππεῦσιν, εἰ μέλλουσιν ἀπροφάσιστοι ἔσεσθαι συνεργοὶ τῷ ἡγουμένῳ.

III.

Τῶνδέ γε μὴν αὐτῷ ἤδη μέλειν δεῖ τῷ ἱππάρχῳ. 1
πρῶτον μὲν ὅπως καλλιερήσει τοῖς θεοῖς ὑπὲρ τοῦ ἱππικοῦ, ἔπειτα ὅπως τὰς πομπὰς ἐν ταῖς ἑορταῖς ἀξιοθεάτους ποιήσει, ἔτι δὲ καὶ τἆλλα ὅσα ἐπιδεικνύναι δεῖ τῇ πόλει ὅπως ᾗ δυνατὸν κάλλιστα ἐπιδείξει, τά τε ἐν Ἀκαδημίᾳ καὶ τὰ ἐν Λυκείῳ καὶ τὰ Φαληροῖ καὶ τὰ ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ. καὶ ταῦτα μὲν ἄλλα ὑπομνήματα· ὡς δὲ τούτων ἕκαστα κάλλιστ' ἂν πράττοιτο, νῦν αὐτὰ ταῦτα λέξω.

2—3 καλόν τι B : τι καλὸν cett. ‖ 6 προαγορεύεται BKM$^{a}_{2}$: προαγορεύσεται cett. | 8 ὅπη Diels : ὅπου Dind. : ὅπως codd. | 9 ἢ εἰ G : ἢ εἰς V : ἢ cett. | 10 λυποῖεν Schn. : λυπῶσιν codd. ‖ 12 ὅταν Dind. : οἳ ἂν codd. ‖ 16 ἑαυτὸν B : αὑτὸν EFM$^{a}_{2}$: om. DLV : αὐτὸν cett. ‖ 26 καὶ ταῦτα μὲν ἄλλα ὑπομνήματα uncis secludenda putat Cer. | 27 αὐτὰ ταῦτα B : αὐτὰ cett. : αὖ τοῦτο Cour. : αὖ ταῦτα Dind.

2 Τὰς μὲν οὖν πομπὰς οἴομαι ἂν καὶ τοῖς θεοῖς
κεχαρισμενωτάτας καὶ τοῖς θεαταῖς εἶναι, εἰ ὅσων ἱερὰ
καὶ ἀγάλματα ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐστι, ταῦτα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν
Ἑρμῶν κύκλῳ, [περὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ ἱερὰ] περιελαύνοιεν
τιμῶντες τοὺς θεούς. καὶ ἐν τοῖς Διονυσίοις δὲ οἱ χοροὶ
προσεπιχαρίζονται ἄλλοις τε θεοῖς καὶ τοῖς δώδεκα
χορεύοντες. ἐπειδὰν δὲ πάλιν πρὸς τοῖς Ἑρμαῖς γένωνται
περιεληλακότες, ἐντεῦθεν καλόν μοι δοκεῖ εἶναι κατὰ
φυλὰς εἰς τάχος ἀνιέναι τοὺς ἵππους μέχρι τοῦ Ἐλευσινίου.
3 οὐδὲ δόρατα μὴν παραλείψω ὡς ἥκιστα ἂν ἀλλήλοις
ἐπαλλάττοιτο. δεῖ γὰρ μεταξὺ τοῖν ὤτοιν τοῦ ἵππου
ἕκαστον σχεῖν, εἰ μέλλει φοβερά τε καὶ εὐκρινῆ ἔσεσθαι
4 καὶ ἅμα πολλὰ φανεῖσθαι. ἐπειδὰν δὲ τῆς εἰς τάχος
διελάσεως λήξωσι, τὴν ἄλλην ἤδη καλὸν σχέδην εἰς τὰ
ἱερά, ᾗπερ καὶ πρόσθεν, διελαύνειν. καὶ οὕτως ὅσα ἔστιν
ἐν ἵππῳ ἀναβεβαμένῳ πάντα ἐπιδεδειγμένα ἔσται καὶ
5 τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς ἀνθρώποις. καὶ ὅτι μὲν ταῦτα οὐκ
εἰθισμένοι ποιεῖν οἱ ἱππεῖς εἰσιν οἶδα· γιγνώσκω δὲ ὅτι
ἀγαθὰ καὶ καλὰ καὶ τοῖς θεαταῖς ἡδέα ἔσται. αἰσθάνομαι
δὲ καὶ ἄλλα ἀγωνίσματα τοὺς ἱππέας κεκαινουργηκότας,
ἐπειδὴ οἱ ἵππαρχοι ἱκανοὶ ἐγένοντο πεῖσαι ἃ ἠβουλήθησαν.
6 ὅταν γε μὴν πρὸ τοῦ ἀκοντισμοῦ ἐλαύνωσιν ἐν Λυκείῳ,
καλὸν ἑκατέρας τὰς πέντε φυλὰς ἐπὶ [τοῦ] μετώπου
διελαύνειν, ὥσπερ εἰς μάχην ἡγουμένου τοῦ ἱππάρχου καὶ
τῶν φυλάρχων, ἐν τοιαύτῃ τάξει ἀφ᾽ ἧς πληρώσεται τοῦ
7 δρόμου τὸ πλάτος. ἐπειδὰν δ᾽ ὑπερβάλωσι τὸ κεφάλαιον
τοῦ ἀντιπροσώπου θεάτρου, χρήσιμον ἂν οἴομαι φανῆναι
καὶ εἰ καθ᾽ ὁπόσους μέτριον εἰς τὸ κάταντες δυναμένους
8 ταχὺ ἐλαύνειν ἐπιδείξαις τοὺς ἱππέας. οὐ μέντοι ἀγνοῶ

1 οὖν] γὰρ B | καὶ τοῖς θεοῖς] τοῖς θεοῖς ἅμα Q | 4 περὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ ἱερὰ seclus. Herw. (Mnemos. vol. 23) | 6 προσεπιχωρίζονται B | 7 πρὸς τοῖς] ἐπὶ τοῖς DLO: ἐν ταῖς Q : καὶ τοῖς F. ‖ 11 ὤτοιν Cast. ex Ribitti interpr. latina : νώτοιν codd. ‖ 14 ἤδη καλὸν] καλὸν ἤδη B | 15 ἔστιν] ἔστιν ἤδη BFGM. | 16 ‹καλὰ› πάντα Cobet ‖ 19 θεαταῖς] θεοῖς F : ⟨τοῖςτε θεοῖς⟩ καὶ τοῖς θεαταῖς Cer. ‖ 22 ἐλαύνωσιν B : διελαύνωσιν cett. | 23 τοῦ del. Cour. | 24 διελαύνειν B : ἐλαύνειν cett. ‖ 28 εἰ] οἱ B.

*ὅτι, ἢν μὲν πιστεύωσι δυνήσεσθαι ταχὺ ἐλαύνειν, πάνυ
ἂν ἡδέως ἐπιδείξαιντο· ἢν δὲ ἀμελέτητοι ὦσιν, ὁρᾶν χρὴ
ὅπως μὴ οἱ πολέμιοι αὐτοὺς τοῦτο δρᾶν ἀναγκάσουσιν.*
Ἔν γε μὴν ταῖς δοκιμασίαις ἡ μὲν τάξις εἴρηται 9
*μεθ᾽ ἧς ἂν κάλλιστα ἱππάζοιντο. ἢν δὲ ὁ ἡγούμενος,
ἥνπερ ἔχῃ δυνατὸν ἵππον, ἐν τῷ ἔξωθεν ἀεὶ στίχῳ
περιφέρηται, οὕτως αὐτὸς μὲν ἀεὶ ταχὺ ἐλᾷ καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ ἔξωθεν γιγνόμενοι πάλιν αὖ ταχὺ ἐλῶσιν· ὥστε ἡ
μὲν βουλὴ ἀεὶ τὸ ταχὺ ἐλαυνόμενον θεάσεται, οἱ δὲ ἵπποι
οὐκ ἀπεροῦσιν ἐν μέρει ἀναπαυόμενοι. ὅταν γε μὴν ἐν* 10
*τῷ ἱπποδρόμῳ ἡ ἐπίδειξις ᾖ, καλὸν μὲν οὕτω πρῶτον
τάξασθαι ὡς ἂν ἐπὶ μετώπου ἐμπλήσαντες ἵππων τὸν
ἱππόδρομον ἐξελάσειαν τοὺς ἐκ τοῦ μέσου ἀνθρώπους.
καλὸν δ᾽, ἐπεὶ αἱ φυλαὶ ἐν τῇ ἀνθιππασίᾳ φεύγουσί* 11
*τε ἀλλήλας καὶ διώκουσι ταχέως, ὅταν οἱ ἵππαρχοι ἡγῶνται
ταῖς πέντε φυλαῖς, ἑκατέρας διελαύνειν τὰς φυλὰς δι᾽
ἀλλήλων. ταύτης γὰρ τῆς θέας τό τε ἀντιμετώπους
προσελαύνειν ἀλλήλοις γοργόν, τό τε διελάσαντας τὸν
ἱππόδρομον ἀντίους πάλιν στῆναι ἀλλήλοις σεμνόν, καὶ
τὸ ὑπὸ σάλπιγγος αὖ τὸ δεύτερον θᾶττον ἐπελαύνειν
καλόν. στάντας δὲ ἤδη τὸ τρίτον αὖ ὑπὸ τῆς σάλπιγγος* 12
*χρὴ τάχιστα ἀλλήλοις ἐπελαύνειν, καὶ διελάσαντας εἰς
κατάλυσιν ἤδη ἐπὶ φάλαγγος ἅπαντας καταστάντας, ὥσπερ
εἰώθατε, πρὸς τὴν βουλὴν προσελαύνειν. ταῦτά μοι δοκεῖ* 13
*πολεμικώτερά τε φαίνεσθαι ἂν καὶ καινότερα. τὸ δὲ
βραδύτερον μὲν τῶν φυλάρχων ἐλαύνειν, τὸν δ᾽ αὐτὸν
τρόπον ἐκείνοις ἱππεύειν, οὐκ ἄξιον ἱππαρχίας. ὅταν* 14
*γε μὴν ἐν τῷ ἐπικρότῳ ἐν Ἀκαδημίᾳ ἱππεύειν δέῃ, ἔχω
τάδε παραινέσαι· εἰς μὲν τὸ μὴ ἀποκρούεσθαί ποτε τῶν
ἵππων, ὑπτίους ἀναπεπτωκότας ἐλαύνειν, εἰς δὲ τὸ μὴ
πίπτειν, τοὺς ἵππους ὑπολαμβάνειν ἐν ταῖς στροφαῖς.*

6 *ἥνπερ* om. B | 7 *οὕτως* (R?) T : *οὗτος* codd. | *αὐτὸς μὲν*] *καὶ αὐτὸς μὲν* V : *αὐτός* ⟨*τε*⟩ Cer. ‖ 15 *ἀλλήλας* B : *ἀλλήλους* cett. | 20 *ὑπὸ σάλπιγγος* Cour. : *ἀπὸ σάλπιγγος* codd. | *ἐπελαύνειν*] *ἐλαύνειν* B ‖ 29 *ποτε*] *ἀπὸ* B : *τότε* Q | 30 *ἐλαύνειν* ⟨*χρή*⟩ vel ⟨*δεῖ*⟩ Zeunius | 31 *στροφαῖς* Dind. : *ἀναστροφαῖς* codd.

τὰ μέντοι ὀρθὰ ταχὺ ἐλαύνειν χρή· οὕτω γὰρ τὸ ἀσφαλὲς καὶ τὸ καλὸν θεάσεται ἡ βουλή.

IV.

1 Ἔν γε μὴν ταῖς πορείαις ἀεὶ δεῖ τὸν ἵππαρχον προ-
νοεῖν ὅπως ἀναπαύῃ μὲν τῶν ἵππων τὰς ἕδρας, ἀναπαύῃ
δὲ τοὺς ἱππέας τοῦ βαδίζειν, μέτριον μὲν ὀχοῦντα, μέτριον
δὲ πεζοποροῦντα. τοῦ δὲ μετρίου ἐννοῶν οὐκ ἂν ἁμαρ-
τάνοις· αὐτὸς γὰρ μέτρον ἕκαστος τοῦ μὴ λαθεῖν ὑπερ-
2 πονοῦντας. ὅταν μέντοι ἀδήλου ὄντος εἰ πολεμίοις
ἐντεύξῃ πορεύῃ ποι, κατὰ μέρος χρὴ τὰς φυλὰς ἀναπαύειν.
χαλεπὸν γὰρ ⟨ἂν εἴη⟩ εἰ πᾶσι καταβεβηκόσι πλησιάσειαν
3 οἱ πολέμιοι. καὶ ἢν μέν γε διὰ στενῶν ὁδῶν ἐλαύνῃς,
ἀπὸ παραγγέλσεως εἰς κέρας ἡγητέον· ἢν δὲ πλατείαις
ἐπιτυγχάνῃς ὁδοῖς, ἀπὸ παραγγέλσεως αὖ πλατυντέον
τῆς φυλῆς ἑκάστης τὸ μέτωπον· ὅταν γε μὴν εἰς πεδίον
ἀφικνῆσθε, ἐπὶ φάλαγγος πάσας τὰς φυλάς. ἀγαθὸν
γὰρ καὶ μελέτης ἕνεκα ταῦτα ποιεῖν, καὶ τοῦθ᾽ ἥδιον
διαπερᾶν τὰς ὁδοὺς ποικίλλοντας ἱππικαῖς τάξεσι τὰς
4 πορείας. ὅταν μέντοι ἔξω τῶν ὁδῶν διὰ δυσχωριῶν
ἐλαύνητε, μάλα χρήσιμον καὶ ἐν πολεμίᾳ καὶ ἐν φιλίᾳ
προελαύνειν τῆς φυλῆς ἑκάστης τῶν ὑπηρετῶν οἵτινες,
ἢν ἀπόροις νάπαις ἐντυγχάνωσι, παριόντες ἐπὶ τὰ εὔπορα
δηλώσουσι τοῖς ἱππεῦσιν ᾗ χρὴ τὴν ἔλασιν ποιεῖσθαι,
5 ὡς μὴ ὅλαι αἱ τάξεις πλανῶνται. ἢν δὲ δι᾽ ἐπικινδύνων
ἐλαύνητέ που, φρονίμου ἱππάρχου τὸ ⟨μὲν⟩ τῶν προόδων

---

6 ἐννοῶν] προνοῶν D | 7 αὐτὸς] αὐτὸ IK ‖ 9 ποι B : που cett. | 10 χαλεπὸν γὰρ ⟨ἂν εἴη⟩ Cer. ‖ 15 φυλὰς ⟨καταστατέον⟩ Leuncl.: φ. ⟨ἀκτέον⟩ Zeunius : φ. ⟨πλατυντέον⟩ Weiske | 16 καὶ τοῦθ᾽ ἥδιον] [καὶ] τοῦ θ᾽ ἥδιον Cer. | 17 διαπερᾶν τὰς B : διαπεράναντας cett. ‖ 18 δυσχωριῶν B : δυσχωρίαν DFL : δυσχωρίας NQ : δυσχωρίων cett. | 20 προσελαύνειν BQ | 22 ἔλασιν Dind. : ἐλασίαν codd. ‖ 23 ἢν δὲ δι᾽ ἐπικινδύνων B : ἢν δ᾽ ἐπικινδύνων G : ἢν δὲ ἐπικινδύνων FI : ἢν δ᾽ ἐπὶ κινδύνων KV : ἢν δὲ ἐπὶ κινδύνων cett. | 24 ἐλαύνητε F : ἐλαύνηται cett. | που] ποι GI | ⟨μὲν⟩ addidit Cer.

ἄλλους προόδους διερευνωμένους προηγεῖσθαι (τὸ γὰρ ὡς ἐκ πλείστου προαισθάνεσθαι πολεμίων χρήσιμον καὶ πρός τὸ ἐπιθέσθαι καὶ πρὸς τὸ φυλάξασθαι) καὶ τὸ ἀναμένειν δὲ ἐπὶ ταῖς διαβάσεσιν, ὡς μὴ κατακόπτωσι τοὺς ἵππους οἱ τελευταῖοι τὸν ἡγεμόνα διώκοντες. ἴσασι μὲν οὖν ταῦτα σχεδὸν ἅπαντες, καρτερεῖν δ' ἐπιμελόμενοι οὐ πολλοὶ ἐθέλουσι.

Προσήκει δὲ ἱππάρχῳ ἔτι ἐν εἰρήνῃ ἐπιμεμελῆσθαι 6
ὅπως ἐμπείρως ἕξει τῆς τε πολεμίας καὶ τῆς φιλίας χώρας· ἢν δ' ἄρα αὐτὸς ἀπείρως ἔχῃ, τῶν ἄλλων γε δεῖ τοὺς ἐπιστημονεστάτους ἑκάστων τόπων παραλαμβάνειν. πολὺ γὰρ διαφέρει ἡγούμενος ὁ εἰδὼς τὰς ὁδοὺς τοῦ μὴ εἰδότος, καὶ ἐπιβουλεύων δὲ πολεμίοις ὁ εἰδὼς τοὺς τόπους τοῦ μὴ εἰδότος πολὺ διαφέρει. καὶ κατασκόπων 7
δὲ πρὶν πόλεμον εἶναι δεῖ μεμεληκέναι ὅπως ἔσονται καὶ ἐκ πόλεων ἀμφοτέροις φιλίων καὶ ἐξ ἐμπόρων· πᾶσαι γὰρ αἱ πόλεις τοὺς εἰσάγοντάς τι ἀεὶ ὡς εὐμενεῖς δέχονται· καὶ ψευδαυτόμολοι δ' ἔστιν ὅτε χρήσιμον. οὐ 8
μέντοι τοῖς γε κατασκόποις δεῖ ποτε πιστεύοντα φυλακῆς ἀμελεῖν, ἀλλ' ἀεὶ οὕτω κατεσκευάσθαι χρή, ὥσπερ ἂν ἥξοντες εἰσηγγελμένοι ὦσιν οἱ πολέμιοι. καὶ γὰρ ἢν πάνυ πιστοὶ ὦσιν οἱ κατάσκοποι, χαλεπὸν ἐν καιρῷ ἐπαγγέλλειν· πολλὰ γὰρ ἐν πολέμῳ τὰ ἐμπόδια συμπίπτει.
τάς γε μὴν ἐξαγωγὰς τοῦ ἱππικοῦ ἧττον ἂν οἱ πολέμιοι 9
αἰσθάνοιντο, εἰ ἀπὸ παραγγέλσεως γίγνοιντο μᾶλλον ἢ ὑπὸ κήρυκος ἢ ἀπὸ προγραφῆς. ἀγαθὸν οὖν καὶ πρὸς τὸ διὰ παραγγέλσεως ἐξάγειν τὸ δεκαδάρχους καθιστάναι,

---

1 προσόδους B | προηγεῖσθαι] ποιεῖσθαι Q | 1—2 τὸ γὰρ ὡς ἐκ πλείστου προαισθάνεσθαι B:om. cett. | 6 ἅπαντες B : πάντες cett. ‖ 8 ἐπιμεμελῆσθαι AIN : ἐπιμελῆσθαι KL : ἐπιμελεῖσθαι cett. | 10 δεῖ BT : δὴ cett. | 12 πολὺ γὰρ Dind.: πάνυ γὰρ codd. | ἡγούμενος ὁ εἰδὼς Dind. : ὁ ἡγούμενος εἰδὼς codd. ‖ 15 μεμεληκέναι Steph.: μεμελετηκέναι codd. ‖ 19 πιστεύοντας DL | 20 οὕτως BFK | 21 ἥξοντες BD : ἥξαντες (ον 2a m.) Ma : ἥξο:ντες L : ἥξαντες cett. (α ex corr. ο al. m. G) | 23 συμπίπτει BFMQ : ἐμπίπτει cett. ‖ 26 ἢ εἰ BDLNQ | γραφῆς MQ | πρὸς τὸ IMVT : τὸ πρὸς τὸ BEGKQ : τὸ πρὸς τῷ cett. : πρὸς τῷ Leuncl.

κἀπὶ τοῖς δεκαδάρχοις πεμπαδάρχους, ἵνα ὡς ἐλαχίστοις
ἕκαστος παραγγέλλῃ· καὶ τὸ μέτωπον δὲ οὕτω μηκύνοιεν
ἂν τῆς τάξεως ἀταράκτως οἱ πεμπάδαρχοι παράγοντες,
10 ὁπότε τούτου καιρὸς εἴη. ὅταν γε μὴν προφυλάττειν δέῃ,
ἐγὼ μὲν ἀεὶ ἐπαινῶ τὰς κρυπτὰς σκοπάς τε καὶ φυλακάς·
οὕτω γὰρ ἅμα μὲν τῶν φίλων φυλακαὶ γίγνονται, ἅμα
11 δὲ τοῖς πολεμίοις ἐνέδραι κατασκευάζονται. καὶ αὐτοὶ
μὲν δυσεπιβουλευτότεροί εἰσιν ἀφανεῖς ὄντες, τοῖς δὲ
πολεμίοις φοβερώτεροι. τὸ γὰρ εἰδέναι μὲν ὅτι εἰσί που
φυλακαί, ὅπου δ' εἰσὶ καὶ ὁπόσοι μὴ εἰδέναι, τοῦτο
θαρρεῖν μὲν κωλύει τοὺς πολεμίους, ὑποπτεύειν δὲ ἀναγ-
κάζει πάντα τὰ χωρία· αἱ δὲ φανεραὶ φυλακαὶ δῆλα ἔχουσι
12 καὶ τὰ δειλὰ καὶ τὰ εὔθαρσῆ. ἔτι δὲ τῷ μὲν κρυπτὰς
ἔχοντι φυλακὰς ἐξέσται μὲν φανεροῖς ὀλίγοις ἔμπροσθεν
τῶν κρυπτῶν φυλάττοντα πειρᾶσθαι τοὺς πολεμίους εἰς
ἐνέδρας ὑπάγειν· ἀγρευτικὸν δὲ καὶ ὄπισθεν τῶν κρυπτῶν
ἄλλοις φανεροῖς ἔστιν ὅτε φυλάττειν· καὶ τοῦτο γὰρ
ἐξαπατητικὸν τῶν πολεμίων ὁμοίως τῷ πρόσθεν εἰρημένῳ.
13 ἀλλὰ μὴν φρονίμου γε ἄρχοντος καὶ τὸ μήποτε κινδυνεύειν
ἑκόντα, πλὴν ὅπου ἂν πρόδηλον ᾖ ὅτι πλεῖον ἕξει τῶν
πολεμίων· τὸ δὲ ὑπηρετεῖν τὰ ἥδιστα τοῖς πολεμίοις
προδοσία τῶν ξυμμάχων δικαίως ἂν μᾶλλον ἢ ἀνδρεία
14 κρίνοιτο. σῶφρον δὲ καὶ τὸ ἐκεῖσε ὁρμᾶν ὅπου ἂν ἀσθενῆ
τὰ τῶν πολεμίων ᾖ, κἂν πρόσω ὄντα τυγχάνῃ. τὸ γὰρ
σφόδρα πονῆσαι ἀκινδυνότερον ἢ πρὸς τοὺς κρείττους

---

1 κἀπὶ τοῖς Diels : καὶ τοῖς BQ : καὶ τοῖς δὲ G : καὶ τοῖς τε cett. : καὶ ⟨σὺν⟩ τοῖς Leuncl. : καὶ ⟨ἐπὶ⟩ τοῖς Schn. | πεμπαδάρχους I (sed μ spr. v. ead. m.) M^{a_2} : πεμπταδάρχους B : πενταδάρχας [ου] E : πενταδάρχας AN : πεμπαδάρχοις Q : πεμπαδάρχας cett. | 2 οὕτω Cour. : ὅπως codd. | 3 πεμπάδαρχοι] πεμτάδαρχοι [πα 2ª m.] M^a : πεμπτάδαρχοι B : πεντάδαρχοι M et N sed in mrg. πα. ‖ 4 προφυλάττειν Stephaniana ed. : προσφυλάττειν codd. (πρὸς φυλάττειν G) | 5 σκοπας Dind. : σκοπιὰς codd. ‖ 10 ὁπόσοι Dind. : ὁπόσαι codd. | 13 δειλὰ B : δεινὰ cett. ‖ 14 μὲν om. D | φανεροῖς Leuncl. : φανερῶς codd. (— ὼς K : — ὸς AG : — ὸς ex corr. ὸν V).

ἀγωνίζεσθαι. ἢν δέ πῃ εἰς μέσον φιλίων τειχέων εἰσίωσιν 15
οἱ πολέμιοι κἂν πολὺ κρείττους ὄντες, καλὸν μὲν ἐντεῦθεν
ἐπιχειρεῖν ὁποτέρωθι ἂν λελήθῃς παρών, καλὸν δὲ καὶ
ἅμα ἀμφοτέρωθεν· ὅταν γὰρ οἱ ἕτεροι ἀποχωρῶσιν, οἱ
ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα ἐλαύνοντες ταράττοιεν μὲν ἂν τοὺς
πολεμίους, σῴζοιεν δ' ἂν τοὺς φίλους. καὶ τὸ μὲν διὰ 16
κατασκόπων πειρᾶσθαι εἰδέναι τὰ τῶν πολεμίων πάλαι
εἴρηται ὡς ἀγαθόν ἐστιν· ἐγὼ δὲ πάντων ἄριστον νομίζω
εἶναι τὸ αὐτὸν πειρᾶσθαι, ἢν ᾖ ποθεν ἐξ ἀσφαλοῦς,
θεώμενον τοὺς πολεμίους ἀθρεῖν ἤν τι ἁμαρτάνωσι. καὶ 17
τὸ μὲν κλαπῆναι δυνατὸν ⟨ὂν⟩ πέμπειν χρὴ τοὺς ἐπιτη-
δείους κλέψοντας, τὸ δ' ἁρπασθῆναι ἐγχωροῦν ἐφιέναι
τοὺς ἁρπάσοντας. ἢν δὲ ἢ πορευομένων ποι τῶν πολεμίων
ἀπαρτᾶταί τι ἀσθενέστερον τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, ἢ θαρροῦν
ἀποσκεδαννύηται, οὐδὲ τοῦτο χρὴ λανθάνειν· ἀεὶ μέντοι
⟨τῷ⟩ ἰσχυροτέρῳ τὸ ἀσθενέστερον θηρᾶν. δυνατὸν δὲ 18
προσέχοντι τὸν νοῦν ταῦτα καταμανθάνειν, ἐπεὶ καὶ τὰ
βραχυγνωμονέστερα ἀνθρώπου θηρία οἵ τε ἴκτινοι δύνανται
ὃ ἂν ἀφύλακτον ᾖ ἀφαρπάσαντες εἰς τὸ ἀσφαλὲς ἀποχωρεῖν
πρὶν ληφθῆναι, καὶ οἱ λύκοι δὲ τά τε ἐρημούμενα φυλακῆς
ἀγρεύουσι καὶ τὰ ἐν τοῖς δυσοράτοις κλέπτουσι, κἂν μεταθέων 19
γέ τις ἐπιγίγνηται κύων, ἢν μὲν ἥττων ᾖ, τούτῳ ἐπιτίθεται·
ἢν δὲ κρείττων, ἀποσφάξας ὅ τι ἂν ἔχῃ ἀποχωρεῖ. ὅταν
δέ γε φυλακῆς καταφρονήσωσι λύκοι, τάξαντες ἑαυτῶν
τοὺς μὲν ἀπελάσαι τὴν φυλακήν, τοὺς δὲ ἁρπάζειν, οὕτω
τὰ ἐπιτήδεια πορίζονται. θηρίων γε μὴν δυναμένων τὰ 20
τοιαῦτα φρονίμως ληΐζεσθαι, πῶς οὐκ ἄνθρωπόν γε ὄντα
εἰκὸς σοφώτερον τούτων φαίνεσθαι ἃ καὶ αὐτὰ τέχνῃ
ὑπ' ἀνθρώπου ἁλίσκεται;

---

1 *πῃ* F : *ποι* cett. | 2 *πολὺ κρείττους*] *πολλοὶ κρείττους* B : *πολὺ κρείττονες* R | *ὄντες*] *ὦσι* V | 3 *λελήθῃς*] *δεηθῇς* B ‖ 6 *τὸ μὲν*] *τὸ μὴ* B ‖ 11 *δυνατὸν ⟨ὂν⟩* Cer. | *ἐπιτηδείους* (*ως* 2a m.) Ma | 13 *ἢ* B : om. cett. | 14 *αὐτοῦ*] *σαυτοῦ* Cour. : *αὑτοῦ* Dind. | 15 *τοῦτο* B : *ταῦτα* cett. | 16 *τῷ* add. Cast. : om. codd. | *θηρᾶν* B : *θηρῶν* cett. ‖ 18 *ἴκτινοι*] *ἰκτίνοι* B : *ἰκτῖνοι* D : *ἴκτινοι* K : ⟨*ἴκτινοι καὶ αἱ ἀλώπεκες*⟩ Dind. ‖ 25 *ἀπελάσαι* B : *ἀπελαύνειν* cett.

II.

1 *Ἢν δὲ δή σοι ταῦτα πάντα ἐξησκημένοι ὦσιν οἱ
ἱππεῖς, δεῖ δήπου καὶ τάξιν τινὰ ἐπίστασθαι αὐτοὺς ἐξ
ἧς καλλίστας μὲν θεοῖς πομπὰς πέμψουσι, κάλλιστα δὲ
ἱππάσονται, ἄριστα δὲ μαχοῦνται, ἢν δέῃ, ῥᾷστα δὲ καὶ
ἀταρακτότατα ὁδοὺς πορεύσονται καὶ διαβάσεις περάσου-
σιν. ᾗ τοίνυν χρώμενοι τάξει δοκοῦσιν ἄν μοι ταῦτα
κάλλιστα διαπράττεσθαι, ταύτην νῦν ἤδη πειράσομαι
2 δηλοῦν. οὐκοῦν ὑπὸ μὲν τῆς πόλεως ὑπάρχουσι διῃρημέναι
⟨δέκα⟩ φυλαί. τούτων δ' ἐγώ φημι χρῆναι πρῶτον μὲν
δεκαδάρχους σὺν τῇ τῶν φυλάρχων ἑκάστων γνώμῃ κατα-
στῆσαι ἐκ τῶν ἀκμαζόντων τε καὶ φιλοτιμοτάτων καλόν
τι ποιεῖν καὶ ἀκούειν· καὶ τούτους μὲν πρ⟨ωτ⟩οστάτας δεῖ
3 εἶναι. μετὰ δὲ τούτους ἴσους χρὴ τούτοις ἀριθμὸν ἐκ
τῶν πρεσβυτάτων τε καὶ φρονιμωτάτων ἑλέσθαι οἵτινες
τελευταῖοι τῶν δεκάδων ἔσονται. εἰ γὰρ δεῖ καὶ ἀπεικάσαι,
οὕτω καὶ σίδηρος μάλιστα διατέμνει σίδηρον, ὅταν τό τε
ἡγούμενον τοῦ τομέως ἐρρωμένον ᾖ καὶ τὸ ἐπελαυνόμενον
4 ἱκανόν. τούς γε μὴν ἐν μέσῳ τῶν πρώτων καὶ τῶν
τελευταίων, εἰ οἱ δεκάδαρχοι ἐπιστάτας ἕλοιντο καὶ οἱ
ἄλλοι ἐφέλοιντο, οὕτως εἰκὸς ἑκάστῳ πιστότατον τὸν
5 ἐπιστάτην εἶναι. τὸν μέντοι ἀφηγούμενον ἐκ παντὸς
τρόπου δεῖ ἱκανὸν ἄνδρα καθιστάναι. ἀγαθὸς γὰρ ὤν,
εἴτε ποτὲ δέοι ἐπὶ πολεμίους ἐλαύνειν, ἐγκελεύων ῥώμην
ἂν ἐμβάλοι τοῖς ἔμπροσθεν, εἴτ' αὖ καὶ ἀποχωρεῖν καιρὸς
συμβαίνοι, φρονίμως ἀφηγούμενος μᾶλλον ἂν ὡς τὸ εἰκὸς
6 σῴζοι τοὺς φυλέτας. οἱ μέντοι δεκάδαρχοι ἄρτιοι ὄντες
πλείω ἴσα μέρη παρέχοιεν ἂν διαιρεῖν ἢ εἰ περιττοὶ εἶεν.
αὕτη δέ μοι ἡ τάξις ἀρέσκει διὰ τάδε, ὅτι πρῶτον μὲν οἱ*

---

9 *δέκα* Cobet : om. codd. | 10 *δεκαδάρχους*] *δεκάρχους* ABDL | *ἑκάστων* Dind. : *ἑκάστου* codd. | 11 *φιλοτιμοτάτων*] *φιλοτιμουμένων* Dind. | 12 *πρωτοστάτας* Morus : *προστάτας* codd. ‖ 13 *ἀριθμῷ* D | 17 *τοῦ τομέως* FG1QV : *τοῦτο μέρος* BG2 : *τοῦτο μέσως* DIM ‖ 19 *εἰ* Dind. : *ἐπεὶ* codd. | *δεκάδαρχοι* BE : *δέκαρχοι* cett. | *ἐπιστάντας* B | 20 *ἐφέλοιντο* Schn. : *ἐφαιροῖντο* B : *ἐφέποιντο* cett. ‖ 23 *ἐγκελεύων*] *ἐπικελεύων* BFI | 24 *ἐμβάλλοι* V.

πρωτοστάται πάντες ἄρχοντες γίγνονται· οἱ δ' αὐτοὶ ἄνδρες
ὅταν ἄρχωσι, μᾶλλόν πως οἴονται ἑαυτοῖς προσήκειν καλόν
τι ποιεῖν ἢ ὅταν ἰδιῶται ὦσιν· ἔπειτα δὲ καὶ ὅταν πρακτέον
τι ᾖ, τὸ παραγγέλλειν μὴ ἰδιώταις ἀλλ' ἄρχουσι πολὺ
ἀνυτικώτερον. τεταγμένων γε μὴν οὕτω χρή, ὥσπερ καὶ 7
τοῖς φυλάρχοις προαγορεύεται ἡ χώρα ὑπὸ τοῦ ἱππάρχου
ἐν ᾗ ἑκάστῳ ἐλατέον, οὕτω καὶ τοῖς δεκαδάρχοις παρηγ-
γέλθαι ὑπὸ τῶν φυλάρχων ὅπῃ πορευτέον ἑκάστῳ. οὕτω
γὰρ προειρημένων πολὺ εὐτακτοτέρως ἂν ἔχοι ἢ εἰ ὥσπερ
ἐκ θεάτρου ὡς ἂν τύχωσιν ἀπιόντες λυποῖεν ἀλλήλους.
καὶ μάχεσθαι δὲ μᾶλλον ἐθέλουσιν οἵ τε πρῶτοι, ἤν τι 8
ἐκ τοῦ πρόσθεν προσπίπτῃ, ὅταν εἰδῶσιν ὅτι αὕτη ἡ
χώρα αὐτῶν, καὶ οἱ τελευταῖοι, ἤν τι ὄπισθεν ἐπιφαίνηται,
ἐπιστάμενοι ὅτι αἰσχρὸν λιπεῖν τὴν τάξιν. ἄτακτοι δ' ὄντες 9
ἀλλήλους μὲν ταράττουσι καὶ ἐν στεναῖς ὁδοῖς καὶ ἐν
διαβάσεσι, τοῖς δὲ πολεμίοις οὐδεὶς ἑκὼν ἑαυτὸν τάττει
μάχεσθαι. καὶ ταῦτα μὲν δὴ πάντα ὑπάρχειν δεῖ ἐκπεπονη-
μένα πᾶσι τοῖς ἱππεῦσιν, εἰ μέλλουσιν ἀπροφάσιστοι
ἔσεσθαι συνεργοὶ τῷ ἡγουμένῳ.

III.

Τῶνδε γε μὴν αὐτῷ ἤδη μέλειν δεῖ τῷ ἱππάρχῳ. 1
πρῶτον μὲν ὅπως καλλιερήσει τοῖς θεοῖς ὑπὲρ τοῦ ἱππικοῦ,
ἔπειτα ὅπως τὰς πομπὰς ἐν ταῖς ἑορταῖς ἀξιοθεάτους
ποιήσει, ἔτι δὲ καὶ τἆλλα ὅσα ἐπιδεικνύναι δεῖ τῇ πόλει
ὅπως ᾗ δυνατὸν κάλλιστα ἐπιδείξει, τά τε ἐν Ἀκαδημίᾳ
καὶ τὰ ἐν Λυκείῳ καὶ τὰ Φαληροῖ καὶ τὰ ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ.
καὶ ταῦτα μὲν ἄλλα ὑπομνήματα· ὡς δὲ τούτων ἕκαστα
κάλλιστ' ἂν πράττοιτο, νῦν αὐτὰ ταῦτα λέξω.

2—3 καλόν τι B : τι καλὸν cett. ‖ 6 προαγορεύεται BKM²a : προαγορεύσεται cett. | 8 ὅπῃ Diels : ὅπου Dind. : ὅπως codd. | 9 ἢ εἰ G : ἢ εἰς V : ἢ cett. | 10 λυποῖεν Schn. : λυπῶσιν codd. ‖ 12 ὅταν Dind. : οἱ ἂν codd. ‖ 16 ἑαυτὸν B : αὑτὸν EFM²a : om. DLV : αὐτὸν cett. ‖ 26 καὶ ταῦτα μὲν ἄλλα ὑπομνήματα uncis secludenda putat Cer. | 27 αὐτὰ ταῦτα B : αὐτὰ cett. : αὖ τοῦτο Cour. : αὖ ταῦτα Dind.

2 Τὰς μὲν οὖν πομπὰς οἴομαι ἂν καὶ τοῖς θεοῖς
κεχαρισμενωτάτας καὶ τοῖς θεαταῖς εἶναι, εἰ ὅσων ἱερὰ
καὶ ἀγάλματα ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐστι, ταῦτα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν
Ἑρμῶν κύκλῳ, [περὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ ἱερὰ] περιελαύνοιεν
τιμῶντες τοὺς θεούς. καὶ ἐν τοῖς Διονυσίοις δὲ οἱ χοροὶ
προσεπιχαρίζονται ἄλλοις τε θεοῖς καὶ τοῖς δώδεκα
χορεύοντες. ἐπειδὰν δὲ πάλιν πρὸς τοῖς Ἑρμαῖς γένωνται
περιεληλακότες, ἐντεῦθεν καλόν μοι δοκεῖ εἶναι κατὰ
φυλὰς εἰς τάχος ἀνιέναι τοὺς ἵππους μέχρι τοῦ Ἐλευσινίου.
3 οὐδὲ δόρατα μὴν παραλείψω ὡς ἥκιστα ἂν ἀλλήλοις
ἐπαλλάττοιτο. δεῖ γὰρ μεταξὺ τοῖν ὤτοιν τοῦ ἵππου
ἕκαστον σχεῖν, εἰ μέλλει φοβερά τε καὶ εὐκρινῆ ἔσεσθαι
4 καὶ ἅμα πολλὰ φανεῖσθαι. ἐπειδὰν δὲ τῆς εἰς τάχος
διελάσεως λήξωσι, τὴν ἄλλην ἤδη καλὸν σχέδην εἰς τὰ
ἱερά, ᾗπερ καὶ πρόσθεν, διελαύνειν. καὶ οὕτως ὅσα ἔστιν
ἐν ἵππῳ ἀναβεβαμένῳ πάντα ἐπιδεδειγμένα ἔσται καὶ
5 τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς ἀνθρώποις. καὶ ὅτι μὲν ταῦτα οὐκ
εἰθισμένοι ποιεῖν οἱ ἱππεῖς εἰσιν οἶδα· γιγνώσκω δὲ ὅτι
ἀγαθὰ καὶ καλὰ καὶ τοῖς θεαταῖς ἡδέα ἔσται. αἰσθάνομαι
δὲ καὶ ἄλλα ἀγωνίσματα τοὺς ἱππέας κεκαινουργηκότας,
ἐπειδὴ οἱ ἵππαρχοι ἱκανοὶ ἐγένοντο πεῖσαι ἃ ἠβουλήθησαν.
6 ὅταν γε μὴν πρὸ τοῦ ἀκοντισμοῦ ἐλαύνωσιν ἐν Λυκείῳ,
καλὸν ἑκατέρας τὰς πέντε φυλὰς ἐπὶ [τοῦ] μετώπου
διελαύνειν, ὥσπερ εἰς μάχην ἡγουμένου τοῦ ἱππάρχου καὶ
τῶν φυλάρχων, ἐν τοιαύτῃ τάξει ἀφ᾽ ἧς πληρώσεται τοῦ
7 δρόμου τὸ πλάτος. ἐπειδὰν δ᾽ ὑπερβάλωσι τὸ κεφάλαιον
τοῦ ἀντιπροσώπου θεάτρου, χρήσιμον ἂν οἴομαι φανῆναι
καὶ εἰ καθ᾽ ὁπόσους μέτριον εἰς τὸ κάταντες δυναμένους
8 ταχὺ ἐλαύνειν ἐπιδείξαις τοὺς ἱππέας. οὐ μέντοι ἀγνοῶ

---

1 οὖν] γὰρ B | καὶ τοῖς θεοῖς] τοῖς θεοῖς ἅμα Q | 4 περὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ ἱερὰ seclus. Herw. (Mnemos. vol. 23) | 6 προσεπιχωρίζονται B | 7 πρὸς τοῖς] ἐπὶ τοῖς DLO: ἐν ταῖς Q : καὶ τοῖς F. ‖ 11 ὤτοιν Cast. ex Ribitti interpr. latina : νώτοιν codd. ‖ 14 ἤδη καλὸν] καλὸν ἤδη B | 15 ἔστιν] ἔστιν ἤδη BFGM. | 16 ⟨καλὰ⟩ πάντα Cobet ‖ 19 θεαταῖς] θεοῖς F : ⟨τοῖςτε θεοῖς⟩ καὶ τοῖς θεαταῖς Cer. ‖ 22 ἐλαύνωσιν B : διελαύνωσιν cett. | 23 τοῦ del. Cour. | 24 διελαύνειν B : ἐλαύνειν cett. ‖ 28 εἰ] οἱ B.

ὅτι, ἢν μὲν πιστεύωσι δυνήσεσθαι ταχὺ ἐλαύνειν, πάνυ
ἂν ἡδέως ἐπιδείξαιντο· ἢν δὲ ἀμελέτητοι ὦσιν, ὁρᾶν χρὴ
ὅπως μὴ οἱ πολέμιοι αὐτοὺς τοῦτο δρᾶν ἀναγκάσουσιν.
Ἔν γε μὴν ταῖς δοκιμασίαις ἡ μὲν τάξις εἴρηται 9
μεθ᾽ ἧς ἂν κάλλιστα ἱππάζοιντο. ἢν δὲ ὁ ἡγούμενος,
ἥνπερ ἔχῃ δυνατὸν ἵππον, ἐν τῷ ἔξωθεν ἀεὶ στίχῳ
περιφέρηται, οὕτως αὐτὸς μὲν ἀεὶ ταχὺ ἐλᾷ καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ ἔξωθεν γιγνόμενοι πάλιν αὖ ταχὺ ἐλῶσιν· ὥστε ἡ
μὲν βουλὴ ἀεὶ τὸ ταχὺ ἐλαυνόμενον θεάσεται, οἱ δὲ ἵπποι
οὐκ ἀπεροῦσιν ἐν μέρει ἀναπαυόμενοι. ὅταν γε μὴν ἐν 10
τῷ ἱπποδρόμῳ ἡ ἐπίδειξις ᾖ, καλὸν μὲν οὕτω πρῶτον
τάξασθαι ὡς ἂν ἐπὶ μετώπου ἐμπλήσαντες ἵππων τὸν
ἱππόδρομον ἐξελάσειαν τοὺς ἐκ τοῦ μέσου ἀνθρώπους.
καλὸν δ᾽, ἐπεὶ αἱ φυλαὶ ἐν τῇ ἀνθιππασίᾳ φεύγουσί 11
τε ἀλλήλας καὶ διώκουσι ταχέως, ὅταν οἱ ἵππαρχοι ἡγῶνται
ταῖς πέντε φυλαῖς, ἑκατέρας διελαύνειν τὰς φυλὰς δι᾽
ἀλλήλων. ταύτης γὰρ τῆς θέας τό τε ἀντιμετώπους
προσελαύνειν ἀλλήλοις γοργόν, τό τε διελάσαντας τὸν
ἱππόδρομον ἀντίους πάλιν στῆναι ἀλλήλοις σεμνόν, καὶ
τὸ ὑπὸ σάλπιγγος αὖ τὸ δεύτερον θᾶττον ἐπελαύνειν
καλόν. στάντας δὲ ἤδη τὸ τρίτον αὖ ὑπὸ τῆς σάλπιγγος 12
χρὴ τάχιστα ἀλλήλοις ἐπελαύνειν, καὶ διελάσαντας εἰς
κατάλυσιν ἤδη ἐπὶ φάλαγγος ἅπαντας καταστάντας, ὥσπερ
εἰώθατε, πρὸς τὴν βουλὴν προσελαύνειν. ταῦτά μοι δοκεῖ 13
πολεμικώτερά τε φαίνεσθαι ἂν καὶ καινότερα. τὸ δὲ
βραδύτερον μὲν τῶν φυλάρχων ἐλαύνειν, τὸν δ᾽ αὐτὸν
τρόπον ἐκείνοις ἱππεύειν, οὐκ ἄξιον ἱππαρχίας. ὅταν 14
γε μὴν ἐν τῷ ἐπικρότῳ ἐν Ἀκαδημίᾳ ἱππεύειν δέῃ, ἔχω
τάδε παραινέσαι· εἰς μὲν τὸ μὴ ἀποκρούεσθαί ποτε τῶν
ἵππων, ὑπτίους ἀναπεπτωκότας ἐλαύνειν, εἰς δὲ τὸ μὴ
πίπτειν, τοὺς ἵππους ὑπολαμβάνειν ἐν ταῖς στροφαῖς.

6 ἥνπερ om. B | 7 οὕτως (R?) T : οὗτος codd. | αὐτὸς μὲν] καὶ αὐτὸς μὲν V : αὐτός ⟨τε⟩ Cer. ‖ 15 ἀλλήλας B : ἀλλήλους cett. | 20 ὑπὸ σάλπιγγος Cour. : ἀπὸ σάλπιγγος codd. | ἐπελαύνειν] ἐλαύνειν B ‖ 29 ποτε] ἀπὸ B : τότε Q | 30 ἐλαύνειν ⟨χρή⟩ vel ⟨δεῖ⟩ Zeunius | 31 στροφαῖς Dind.: ἀναστροφαῖς codd.

τὰ μέντοι ὀρθὰ ταχὺ ἐλαύνειν χρή· οὕτω γὰρ τὸ ἀσφαλὲς καὶ τὸ καλὸν θεάσεται ἡ βουλή.

IV.

1 *Ἔν γε μὴν ταῖς πορείαις ἀεὶ δεῖ τὸν ἵππαρχον προ-*
νοεῖν ὅπως ἀναπαύῃ μὲν τῶν ἵππων τὰς ἕδρας, ἀναπαύῃ
δὲ τοὺς ἱππέας τοῦ βαδίζειν, μέτριον μὲν ὀχοῦντα, μέτριον
δὲ πεζοποροῦντα. τοῦ δὲ μετρίου ἐννοῶν οὐκ ἂν ἁμαρ-
τάνοις· αὐτὸς γὰρ μέτρον ἕκαστος τοῦ μὴ λαθεῖν ὑπερ-
2 *πονοῦντας. ὅταν μέντοι ἀδήλου ὄντος εἰ πολεμίοις*
ἐντεύξῃ πορεύῃ ποι, κατὰ μέρος χρὴ τὰς φυλὰς ἀναπαύειν.
χαλεπὸν γὰρ ⟨ἂν εἴη⟩ εἰ πᾶσι καταβεβηκόσι πλησιάσειαν
3 *οἱ πολέμιοι. καὶ ἢν μέν γε διὰ στενῶν ὁδῶν ἐλαύνῃς,*
ἀπὸ παραγγέλσεως εἰς κέρας ἡγητέον· ἢν δὲ πλατείαις
ἐπιτυγχάνῃς ὁδοῖς, ἀπὸ παραγγέλσεως αὖ πλατυντέον
τῆς φυλῆς ἑκάστης τὸ μέτωπον· ὅταν γε μὴν εἰς πεδίον
ἀφικνῆσθε, ἐπὶ φάλαγγος πάσας τὰς φυλάς. ἀγαθὸν
γὰρ καὶ μελέτης ἕνεκα ταῦτα ποιεῖν, καὶ τοῦθ' ἥδιον
διαπερᾶν τὰς ὁδοὺς ποικίλλοντας ἱππικαῖς τάξεσι τὰς
4 *πορείας. ὅταν μέντοι ἔξω τῶν ὁδῶν διὰ δυσχωριῶν*
ἐλαύνητε, μάλα χρήσιμον καὶ ἐν πολεμίᾳ καὶ ἐν φιλίᾳ
προελαύνειν τῆς φυλῆς ἑκάστης τῶν ὑπηρετῶν οἵτινες,
ἢν ἀπόροις νάπαις ἐντυγχάνωσι, παριόντες ἐπὶ τὰ εὔπορα
δηλώσουσι τοῖς ἱππεῦσιν ᾗ χρὴ τὴν ἔλασιν ποιεῖσθαι,
5 *ὡς μὴ ὅλαι αἱ τάξεις πλανῶνται. ἢν δὲ δι' ἐπικινδύνων*
ἐλαύνητέ που, φρονίμου ἱππάρχου τὸ ⟨μὲν⟩ τῶν προόδων

---

6 *ἐννοῶν*] *προνοῶν* D | 7 *αὐτὸς*] *αὐτὸ* IK ‖ 9 *ποι* B : *που* cett. | 10 *χαλεπὸν γὰρ ⟨ἂν εἴη⟩* Cer. ‖ 15 *φυλὰς ⟨καταστατέον⟩* Leuncl. : *φ. ⟨ἀκτέον⟩* Zeunius : *φ. ⟨πλατυντέον⟩* Weiske | 16 *καὶ τοῦθ' ἥδιον*] [*καὶ*] *τοῦ θ' ἥδιον* Cer. | 17 *διαπερᾶν τὰς* B : *διαπεράναντας* cett. ‖ 18 *δυσχωριῶν* B : *δυσχωρίαν* DFL : *δυσχωρίας* NQ : *δυσχωρίων* cett. | 20 *προσελαύνειν* BQ | 22 *ἔλασιν* Dind. : *ἐλασίαν* codd. ‖ 23 *ἢν δὲ δι' ἐπικινδύνων* B : *ἢν δ' ἐπικινδύνων* G : *ἢν δὲ ἐπικινδύνων* FI : *ἢν δ' ἐπὶ κινδύνων* KV : *ἢν δὲ ἐπὶ κινδύνων* cett. | 24 *ἐλαύνητε* F : *ἐλαύνηται* cett. | *που*] *ποι* GI | ⟨*μὲν*⟩ addidit Cer.

ἄλλους προόδους διερευνωμένους προηγεῖσθαι (τὸ γὰρ ὡς ἐκ πλείστου προαισθάνεσθαι πολεμίων χρήσιμον καὶ πρὸς τὸ ἐπιθέσθαι καὶ πρὸς τὸ φυλάξασθαι) καὶ τὸ ἀναμένειν δὲ ἐπὶ ταῖς διαβάσεσιν, ὡς μὴ κατακόπτωσι τοὺς ἵππους οἱ τελευταῖοι τὸν ἡγεμόνα διώκοντες. ἴσασι μὲν οὖν ταῦτα σχεδὸν ἅπαντες, καρτερεῖν δ' ἐπιμελόμενοι οὐ πολλοὶ ἐθέλουσι.

Προσήκει δὲ ἱππάρχῳ ἔτι ἐν εἰρήνῃ ἐπιμεμελῆσθαι 6
ὅπως ἐμπείρως ἕξει τῆς τε πολεμίας καὶ τῆς φιλίας χώρας· ἢν δ' ἄρα αὐτὸς ἀπείρως ἔχῃ, τῶν ἄλλων γε δεῖ τοὺς ἐπιστημονεστάτους ἑκάστων τόπων παραλαμβάνειν. πολὺ γὰρ διαφέρει ἡγούμενος ὁ εἰδὼς τὰς ὁδοὺς τοῦ μὴ εἰδότος, καὶ ἐπιβουλεύων δὲ πολεμίοις ὁ εἰδὼς τοὺς τόπους τοῦ μὴ εἰδότος πολὺ διαφέρει. καὶ κατασκόπων 7
δὲ πρὶν πόλεμον εἶναι δεῖ μεμεληκέναι ὅπως ἔσονται καὶ ἐκ πόλεων ἀμφοτέροις φιλίων καὶ ἐξ ἐμπόρων· πᾶσαι γὰρ αἱ πόλεις τοὺς εἰσάγοντάς τι ἀεὶ ὡς εὐμενεῖς δέχονται· καὶ ψευδαυτόμολοι δ' ἔστιν ὅτε χρήσιμον. οὐ 8
μέντοι τοῖς γε κατασκόποις δεῖ ποτε πιστεύοντα φυλακῆς ἀμελεῖν, ἀλλ' ἀεὶ οὕτω κατεσκευάσθαι χρή, ὥσπερ ἢν ἥξοντες εἰσηγγελμένοι ὦσιν οἱ πολέμιοι. καὶ γὰρ ἢν πάνυ πιστοὶ ὦσιν οἱ κατάσκοποι, χαλεπὸν ἐν καιρῷ ἐπαγγέλλειν· πολλὰ γὰρ ἐν πολέμῳ τὰ ἐμπόδια συμπίπτει.
τὰς γε μὴν ἐξαγωγὰς τοῦ ἱππικοῦ ἧττον ἂν οἱ πολέμιοι 9
αἰσθάνοιντο, εἰ ἀπὸ παραγγέλσεως γίγνοιντο μᾶλλον ἢ ὑπὸ κήρυκος ἢ ἀπὸ προγραφῆς. ἀγαθὸν οὖν καὶ πρὸς τὸ διὰ παραγγέλσεως ἐξάγειν τὸ δεκαδάρχους καθιστάναι,

---

1 *προσόδους* B | *προηγεῖσθαι*] *ποιεῖσθαι* Q | 1—2 *τὸ γὰρ ὡς ἐκ πλείστου προαισθάνεσθαι* B:om. cett. | 6 *ἅπαντες* B : *πάντες* cett. ‖ 8 *ἐπιμεμελῆσθαι* AIN : *ἐπιμελῆσθαι* KL : *ἐπιμελεῖσθαι* cett. | 10 *δεῖ* BT : *δὴ* cett. | 12 *πολὺ γὰρ* Dind. : *πάνυ γὰρ* codd. | *ἡγούμενος ὁ εἰδὼς* Dind. : *ὁ ἡγούμενος εἰδὼς* codd. ‖ 15 *μεμεληκέναι* Steph. : *μεμελετηκέναι* codd. ‖ 19 *πιστεύοντας* DL | 20 *οὕτως* BFK | 21 *ἥξοντες* BD : *ἥξαντες* (ον 2ª m.) M[a] : *ἥξο:ντες* L : *ἥξαντες* cett. (α ex corr. ο al. m. G) | 23 *συμπίπτει* BFMQ : *ἐμπίπτει* cett. ‖ 26 *ἢ εἰ* BDLNQ | *γραφῆς* MQ | *πρὸς τὸ* IMVT : *τὸ πρὸς τὸ* BEGKQ : *τὸ πρὸς τῷ* cett. : *πρὸς τῷ* Leuncl.

κἀπὶ τοῖς δεκαδάρχοις πεμπαδάρχους, ἵνα ὡς ἐλαχίστοις
ἕκαστος παραγγέλλῃ· καὶ τὸ μέτωπον δὲ οὕτω μηκύνοιεν
ἂν τῆς τάξεως ἀταράκτως οἱ πεμπάδαρχοι παράγοντες,
10 ὁπότε τούτου καιρὸς εἴη. ὅταν γε μὴν προφυλάττειν δέῃ,
ἐγὼ μὲν ἀεὶ ἐπαινῶ τὰς κρυπτὰς σκοπάς τε καὶ φυλακάς·
οὕτω γὰρ ἅμα μὲν τῶν φίλων φυλακαὶ γίγνονται, ἅμα
11 δὲ τοῖς πολεμίοις ἐνέδραι κατασκευάζονται. καὶ αὐτοὶ
μὲν δυσεπιβουλευτότεροί εἰσιν ἀφανεῖς ὄντες, τοῖς δὲ
πολεμίοις φοβερώτεροι. τὸ γὰρ εἰδέναι μὲν ὅτι εἰσί που
φυλακαί, ὅπου δ' εἰσὶ καὶ ὁπόσοι μὴ εἰδέναι, τοῦτο
θαρρεῖν μὲν κωλύει τοὺς πολεμίους, ὑποπτεύειν δὲ ἀναγ-
κάζει πάντα τὰ χωρία· αἱ δὲ φανεραὶ φυλακαὶ δῆλα ἔχουσι
12 καὶ τὰ δειλὰ καὶ τὰ εὐθαρσῆ. ἔτι δὲ τῷ μὲν κρυπτὰς
ἔχοντι φυλακὰς ἐξέσται μὲν φανεροῖς ὀλίγοις ἔμπροσθεν
τῶν κρυπτῶν φυλάττοντα πειρᾶσθαι τοὺς πολεμίους εἰς
ἐνέδρας ὑπάγειν· ἀγρευτικὸν δὲ καὶ ὄπισθεν τῶν κρυπτῶν
ἄλλοις φανεροῖς ἔστιν ὅτε φυλάττειν· καὶ τοῦτο γὰρ
ἐξαπατητικὸν τῶν πολεμίων ὁμοίως τῷ πρόσθεν εἰρημένῳ.
13 ἀλλὰ μὴν φρονίμου γε ἄρχοντος καὶ τὸ μήποτε κινδυνεύειν
ἑκόντα, πλὴν ὅπου ἂν πρόδηλον ᾖ ὅτι πλεῖον ἕξει τῶν
πολεμίων· τὸ δὲ ὑπηρετεῖν τὰ ἥδιστα τοῖς πολεμίοις
προδοσία τῶν ξυμμάχων δικαίως ἂν μᾶλλον ἢ ἀνδρεία
14 κρίνοιτο. σῶφρον δὲ καὶ τὸ ἐκεῖσε ὁρμᾶν ὅπου ἂν ἀσθενῆ
τὰ τῶν πολεμίων ᾖ, κἂν πρόσω ὄντα τυγχάνῃ. τὸ γὰρ
σφόδρα πονῆσαι ἀκινδυνότερον ἢ πρὸς τοὺς κρείττους

1 κἀπὶ τοῖς Diels : καὶ τοῖς BQ : καὶ τοῖς δὲ G : καὶ τοῖς τε cett. : καὶ ⟨σὺν⟩ τοῖς Leuncl. : καὶ ⟨ἐπὶ⟩ τοῖς Schn. | πεμπαδάρχους I (sed μ spr. v. ead. m.) M[a2] : πεμπταδάρχους B : πενταδάρχας [ου] E : πενταδάρχας AN : πεμπαδάρχοις Q : πεμπαδάρχας cett. | 2 οὕτω Cour. : ὅπως codd. | 3 πεμπάδαρχοι] πεμτάδαρχοι [πα 2a m.] M[a] : πεμπτάδαρχοι B : πεντάδαρχοι M et N sed in mrg. πα. ‖ 4 προφυλάττειν Stephaniana ed. : προσφυλάττειν codd. (πρὸς φυλάττειν G) | 5 σκοπας Dind. : σκοπιὰς codd. ‖ 10 ὁπόσοι Dind. : ὁπόσαι codd. | 13 δειλὰ B : δεινὰ cett. ‖ 14 μὲν om. D | φανεροῖς Leuncl. : φανερῶς codd. (— ὡς K : — ὀς AG : — ὀς ex corr. ὀν V).

ἀγωνίζεσθαι. ἢν δέ πῃ εἰς μέσον φιλίων τειχέων εἰσίωσιν 15
οἱ πολέμιοι κἂν πολὺ κρείττους ὄντες, καλὸν μὲν ἐντεῦθεν
ἐπιχειρεῖν ὁποτέρωθι ἂν λελήθῃς παρών, καλὸν δὲ καὶ
ἅμα ἀμφοτέρωθεν· ὅταν γὰρ οἱ ἕτεροι ἀποχωρῶσιν, οἱ
ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα ἐλαύνοντες ταράττοιεν μὲν ἂν τοὺς
πολεμίους, σῴζοιεν δ' ἂν τοὺς φίλους. καὶ τὸ μὲν διὰ 16
κατασκόπων πειρᾶσθαι εἰδέναι τὰ τῶν πολεμίων πάλαι
εἴρηται ὡς ἀγαθόν ἐστιν· ἐγὼ δὲ πάντων ἄριστον νομίζω
εἶναι τὸ αὐτὸν πειρᾶσθαι, ἢν ᾖ ποθεν ἐξ ἀσφαλοῦς,
θεώμενον τοὺς πολεμίους ἀθρεῖν ἤν τι ἁμαρτάνωσι. καὶ 17
τὸ μὲν κλαπῆναι δυνατὸν ⟨ὂν⟩ πέμπειν χρὴ τοὺς ἐπιτη-
δείους κλέψοντας, τὸ δ' ἁρπασθῆναι ἐγχωροῦν ἐφιέναι
τοὺς ἁρπάσοντας. ἢν δὲ ἢ πορευομένων ποι τῶν πολεμίων
ἀπαρτᾶταί τι ἀσθενέστερον τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, ἢ θαρροῦν
ἀποσκεδαννύηται, οὐδὲ τοῦτο χρὴ λανθάνειν· ἀεὶ μέντοι
⟨τῷ⟩ ἰσχυροτέρῳ τὸ ἀσθενέστερον θηρᾶν. δυνατὸν δὲ 18
προσέχοντι τὸν νοῦν ταῦτα καταμανθάνειν, ἐπεὶ καὶ τὰ
βραχυγνωμονέστερα ἀνθρώπου θηρία οἵ τε ἴκτινοι δύνανται
ὃ ἂν ἀφύλακτον ᾖ ἀφαρπάσαντες εἰς τὸ ἀσφαλὲς ἀποχωρεῖν
πρὶν ληφθῆναι, καὶ οἱ λύκοι δὲ τά τε ἐρημούμενα φυλακῆς
ἀγρεύουσι καὶ τὰ ἐν τοῖς δυσοράτοις κλέπτουσι, κἂν μεταθέων 19
γέ τις ἐπιγίγνηται κύων, ἢν μὲν ἥττων ᾖ, τούτῳ ἐπιτίθεται·
ἢν δὲ κρείττων, ἀποσφάξας ὅ τι ἂν ἔχῃ ἀποχωρεῖ. ὅταν
δέ γε φυλακῆς καταφρονήσωσι λύκοι, τάξαντες ἑαυτῶν
τοὺς μὲν ἀπελάσαι τὴν φυλακήν, τοὺς δὲ ἁρπάζειν, οὕτω
τὰ ἐπιτήδεια πορίζονται. θηρίων γε μὴν δυναμένων τὰ 20
τοιαῦτα φρονίμως ληΐζεσθαι, πῶς οὐκ ἄνθρωπόν γε ὄντα
εἰκὸς σοφώτερον τούτων φαίνεσθαι ἃ καὶ αὐτὰ τέχνῃ
ὑπ' ἀνθρώπου ἁλίσκεται;

---

1 *πῃ* F: *ποι* cett. | 2 *πολὺ κρείττους*] *πολλοὶ κρείττους* B: *πολὺ κρείττονες* R | *ὄντες*] *ὦσι* V | 3 *λελήθῃς*] *δεηθῇς* B ‖ 6 *τὸ μὲν*] *τὸ μὴ* B ‖ 11 *δυνατὸν ⟨ὂν⟩* Cer. | *ἐπιτηδείους* (*ως* 2a m.) Ma | 13 *ἢ* B: om. cett. | 14 *αὐτοῦ*] *σαυτοῦ* Cour.: *αὑτοῦ* Dind. | 15 *τοῦτο* B: *ταῦτα* cett. | 16 *τῷ* add. Cast.: om. codd. | *θηρᾶν* B: *θηρῶν* cett. ‖ 18 *ἴκτινοι*] *ἰκτίνοι* B: *ἰκτῖνοι* D: *ἵκτινοι* K: ⟨*ἴκτινοι καὶ αἱ ἀλώπεκες*⟩ Dind. ‖ 25 *ἀπελάσαι* B: *ἀπελαύνειν* cett.

V.

1 Κἀκεῖνό γε μὴν εἰδέναι ἱππικοῦ ἀνδρός, ἐκ πόσου ἂν ἵππος πεζὸν ἕλοι καὶ ἐξ ὁπόσου βραδεῖς ἂν ἵπποι ταχεῖς ἀποφύγοιεν. ἱππαρχικὸν δὲ καὶ χωρία γιγνώσκειν ἔνθα πεζοὶ κρείττους ἱππέων καὶ ἔνθα πεζῶν κρείττους
2 ἱππεῖς. χρὴ δὲ μηχανητικὸν εἶναι καὶ τοῦ πολλοὺς μὲν φαίνεσθαι τοὺς ὀλίγους ἱππέας, πάλιν δ' ὀλίγους τοὺς πολλούς, καὶ τοῦ δοκεῖν παρόντα μὲν ἀπεῖναι, ἀπόντα δὲ παρεῖναι, καὶ τοῦ μὴ τὰ τῶν πολεμίων μόνον κλέπτειν ἐπίστασθαι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἑαυτοῦ ἱππέας ἅμα κλέπτοντα
3 ἐξ ἀπροσδοκήτου τοῖς πολεμίοις ἐπιτίθεσθαι. ἀγαθὸν δὲ μηχάνημα καὶ τὸ δύνασθαι, ὅταν μὲν τὰ ἑαυτοῦ ἀσθενῶς ἔχῃ, φόβον παρασκευάζειν τοῖς πολεμίοις ὡς μὴ ἐπίθωνται· ὅταν δ' ἐρρωμένα, θάρσος αὐτοῖς ἐμποιεῖν ὡς ἐγχειρῶσιν. οὕτω γὰρ αὐτὸς μὲν ἂν ἥκιστα κακῶς πάσχοις, τοὺς δὲ
4 πολεμίους μάλιστ' ἂν ἁμαρτάνοντας λαμβάνοις. ὅπως δὲ μὴ προστάττειν δοκῶ ἀδύνατα, καὶ γράψω ὡς ἂν γίγνοιτο τὰ δοκοῦντα αὐτῶν χαλεπώτατα εἶναι. τὸ μὲν τοίνυν μὴ σφάλλεσθαι ἐγχειροῦντα διώκειν ἢ ἀποχωρεῖν ἐμπειρία ποιεῖ ἵππων δυνάμεως. πῶς δ' ἂν ἐμπείρως ἔχοι; εἰ προσέχοι τὸν νοῦν ἐν ταῖς μετὰ φιλίας ἀνθιππασίαις
5 οἷα ἀποβαίνουσιν ἐκ τῶν διώξεών τε καὶ φυγῶν. ὅταν μέντοι βούλῃ τοὺς ἱππέας πολλοὺς φαίνεσθαι, ἓν μὲν πρῶτον ὑπαρχέτω, ἤνπερ ἐγχωρῇ, μὴ ἐγγὺς τῶν πολεμίων ἐγχειρεῖν ἐξαπατᾶν· καὶ γὰρ ἀσφαλέστερον τὸ πρόσω καὶ ἀπατητικώτερον. ἔπειτα δὲ χρὴ εἰδέναι ὅτι ἀθρόοι μὲν ἵπποι πολλοὶ φαίνονται διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ζῴου,
6 διασπειρόμενοι δ' εὐαρίθμητοι γίγνονται. ἔτι δ' ἂν πλεῖόν σοι τὸ ἱππικὸν τοῦ ὄντος φαίνοιτο, εἰ τοὺς ἱπποκόμους εἰς τοὺς ἱππέας ἐνισταίης μάλιστα μὲν δόρατα,

---

2—3 ἂν ἵπποι ταχεῖς] ἵπποι ταχεῖς ἂν B | 3 καὶ om. B ‖ 7 τοῦ δοκεῖν] τοῦτο δοκεῖν B ‖ 12 ἐπίθωνται DFGLM : ἐπίθονται (ω supra o) AQ : ἐπιτίθωνται cett. (— ονται I) | 14 ἥκιστα] ἥκιστ' ἂν Cobet ‖ 16 καὶ γράψω] γράψω καὶ Leuncl. | 21 οἷα EM : οἷαι cett. ‖ 22 βούλει BL | 25—26 μὲν ἵπποι] μὲν οἱ ἵπποι V.

εἰ δὲ μή, ὅμοια δόρασιν ἔχοντας, ἤν τε ἑστηκὸς ἐπιδεικνύῃς
τὸ ἱππικὸν ἤν τε παράγῃς· ἀνάγκη γὰρ τὸν ὄγκον τῆς
τάξεως οὕτω μείζω τε καὶ πυκνότερον φαίνεσθαι. ἢν 7
δ' αὖ τοὺς πολλοὺς ὀλίγους βούλῃ δοκεῖν εἶναι, ἢν μέν
σοι χωρία ὑπάρχῃ οἷα συγκρύπτειν, δῆλον ὅτι τοὺς μὲν
ἐν τῷ φανερῷ ἔχων, τοὺς δ' εἰς τὸ ἄδηλον ἀποκρύπτων,
κλέπτοις ἂν τοὺς ἱππέας· ἢν δὲ πᾶν καταφανὲς ᾖ τὸ
χωρίον, δεκάδας χρὴ στοιχούσας ποιήσαντα διαλειπούσας
παράγειν· καὶ τοὺς μὲν πρὸς τῶν πολεμίων ἱππέας ἑκάστης
δεκάδος ὀρθὰ τὰ δόρατα ἔχειν, τοὺς δ' ἄλλους ταπεινὰ
καὶ μὴ ὑπερφανῆ. φοβεῖν γε μὴν τοὺς πολεμίους καὶ 8
ψευδενέδρας οἷόν τε καὶ ψευδοβοηθείας καὶ ψευδαγγελίας
ποιοῦντα. θαρσοῦσι δὲ μάλιστα πολέμιοι, ὅταν τοῖς
ἐναντίοις πράγματα καὶ ἀσχολίας πυνθάνωνται. τούτων 9
δὲ γεγραμμένων μηχανᾶσθαι αὐτὸν χρὴ πρὸς τὸ παρὸν
ἀεὶ ἀπατᾶν· ὄντως γὰρ οὐδὲν κερδαλεώτερον ἀπάτης ἐν
πολέμῳ. ὁπότε γε καὶ οἱ παῖδες ὅταν παίζωσι ποσίνδα, 10
δύνανται ἀπατᾶν προΐσχοντες ὥστε ὀλίγους τ' ἔχοντες
πολλοὺς δοκεῖν ἔχειν καὶ πολλοὺς προέχοντες ὀλίγους
φαίνεσθαι ἔχειν, πῶς οὐκ ἄνδρες γε τῷ ἐξαπατᾶν προσέ-
χοντες τὸν νοῦν δύναιντ' ἂν τοιαῦτα μηχανᾶσθαι; καὶ 11
ἐνθυμούμενος δ' ἂν τὰ ἐν τοῖς πολέμοις πλεονεκτήματα
εὕροι ἄν τις τὰ πλεῖστα καὶ μέγιστα σὺν ἀπάτῃ γεγενημένα.
ὧν ἕνεκα ἢ οὐκ ἐγχειρητέον ἄρχειν ἢ τοῦτο σὺν τῇ ἄλλῃ
παρασκευῇ καὶ παρὰ θεῶν αἰτητέον δύνασθαι ποιεῖν καὶ

---

4 βούλῃ coniecerat Cast.: βούλει B : om. cett. | 9 πρὸς Dind. : in extremo folio exeso B : πρὸ cett. | 11 ὑπερφανῆ BD : ὑπερηφανῆ cett. (ὑπεριφανῆ) K ‖ 14 εἶναι post πράγματα addit T : παρέχεσθαι Weiske : οὔσας post ἀσχολίας Cobet : ὄντα post ὅταν Madvig (Adv. Crit.) : ὄντα post πράγματα H. Richards (The Class. Review 1897) ‖ 14—15 τούτων δὲ ⟨μεμνημένον τῶν⟩ γεγραμμένων Diels | 16—17 ἀπάτης ἐν πολέμῳ B : ἐν πολέμῳ ἀπάτης cett. ‖ 17 ποσίνδα Dind. ex Hermanni coniect. : ποσὶ δὲ ἃ codd. | 18 προΐσχοντες ⟨τὼ χεῖρε⟩ Schn. | τ' Cast. : om. B : γ' cett. (γε V) | ἔχοντες AQR : —ας (es superscr.) G : —ας cett.

V.

1 Κἀκεῖνό γε μὴν εἰδέναι ἱππικοῦ ἀνδρός, ἐκ πόσου
ἂν ἵππος πεζὸν ἕλοι καὶ ἐξ ὁπόσου βραδεῖς ἂν ἵπποι
ταχεῖς ἀποφύγοιεν. ἱππαρχικὸν δὲ καὶ χωρία γιγνώσκειν
ἔνθα πεζοὶ κρείττους ἱππέων καὶ ἔνθα πεζῶν κρείττους
2 ἱππεῖς. χρὴ δὲ μηχανητικὸν εἶναι καὶ τοῦ πολλοὺς μὲν
φαίνεσθαι τοὺς ὀλίγους ἱππέας, πάλιν δ' ὀλίγους τοὺς
πολλούς, καὶ τοῦ δοκεῖν παρόντα μὲν ἀπεῖναι, ἀπόντα
δὲ παρεῖναι, καὶ τοῦ μὴ τὰ τῶν πολεμίων μόνον κλέπτειν
ἐπίστασθαι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἑαυτοῦ ἱππέας ἅμα κλέπτοντα
3 ἐξ ἀπροσδοκήτου τοῖς πολεμίοις ἐπιτίθεσθαι. ἀγαθὸν
δὲ μηχάνημα καὶ τὸ δύνασθαι, ὅταν μὲν τὰ ἑαυτοῦ ἀσθενῶς
ἔχῃ, φόβον παρασκευάζειν τοῖς πολεμίοις ὡς μὴ ἐπίθωνται·
ὅταν δ' ἐρρωμένα, θάρσος αὐτοῖς ἐμποιεῖν ὡς ἐγχειρῶσιν.
οὕτω γὰρ αὐτὸς μὲν ἂν ἥκιστα κακῶς πάσχοις, τοὺς δὲ
4 πολεμίους μάλιστ' ἂν ἁμαρτάνοντας λαμβάνοις. ὅπως
δὲ μὴ προστάττειν δοκῶ ἀδύνατα, καὶ γράψω ὡς ἂν γίγνοιτο
τὰ δοκοῦντα αὐτῶν χαλεπώτατα εἶναι. τὸ μὲν τοίνυν
μὴ σφάλλεσθαι ἐγχειροῦντα διώκειν ἢ ἀποχωρεῖν ἐμπει-
ρία ποιεῖ ἵππων δυνάμεως. πῶς δ' ἂν ἐμπείρως ἔχοι;
εἰ προσέχοι τὸν νοῦν ἐν ταῖς μετὰ φιλίας ἀνθιππασίαις
5 οἷα ἀποβαίνουσιν ἐκ τῶν διώξεών τε καὶ φυγῶν. ὅταν
μέντοι βούλῃ τοὺς ἱππέας πολλοὺς φαίνεσθαι, ἓν μὲν
πρῶτον ὑπαρχέτω, ἥνπερ ἐγχωρῇ, μὴ ἐγγὺς τῶν πολεμίων
ἐγχειρεῖν ἐξαπατᾶν· καὶ γὰρ ἀσφαλέστερον τὸ πρόσω καὶ
ἀπατητικώτερον. ἔπειτα δὲ χρὴ εἰδέναι ὅτι ἀθρόοι μὲν
ἵπποι πολλοὶ φαίνονται διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ζῴου,
6 διασπειρόμενοι δ' εὐαρίθμητοι γίγνονται. ἔτι δ' ἂν
πλεῖόν σοι τὸ ἱππικὸν τοῦ ὄντος φαίνοιτο, εἰ τοὺς
ἱπποκόμους εἰς τοὺς ἱππέας ἐνισταίης μάλιστα μὲν δόρατα,

2—3 ἂν ἵπποι ταχεῖς] ἵπποι ταχεῖς ἂν B | 3 καὶ om. B ‖ 7 τοῦ δοκεῖν] τοῦτο δοκεῖν B ‖ 12 ἐπίθωνται DFGLM : ἐπίθονται (ω supra o) AQ : ἐπιτίθωνται cett. (— ονται I) | 14 ἥκιστα] ἥκιστ' ἂν Cobet ‖ 16 καὶ γράψω] γράψω καὶ Leuncl. | 21 οἷα EM : οἷαι cett. ‖ 22 βούλει BL | 25—26 μὲν ἵπποι] μὲν οἱ ἵπποι V.

εἰ δὲ μή, ὅμοια δόρασιν ἔχοντας, ἤν τε ἑστηκὸς ἐπιδεικνύῃς
τὸ ἱππικὸν ἤν τε παράγῃς· ἀνάγκη γὰρ τὸν ὄγκον τῆς
τάξεως οὕτω μείζω τε καὶ πυκνότερον φαίνεσθαι. ἢν 7
δ᾽ αὖ τοὺς πολλοὺς ὀλίγους βούλῃ δοκεῖν εἶναι, ἢν μέν
σοι χωρία ὑπάρχῃ οἷα συγκρύπτειν, δῆλον ὅτι τοὺς μὲν
ἐν τῷ φανερῷ ἔχων, τοὺς δ᾽ εἰς τὸ ἄδηλον ἀποκρύπτων,
κλέπτοις ἂν τοὺς ἱππέας· ἢν δὲ πᾶν καταφανὲς ᾖ τὸ
χωρίον, δεκάδας χρὴ στοιχούσας ποιήσαντα διαλειπούσας
παράγειν· καὶ τοὺς μὲν πρὸς τῶν πολεμίων ἱππέας ἑκάστης
δεκάδος ὀρθὰ τὰ δόρατα ἔχειν, τοὺς δ᾽ ἄλλους ταπεινὰ
καὶ μὴ ὑπερφανῆ. φοβεῖν γε μὴν τοὺς πολεμίους καὶ 8
ψευδενέδρας οἷόν τε καὶ ψευδοβοηθείας καὶ ψευδαγγελίας
ποιοῦντα. θαρσοῦσι δὲ μάλιστα πολέμιοι, ὅταν τοῖς
ἐναντίοις πράγματα καὶ ἀσχολίας πυνθάνωνται. τούτων 9
δὲ γεγραμμένων μηχανᾶσθαι αὐτὸν χρὴ πρὸς τὸ παρὸν
ἀεὶ ἀπατᾶν· ὄντως γὰρ οὐδὲν κερδαλεώτερον ἀπάτης ἐν
πολέμῳ. ὁπότε γε καὶ οἱ παῖδες ὅταν παίζωσι ποσίνδα, 10
δύνανται ἀπατᾶν προΐσχοντες ὥστε ὀλίγους τ᾽ ἔχοντες
πολλοὺς δοκεῖν ἔχειν καὶ πολλοὺς προέχοντες ὀλίγους
φαίνεσθαι ἔχειν, πῶς οὐκ ἄνδρες γε τῷ ἐξαπατᾶν προσέχοντες τὸν νοῦν δύναιντ᾽ ἂν τοιαῦτα μηχανᾶσθαι; καὶ 11
ἐνθυμούμενος δ᾽ ἂν τὰ ἐν τοῖς πολέμοις πλεονεκτήματα
εὕροι ἄν τις τὰ πλεῖστα καὶ μέγιστα σὺν ἀπάτῃ γεγενημένα.
ὧν ἕνεκα ἢ οὐκ ἐγχειρητέον ἄρχειν ἢ τοῦτο σὺν τῇ ἄλλῃ
παρασκευῇ καὶ παρὰ θεῶν αἰτητέον δύνασθαι ποιεῖν καὶ

---

4 βούλῃ coniecerat Cast.: βούλει B: om. cett. | 9 πρὸς Dind.: in extremo folio exeso B: πρὸ cett. | 11 ὑπερφανῆ BD: ὑπερηφανῆ cett. (ὑπεριφανῆ) K ‖ 14 εἶναι post πράγματα addit T: παρέχεσθαι Weiske: οὔσας post ἀσχολίας Cobet: ὄντα post ὅταν Madvig (Adv. Crit.): ὄντα post πράγματα H. Richards (The Class. Review 1897) ‖ 14—15 τούτων δὲ ⟨μεμνημένον τῶν⟩ γεγραμμένων Diels | 16—17 ἀπάτης ἐν πολέμῳ B: ἐν πολέμῳ ἀπάτης cett. ‖ 17 ποσίνδα Dind. ex Hermanni coniect.: ποσὶ δὲ ἃ codd. | 18 προΐσχοντες ⟨τὼ χεῖρε⟩ Schn. | τ᾽ Cast.: om. B: γ᾽ cett. (γε V) | ἔχοντες AQR: —ας (ες superscr.) G: —ας cett.

12 αὐτῷ μηχανητέον. οἷς δὲ θάλαττα πρόσεστιν, ἀπατητικὸν
καὶ τὸ πλοῖα παρασκευαζόμενον πεζῇ τι πρᾶξαι καὶ τὸ
πεζῇ προσποιούμενον ἐπιβουλεύειν κατὰ θάλατταν ἐπιχει-
13 ρῆσαι. ἱππαρχικὸν δὲ καὶ τὸ διδάσκειν τὴν πόλιν ὡς
ἀσθενὲς τὸ πεζῶν ἔρημον ἱππικὸν πρὸς τὸ ἁμίππους
πεζοὺς ἔχον. ἱππαρχικὸν δὲ καὶ τὸ λαβόντα πεζοὺς αὐτοῖς
χρῆσθαι· ἔστι δὲ πεζοὺς οὐ μόνον ἐν τούτοις ἀλλὰ καὶ
ὄπισθεν ἱππέων ἀποκρύψασθαι· πολὺ γὰρ μείζων ὁ ἱππεὺς
14 τοῦ πεζοῦ. ταῦτα δὲ πάντα ἐγὼ καὶ ὅσα πρὸς τούτοις
τις μηχανήσεται ἢ βίᾳ ἢ τέχνῃ αἱρεῖν τοὺς ἐναντίους
βουλόμενος σὺν τῷ θεῷ πράττειν συμβουλεύω, ἵνα καὶ
15 τὴν τύχην συνεπαινῇ θεῶν ἵλεων ὄντων. ἔστι δ' ὅτε
πάνυ ἀπατητικὸν καὶ τὸ λίαν φυλακτικὸν προσποιήσασθαι
εἶναι καὶ μηδαμῶς φιλοκίνδυνον· τοῦτο γὰρ τοὺς πολεμίους
πολλάκις προάγεται ἀφυλακτοῦντας μᾶλλον ἁμαρτάνειν.
ἢν δ' ἅπαξ δόξῃ τις φιλοκίνδυνος εἶναι, ἔξεστι καὶ ἡσυχίαν
ἔχοντα, προσποιούμενον δὲ πράξειν τι, πράγματα τοῖς
πολεμίοις παρέχειν.

VI.

1 Ἀλλὰ γὰρ οὐδὲν ἄν τις δύναιτο πλάσαι οἷον βούλεται,
εἰ μὴ ἐξ ὧν γε πλάττοιτο παρεσκευασμένα εἴη ὡς πείθεσθαι
τῇ τοῦ χειροτέχνου γνώμῃ· οὐδέ γ' ἂν ἐξ ἀνδρῶν, εἰ μὴ
σὺν θεῷ οὕτω παρεσκευασμένοι ἔσονται ὡς φιλικῶς τε
ἔχειν πρὸς τὸν ἄρχοντα καὶ φρονιμώτερον ¦σφῶν αὐτῶν
2 ἡγεῖσθαι περὶ τῶν πρὸς τοὺς πολεμίους ἀγώνων. εὐνοϊκῶς

---

1 αὐτῷ Leuncl. : αὐτὸν DI : αὐτὸ cett. : totum locum ita scribendum putat Diels ποιεῖν· καὶ οὕτω ⟨μὲν⟩ μηχανητέον. ‖ 2 τι Brodaeus : τε cett. (τὲ BM[a]) ‖ 5 ἁμίππους Cour.: ἅμ' ἵππους G : ἅμ' ἵππους V : ἁμ' ἵπποις cett. (ἅμ' ἵπποις K) | 6 ἔχον L : ἔχειν cett. | 7 cum χρῆσθαι coniunctum desiderabat Weiske εἰδέναι, δύνασθαι vel καλῶς | 8 ἱππέων Dind. : ἵππων codd. (— ων ex corr. ον K) ‖ 12 τὴν τύχην] ἡ τύχη vel ἡ νίκη Cour. ‖ 14 16 φιλοκίνδυνον — δόξῃ τις om. B | 17—18 τοῖς πολεμίοις παρέχειν] παρέχειν τοῖς πολεμίοις B ‖ 19 βούληται F | 20 πλάττοιτο ⟨οὕτω⟩ Herw. (Revue de Philol. IV) | 21 γ' ἂν Dind. : in extremo folio exeso B : γὰρ ἂν cett. | 23 αὐτῶν] αὐτὸν FGM | 24 ἡγεῖσθαι Steph. ex Ribitti interpr. latina : ἡγήσονται codd. (— ονται M[a], ω 2[a]m.).

μὲν οὖν ἔχειν καὶ ἐκ τῶνδε εἰκὸς τοὺς ἀρχομένους, ὅταν
φιλοφρόνως τε ἔχῃ πρὸς αὐτοὺς καὶ προνοῶν φαίνηται
ὅπως τε σῖτον ἕξουσι καὶ ὅπως ἀσφαλῶς μὲν ἀποχωρήσουσι,
πεφυλαγμένως δὲ ἀναπαύσονται. ἐν δὲ ταῖς φρουραῖς χρὴ 3
καὶ χιλοῦ καὶ σκηνῶν καὶ ὑδάτων καὶ φυλακῶν καὶ τῶν ἄλλων
ἐπιτηδείων φανερὸν εἶναι ἐπιμελόμενον καὶ προνοοῦντά
τε καὶ ἀγρυπνοῦντα ἕνεκα τῶν ἀρχομένων. καὶ ὅταν γε
πλέον ἔχῃ τι, τὸ μεταδοῦναι κερδαλέον τῷ προεστηκότι.
ἥκιστα δ' ἂν καταφρονοῖεν ἄρχοντος, ὡς μὲν συνελόντι 4
εἰπεῖν, εἰ ὁπόσα ἐκείνοις παραινοίη, αὐτὸς ταῦτα βέλτιον
ἐκείνων φαίνοιτο ποιῶν. ἀρξάμενον οὖν δεῖ ἀπὸ τοῦ 5
ἀναβαίνειν ἐπὶ τοὺς ἵππους πάντα τὰ ἐν ἱππικῇ μελετᾶν,
ὅπως ὁρῶσι τὸν ἄρχοντα δυνάμενον ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ
τάφρους ἀσφαλῶς περᾶν καὶ τειχία ὑπερακρίζειν καὶ
ἀπ' ὄχθων καταίρειν καὶ ἀκοντίζειν ἱκανῶς· πάντα γὰρ
ταῦτα προκόπτει τι εἰς τὸ μὴ καταφρονεῖσθαι. ἢν δὲ 6
δὴ καὶ πράττειν γνῶσιν ἐπιστάμενόν τε καὶ δυνάμενον
παρασκευάζειν ὡς ἂν πλέον ἔχοιεν τῶν πολεμίων, πρὸς
δὲ τούτοις κἀκεῖνο λάβωσιν εἰς τὴν γνώμην ὡς οὔτ' ἂν
εἰκῇ οὔτ' ἄνευ θεῶν οὔτε παρὰ τὰ ἱερὰ ἡγήσαιτ' ἂν ἐπὶ
πολεμίους, πάντα ταῦτα πιθανωτέρους τῷ ἄρχοντι τοὺς
ἀρχομένους ποιεῖ.

VII.

Παντὶ μὲν οὖν προσήκει ἄρχοντι φρονίμῳ εἶναι· 1
πολὺ μέντοι τὸν Ἀθηναίων ἵππαρχον διαφέρειν δεῖ καὶ
τῷ τοὺς θεοὺς θεραπεύειν καὶ τῷ πολεμικὸν εἶναι, ᾧ γε
ὑπάρχουσι μὲν ὅμοροι ἀντίπαλοι ἱππεῖς τε παραπλήσιοι

---

5 φυλάκων] θυλάκων Cour. : φρυγάνων Madvig | 6 ἐπιμελόμενον B : — ούμενον cett. | 7 τε καὶ Schn. : καὶ N : γε καὶ cett. ‖ 14 τειχία Brodaeus : τείχη codd. | 15—16 πάντα γὰρ ταῦτα] ταῦτα γὰρ πάντα FN : ταῦτα δὲ πάντα A | 16 μὴ B : spr. v. ead. m. E : in mrg. M^{a_2} : om. cett. ‖ 17 πράττειν] τάττειν B | 19 κἀκεῖνο Dind. : κἂν ἐκεῖνο codd. (οὐκ ἂν ἐκεῖνο K) | 21 πτολεμίους B | πιθανωτέρους τῷ ἄρχοντι] τῷ ἄρχοντι πιθανωτέρους N. ‖ 24 τὸν BFLQ : τῶν (τὸν 2a m.) EM^{a} : τῶν cett. | ἵππαρχον] δήμαρχον B.

12 *αὐτῷ μηχανητέον. οἷς δὲ θάλαττα πρόσεστιν, ἀπατητικὸν
καὶ τὸ πλοῖα παρασκευαζόμενον πεζῇ τι πρᾶξαι καὶ τὸ
πεζῇ προσποιούμενον ἐπιβουλεύειν κατὰ θάλατταν ἐπιχει-*
13 *ρῆσαι. ἱππαρχικὸν δὲ καὶ τὸ διδάσκειν τὴν πόλιν ὡς
ἀσθενὲς τὸ πεζῶν ἔρημον ἱππικὸν πρὸς τὸ ἁμίππους
πεζοὺς ἔχον. ἱππαρχικὸν δὲ καὶ τὸ λαβόντα πεζοὺς αὐτοῖς
χρῆσθαι· ἔστι δὲ πεζοὺς οὐ μόνον ἐν τούτοις ἀλλὰ καὶ
ὄπισθεν ἱππέων ἀποκρύψασθαι· πολὺ γὰρ μείζων ὁ ἱππεὺς*
14 *τοῦ πεζοῦ. ταῦτα δὲ πάντα ἐγὼ καὶ ὅσα πρὸς τούτοις
τις μηχανήσεται ἢ βίᾳ ἢ τέχνῃ αἱρεῖν τοὺς ἐναντίους
βουλόμενος σὺν τῷ θεῷ πράττειν συμβουλεύω, ἵνα καὶ*
15 *τὴν τύχην συνεπαινῇ θεῶν ἵλεων ὄντων. ἔστι δ' ὅτε
πάνυ ἀπατητικὸν καὶ τὸ λίαν φυλακτικὸν προσποιήσασθαι
εἶναι καὶ μηδαμῶς φιλοκίνδυνον· τοῦτο γὰρ τοὺς πολεμίους
πολλάκις προάγεται ἀφυλακτοῦντας μᾶλλον ἁμαρτάνειν.
ἢν δ' ἅπαξ δόξῃ τις φιλοκίνδυνος εἶναι, ἔξεστι καὶ ἡσυχίαν
ἔχοντα, προσποιούμενον δὲ πράξειν τι, πράγματα τοῖς
πολεμίοις παρέχειν.*

VI.

1 *Ἀλλὰ γὰρ οὐδὲν ἄν τις δύναιτο πλάσαι οἷον βούλεται,
εἰ μὴ ἐξ ὧν γε πλάττοιτο παρεσκευασμένα εἴη ὡς πείθεσθαι
τῇ τοῦ χειροτέχνου γνώμῃ· οὐδέ γ' ἂν ἐξ ἀνδρῶν, εἰ μὴ
σὺν θεῷ οὕτω παρεσκευασμένοι ἔσονται ὡς φιλικῶς τε
ἔχειν πρὸς τὸν ἄρχοντα καὶ φρονιμώτερον σφῶν αὐτῶν*
2 *ἡγεῖσθαι περὶ τῶν πρὸς τοὺς πολεμίους ἀγώνων. εὐνοϊκῶς*

---

1 *αὐτῷ* Leuncl.: *αὐτὸν* DI: *αὐτὸ* cett.: totum locum ita scribendum putat Diels *ποιεῖν· καὶ οὕτω ⟨μὲν⟩ μηχανητέον.* ‖ 2 *τι* Brodaeus: *τε* cett. (*τὲ* BM[a]) ‖ 5 *ἁμίππους* Cour.: *ἀμ' ἵππους* G: *ἅμ' ἵππους* V: *ἀμ' ἵπποις* cett. (*ἅμ' ἵπποις* K) | 6 *ἔχον* L: *ἔχειν* cett. | 7 cum *χρῆσθαι* coniunctum desiderabat Weiske *εἰδέναι, δύνασθαι* vel *καλῶς* | 8 *ἱππέων* Dind.: *ἵππων* codd. (— *ων* ex corr. *ον* K) ‖ 12 *τὴν τύχην*] *ἡ τύχη* vel *ἡ νίκη* Cour. ‖ 14—16 *φιλοκίνδυνον — δόξῃ τις* om. B | 17—18 *τοῖς πολεμίοις παρέχειν*] *παρέχειν τοῖς πολεμίοις* B ‖ 19 *βούληται* F | 20 *πλάττοιτο ⟨οὕτω⟩* Herw. (Revue de Philol. IV) | 21 *γ' ἂν* Dind.: in extremo folio exeso B: *γὰρ ἂν* cett. | 23 *αὐτῶν*] *αὐτὸν* FGM | 24 *ἡγεῖσθαι* Steph. ex Ribitti interpr. latina: *ἡγήσονται* codd. (— *ονται* M[a], *ω* 2a m.).

μὲν οὖν ἔχειν καὶ ἐκ τῶνδε εἰκὸς τοὺς ἀρχομένους, ὅταν
φιλοφρόνως τε ἔχῃ πρὸς αὐτοὺς καὶ προνοῶν φαίνηται
ὅπως τε σῖτον ἕξουσι καὶ ὅπως ἀσφαλῶς μὲν ἀποχωρήσουσι,
πεφυλαγμένως δὲ ἀναπαύσονται. ἐν δὲ ταῖς φρουραῖς χρὴ 3
καὶ χιλοῦ καὶ σκηνῶν καὶ ὑδάτων καὶ φυλακῶν καὶ τῶν ἄλλων
ἐπιτηδείων φανερὸν εἶναι ἐπιμελόμενον καὶ προνοοῦντά
τε καὶ ἀγρυπνοῦντα ἕνεκα τῶν ἀρχομένων. καὶ ὅταν γε
πλέον ἔχῃ τι, τὸ μεταδοῦναι κερδαλέον τῷ προεστηκότι.
ἥκιστα δ᾽ ἂν καταφρονοῖεν ἄρχοντος, ὡς μὲν συνελόντι 4
εἰπεῖν, εἰ ὁπόσα ἐκείνοις παραινοίη, αὐτὸς ταῦτα βέλτιον
ἐκείνων φαίνοιτο ποιῶν. ἀρξάμενον οὖν δεῖ ἀπὸ τοῦ 5
ἀναβαίνειν ἐπὶ τοὺς ἵππους πάντα τὰ ἐν ἱππικῇ μελετᾶν,
ὅπως ὁρῶσι τὸν ἄρχοντα δυνάμενον ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ
τάφρους ἀσφαλῶς περᾶν καὶ τειχία ὑπερακρίζειν καὶ
ἀπ᾽ ὄχθων καταίρειν καὶ ἀκοντίζειν ἱκανῶς· πάντα γὰρ
ταῦτα προκόπτει τι εἰς τὸ μὴ καταφρονεῖσθαι. ἢν δὲ 6
δὴ καὶ πράττειν γνῶσιν ἐπιστάμενόν τε καὶ δυνάμενον
παρασκευάζειν ὡς ἂν πλέον ἔχοιεν τῶν πολεμίων, πρὸς
δὲ τούτοις κἀκεῖνο λάβωσιν εἰς τὴν γνώμην ὡς οὔτ᾽ ἂν
εἰκῇ οὔτ᾽ ἄνευ θεῶν οὔτε παρὰ τὰ ἱερὰ ἡγήσαιτ᾽ ἂν ἐπὶ
πολεμίους, πάντα ταῦτα πιθανωτέρους τῷ ἄρχοντι τοὺς
ἀρχομένους ποιεῖ.

VII.

Παντὶ μὲν οὖν προσήκει ἄρχοντι φρονίμῳ εἶναι· 1
πολὺ μέντοι τὸν Ἀθηναίων ἵππαρχον διαφέρειν δεῖ καὶ
τῷ τοὺς θεοὺς θεραπεύειν καὶ τῷ πολεμικὸν εἶναι, ᾧ γε
ὑπάρχουσι μὲν ὅμοροι ἀντίπαλοι ἱππεῖς τε παραπλήσιοι

5 φυλάκων] θυλάκων Cour. : φρυγάνων Madvig | 6 ἐπιμελόμενον B : — ούμενον cett. | 7 τε καὶ Schn. : καὶ N : γε καὶ cett. ‖ 14 τειχία Brodaeus : τείχη codd. | 15—16 πάντα γὰρ ταῦτα] ταῦτα γὰρ πάντα FN : ταῦτα δὲ πάντα A | 16 μὴ B : spr. v. ead. m. E : in mrg. M[a2] : om. cett. ‖ 17 πράττειν] τάττειν B | 19 κἀκεῖνο Dind. : κἂν ἐκεῖνο codd. (οὐκ ἂν ἐκεῖνο K) | 21 πτολεμίους B | πιθανωτέρους τῷ ἄρχοντι] τῷ ἄρχοντι πιθανωτέρους N. ‖ 24 τὸν BFLQ : τῶν (τὸν 2a m.) EM[a] : τῶν cett. | ἵππαρχον] δήμαρχον B.

2 τὸ πλῆθος καὶ ὁπλῖται πολλοί. κἂν μὲν εἰς τὴν πολεμίαν
ἐμβάλλειν ἐπιχειρῇ ἄνευ τῆς ἄλλης πόλεως, πρὸς ἀμφο-
τέρους τούτους μόνοις ἂν τοῖς ἱππεῦσι διακινδυνεύοι.
ἢν δ' οἱ πολέμιοι εἰς τὴν Ἀθηναίων χώραν ἐμβάλωσι,
πρῶτον μὲν οὐκ ἂν ἄλλως ἔλθοιεν εἰ μὴ σὺν ἄλλοις τε
ἱππεῦσι πρὸς τοῖς ἑαυτῶν καὶ πρὸς τούτοις ὁπλίταις
ὁπόσοις ἂν οἴωνται πάντας Ἀθηναίους μὴ ἱκανοὺς εἶναι
3 μάχεσθαι. πρὸς οὖν τοσούτους πολεμίους ἢν μὲν ἡ πόλις
πᾶσα ἐπεξίῃ ἀρήξουσα τῇ χώρᾳ, ἐλπίδες καλαί. ἱππεῖς
τε γὰρ σὺν θεῷ ἀμείνους, ἤν τις αὐτῶν ἐπιμελῆται ὡς
δεῖ, ὁπλῖταί τε οὐ μείους ἔσονται καὶ τὰ σώματα τοίνυν
οὐ χείρω ἔχοντες καὶ τὰς ψυχὰς φιλοτιμότεροι, ἢν ὀρθῶς
ἀσκηθῶσι σὺν θεῷ. καὶ μὴν ἐπί γε τοῖς προγόνοις οὐ
4 μεῖον Ἀθηναῖοι ἢ Βοιωτοὶ φρονοῦσιν. ἢν δὲ ἡ μὲν
πόλις τρέπηται ἐπὶ τὰ ναυτικὰ καὶ ἀρκῇ αὐτῇ τὰ τείχη
διασῴζειν, ὥσπερ καὶ ὁπότε Λακεδαιμόνιοι σὺν ἅπασι
τοῖς Ἕλλησιν ἐνέβαλον, τοὺς δὲ ἱππέας ἀξιώσῃ τά τε
ἐκτὸς τοῦ τείχους διασῴζειν καὶ αὐτοὺς μόνους διακινδυνεύ-
ειν πρὸς πάντας τοὺς ἐναντίους, ἐνταῦθα δὴ θεῶν μὲν
οἶμαι πρῶτον συμμάχων ἰσχυρῶν δεῖ, ἔπειτα δὲ καὶ τὸν
ἵππαρχον προσήκει ἀποτετελεσμένον ἄνδρα εἶναι. καὶ
γὰρ φρονήσεως δεῖ πολλῆς πρὸς τοὺς πολὺ πλείους, καὶ
5 τόλμης, ὁπότε καιρὸς παραπέσοι. δεῖ δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ,
καὶ πονεῖν αὐτὸν ἱκανὸν εἶναι. πρὸς μὲν γὰρ τὸ παρὸν
στράτευμα διακινδυνεύων, ᾧ μηδὲ ὅλη ἡ πόλις θέλοι
ἀντικαθίστασθαι, δῆλον ὅτι πάσχοι ἂν ὅ τι οἱ κρείττους
6 βούλοιντο, ποιεῖν δὲ οὐδὲν ἂν ἱκανὸς εἴη. εἰ δὲ φυλάττοι
μὲν τὰ ἔξω τείχους τοσούτοις ὅσοι σκοπεύειν τε τοὺς
πολεμίους ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἀναχωρίζειν εἰς τὸ ἀσφαλὲς
τὰ δεόμενα ὡς ἐκ πλείστου (ἱκανοὶ δὲ καὶ προορᾶν οὐδὲν

4 ἐμβάλωσι BFM (in ras. Q): ἐμβάλλωσι cett. ‖ 15 αὐτῇ τὰ τείχη] τα τείχη αὐτῇ B | 17 ἀξιώσῃ Dind.: ἀξιώσειεν codd. (— ώσειε F) ‖ 18 ἐκτὸς] ex corr. Q: ἐκ DF et L ex corr. ‖ 24 πονεῖν αὐτὸν] αὐτὸν πονεῖν B | 26 πάσχοι, sed εν spr. v. delev. 2ᵃm. Mᵃ: πάσχοιεν cett. ‖ 27 φυλάττοι BFQ: φυλάττει cett. | 28 τείχους] τείχη B | 29 ἀναχωρίζειν εἰς Leuncl.: ἀναχωρεῖν εἰς codd. (— χωρεῖν εἰς G).

ἧττον οἱ ὀλίγοι τῶν πολλῶν, καὶ φυλάττειν τοίνυν καὶ
ἀναχωρίζειν τὰ φίλια οὐκ ἀκαιρότεροι οἱ μήτε αὐτοῖς
μήτε τοῖς ἵπποις πιστεύοντες· ὁ γὰρ φόβος δεινὸς δοκεῖ 7
συμφύλαξ εἶναι) τοὺς μὲν φύλακας ἐκ τούτων ἄν τις
ποιῶν ἴσως ὀρθῶς βουλεύοιτο· τοὺς δὲ περιττοὺς τῆς
φυλακῆς εἰ μέν τις στρατιὰν ἔχειν ἡγήσεται, ὀλίγη αὐτῷ
φανεῖται· τοῦ παντὸς γὰρ ἐνδεήσεται ὥστε ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς
διακινδυνεύειν. ἢν δὲ ὡς λῃσταῖς αὐτοῖς χρῆται, πάνυ
ἂν ὡς τὸ εἰκὸς ἱκανὴν τοῦτο πράττειν ἔχοι δύναμιν. δεῖ 8
δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τοὺς παρεσκευασμένους ἀεὶ ἔχοντα ὡς
ποιεῖν τι μὴ καταφανῆ ὄντα φυλάττειν, ἤν τι ἁμαρτάνῃ
τὸ τῶν πολεμίων στράτευμα. φιλοῦσι δέ πως στρατιῶται, 9
ὅσῳ ἂν πλείους ὦσι, τοσούτῳ πλείω ἁμαρτάνειν. ἢ γὰρ
ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐπιμελείᾳ σκεδάννυνται ἢ πορευομένων
ἀταξίᾳ οἱ μὲν προέρχονται, οἱ δ' ὑπολείπονται πλέον τοῦ
καιροῦ. τὰ οὖν τοιαῦτα ἁμαρτήματα οὐ χρὴ παριέναι 10
ἀκόλαστα (εἰ δὲ μή, ὅλη ἡ χώρα στρατόπεδον ἔσται) ἐκεῖνο
καλῶς προνοοῦντα καὶ ποιήσαντα, φθάσαι ἀποχωρήσαντα
πρὶν τὸ πολὺ βοηθοῦν ἐπιγενέσθαι. πολλάκις δὲ πορευό- 11
μενον στράτευμα καὶ εἰς ὁδοὺς ἔρχεται ἐν αἷς οὐδὲν
πλεῖον οἱ πολλοὶ τῶν ὀλίγων δύνανται. καὶ ἐν διαβάσεσί
γε ἔστι τῷ προσέχοντι τὸν νοῦν ἀσφαλῶς ἐφεπομένῳ
ταμιεύσασθαι ὥστε ὁπόσοις ἂν βούληται τῶν πολεμίων
ἐπιτίθεσθαι. ἔστι δ' ὅτε καλὸν καὶ στρατοπεδευομένοις 12
καὶ ἀριστῶσι καὶ δειπνοποιουμένοις ἐπιχειρεῖν, καὶ ἐκ
κοίτης γε ἀνισταμένοις. ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἄοπλοι
στρατιῶται γίγνονται, μείονα μὲν χρόνον οἱ ὁπλῖται,
πλείονα δὲ οἱ ἱππεῖς. σκοποῖς μέντοι καὶ προφυλακαῖς 13
οὐδέποτε δεῖ παύεσθαι ἐπιβουλεύοντα. οὗτοι γὰρ αὖ
ὀλίγοι μὲν ἀεὶ καθίστανται, πολὺ δὲ τοῦ ἰσχυροῦ ἐνίοτε

---

2 ἀκαιρότεροι Leuncl.: — ότερον codd. ‖ 9 ἔχοι FA: ἔχει (οι supra) LQ: ἔχειν (οι supra) M[a]2: ἔχῃ D: ἔχειν cett. ‖ 10 τοὺς παρεσκευασμένους] τοὺς ⟨ἑαυτοῦ⟩ vel τοὺς ⟨ἱππέας⟩ παρεσκ. Weiske: τοὺς ⟨λῃστὰς⟩ παρεσκ. Hartm.: ⟨αὐ⟩τοὺς παρεσκ. Cer. | 11 ποιεῖν B: ν spr. v. Q: ποιεῖ cett. (ποιῇ D) ‖ 15 ὑπολείπονται] ἀπολείπονται M ‖ 18 καὶ ποιήσαντα B: ἢν ποιήσαντά τι cett.: ἢν ποιήσῃ τι Weiske ‖ 20 τὸ στράτευμα K.

14 ἀποστατοῦσιν. ὅταν δὲ τὰ τοιαῦτα ἤδη καλῶς φυλάττωνται
οἱ πολέμιοι, καλόν ἐστι σὺν θεῷ λαθόντα ἐλθεῖν εἰς τὴν
πολεμίαν μεμεληκότα πόσοι τε ἑκασταχοῦ καὶ ποῦ τῆς χώρας
προφυλάττουσιν. οὐδεμία γὰρ οὕτω καλὴ λεία ὡς αἱ
15 φυλακαί, ἢν κρατηθῶσι. καὶ εὐεξαπάτητοι δ' εἰσὶν οἱ
φύλακες· διώκουσι γὰρ ὅ τι ἂν ὀλίγον ἴδωσι, νομίζοντες
σφίσι τοῦτο προστετάχθαι. τὰς μέντοι ἀποχωρήσεις
σκοπεῖν δεῖ ὅπως μὴ ἐναντίαι τοῖς βοηθοῦσιν ἔσονται.

VIII.

1 Τοὺς μέντοι μέλλοντας δυνήσεσθαι ἀσφαλῶς τὸ πολὺ
κρεῖττον στράτευμα κακουργεῖν σαφῶς δεῖ τοσοῦτον δια-
φέρειν ὥστε αὐτοὺς μὲν ἀσκητὰς φαίνεσθαι τῶν πολεμικῶν
2 ἐν ἱππικῇ ἔργων, τοὺς δὲ πολεμίους ἰδιώτας. τοῦτο
δ' ἂν εἴη πρῶτον μὲν εἰ οἱ ληΐζεσθαι μέλλοντες ἐκπε-
πονημένοι εἶεν τῇ ἐλάσει ὥστε δύνασθαι στρατιωτικοὺς
πόνους ὑποφέρειν. οἱ γὰρ πρὸς ταῦτα ἀμελῶς ἔχοντες
καὶ ἵπποι καὶ ἄνδρες εἰκότως ἂν ὥσπερ γυναῖκες πρὸς
3 ἄνδρας ἀγωνίζοιντο. οἱ δέ γε δεδιδαγμένοι τε καὶ εἰθι-
σμένοι τάφρους διαπηδᾶν καὶ τειχία ὑπεραίρειν καὶ ἐπ'
ὄχθους ἀνάλλεσθαι καὶ ἀφ' ὑψηλῶν ἀσφαλῶς κατιέναι
καὶ τὰ κατάντη ταχὺ ἐλαύνεσθαι, οὗτοι δ' αὖ τοσοῦτον
διαφέροιεν ἂν τῶν ἀμελετήτων ταῦτα ὅσονπερ πτηνοὶ
πεζῶν· οἱ δέ γε αὖ τοὺς πόδας ἐκπεπονημένοι τῶν ἀτριβά-
στων πρὸς τραχέα ὅσονπερ ὑγιεῖς χωλῶν· καὶ οἵ γε τῶν
τόπων ἔμπειροι πρὸς τοὺς ἀπείρους τοσοῦτον ἐν ταῖς
προελάσεσι καὶ ἀποχωρήσεσι διαφέροιεν ἂν ὅσονπερ οἱ
4 ὁρῶντες τῶν τυφλῶν. καὶ τοῦτο δὲ χρὴ εἰδέναι ὅτι οἱ
εὐωχούμενοι ἵπποι, ἐκπεπονημένοι δὲ ὥστε μὴ ἀποπνίγε-

3 μεμεληκότα πόσοι Cobet: — κότως (α supra ω) οἱ G2: — κότως οἳ Q: — τηκότως οἱ BF: — τηκότως οἳ cett. | ποῦ] ποῖ B | 4 οὕτω BE2: οὔτε cett. | αἱ om. L. ‖ 9 ἀσφαλῶς δυνήσεσθαι B | 9—10 τὸ πολὺ στρατὸν B | 11 αὐτοὺς Cour.: τοὺς codd. ‖ 13 εἴη] οἴη B | εἰ οἱ E et spr. v. 2^{a}m. M M^{a}: om. cett. ‖ 18 διαπηδᾶν Leuncl.: τε πηδᾶν codd. | 19 κατιέναι, τ ex corr 2^{a}m. in ras. E: καθιέναι cett. ‖ 27 εὐοχούμενοι BGL2 | μὴ post ὥστε Toupius ad Suidae gloss. εὐοχεῖται: ante ἐκπεπονημένοι codd.

*σθαι ἐν τοῖς πόνοις, εὖ παρεσκευασμένοι εἰσί. χρὴ δέ, ἐπείπερ
χαλινοὶ καὶ ἐφίππια ἐξ ἱμάντων ἠρτημένα ἐστί [χρήσιμα],
μήποτε τὸν ἵππαρχον τούτων ἔρημον εἶναι· μικρᾷ γὰρ
δαπάνῃ τοὺς ἀποροῦντας χρησίμους ἂν παρέχοιτο.*
Εἰ δέ τις νομίζει πολλὰ ἔχειν ἂν πράγματα, εἰ οὕτω 5
*δεήσει ἀσκεῖν τὴν ἱππικήν, ἐνθυμηθήτω ὅτι οἱ εἰς τοὺς
γυμνικοὺς ἀγῶνας ἀσκοῦντες πολὺ πλείω πράγματα καὶ
χαλεπώτερα ἔχουσιν ἢ οἱ τὴν ἱππικὴν τὰ μάλιστα μελε-
τῶντες. καὶ γὰρ τῶν μὲν γυμνικῶν ἀσκημάτων τὰ πολλὰ* 6
*σὺν ἱδρῶτι ἐκπονοῦνται, τῆς δὲ ἱππικῆς τὰ πλεῖστα
μεθ' ἡδονῆς. ὅπερ γὰρ εὔξαιτ' ἄν τις πτηνὸς γενέσθαι,
οὐκ ἔστιν ὅ τι μᾶλλον τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων ἔοικεν
αὐτῷ. καὶ μὴν τό γ' ἐν πολέμῳ νικᾶν πολλῷ εὐδοξότερον* 7
*ἢ πυγμῇ· μετέχει μὲν γάρ τι καὶ ἡ πόλις ταύτης τῆς δόξης·
ὡς δὲ τὰ πολλὰ ἐπὶ τῇ τοῦ πολέμου νίκῃ καὶ εὐδαιμονίᾳ
οἱ θεοὶ τὰς πόλεις στεφανοῦσιν. ὥστ' οὐκ οἶδ' ἔγωγε
τί προσήκει ἄλλ' ἅττα μᾶλλον ἀσκεῖσθαι ἢ τὰ πολεμικά.
ἐννοεῖν δὲ χρὴ ὅτι καὶ οἱ κατὰ θάλατταν λῃσταὶ διὰ τὸ* 8
*πονεῖν ἠσκηκέναι δύνανται ζῆν καὶ ἀπὸ τῶν πολὺ κρειττόνων.
προσήκει γε μὴν καὶ κατὰ γῆν οὐ τοῖς καρπουμένοις τὰ
ἑαυτῶν ἀλλὰ τοῖς στερισκομένοις τῆς τροφῆς λῃΐζεσθαι·
ἢ γὰρ ἐργαστέον ἢ ἀπὸ τῶν εἰργασμένων θρεπτέον· ἄλλως
δ' οὐ ῥᾴδιον οὔτε βιοτεύειν οὔτε εἰρήνης τυχεῖν. μεμνῆσθαι* 9
*δὲ κἀκεῖνο χρή, μήποτε ἐπὶ τοὺς κρείττους ἐλαύνειν
ὄπισθεν ἵπποις δύσβατον ποιούμενον· οὐ γὰρ ὅμοιον
φεύγοντι καὶ διώκοντι σφαλῆναι. ἔτι δὲ βούλομαι* 10
*ὑπομνῆσαι καὶ τόδε φυλάττεσθαι. εἰσὶ γάρ τινες οἳ
ὅταν μὲν ἴωσιν ἐπὶ τούτους ὧν ἂν οἴωνται κρείττους*

---

2 *χρήσιμα* delev. Cour. | 3 *ἔρημον τούτων* E ‖ 5 *εἰ δέ τι* DL | *νομίζει* DLV : — *οι* cett. (*οι* ex corr. eod. atr. E, — *ει* (superscr. *οι*) eod. atr. G) | *ἔχειν ἂν* B : *ἔχειν* cett. | 6 *εἰς* exp. M[a2] ‖ 12—13 *ἔοικεν αὐτῷ ἔργων* B ‖ 14 *γάρ τι*] *γάρ τοι* E | 17 *τί προσήκει* Weiske : *τίνα προσήκει* codd. ‖ 20 *οὐ τοῖς* BE : om. Q : *αὐτοῖς* cett. ‖ 24 *τοὺς* om. B | 25 *δύσβατον ποιούμενον* ed. Welsiana : *δυσβατοποιοῦμεν* B : *δυσβατοποιούμενον* cett. (— *μενοι* V) : *δύσβατόν τι ποιούμενον* Schn. : *δύσβατα ποιούμενον* Madvig : *δύσβατον χωρίον ποιούμενον* antea coniecerat idem Schn.

εἶναι, παντάπασιν ἀσθενεῖ δυνάμει ἔρχονται, ὥστε πολλάκις
ἔπαθον ἃ ᾤοντο ποιήσειν· ὅταν δ' ἐπὶ τούτους ὧν ἂν
σαφῶς ἐπίστωνται ἥττους ὄντες, πᾶσαν ὅσην ἂν ἔχωσι
11 δύναμιν ἄγουσιν. ἐγὼ δέ φημι χρῆναι τἀναντία τούτων
ποιεῖν· ὅταν μὲν κρατήσειν οἰόμενος ἄγῃ, μὴ φείδεσθαι
τῆς δυνάμεως ὅσην ἂν ἔχῃ· τὸ γὰρ πολὺ νικᾶν οὐδενὶ
12 πώποτε μεταμέλειαν παρέσχεν. ὅταν δὲ τοῖς πολὺ
κρείττοσιν ἐπιχειρῇ καὶ προγιγνώσκῃ ὅτι ποιήσαντα ὅ τι
ἂν δύνηται φευκτέον ἐστίν, εἰς τὰ τοιαῦτά φημι πολὺ κρεῖτ-
τον εἶναι ὀλίγους ἢ πάντας προσάγειν, τοὺς μέντοι ἀπειλε-
γμένους καὶ ἵππους καὶ ἄνδρας τοὺς κρατίστους· τοιοῦτοι
γὰρ ὄντες καὶ ποιῆσαι ἄν τι καὶ ἀποχωρῆσαι ἀσφαλέστερον
13 ἂν δύναιντο. ὅταν δὲ πρὸς τοὺς κρείττους πάντας προσαγα-
γὼν ἀποχωρεῖν βούληται, ἀνάγκη τοὺς μὲν ἐπὶ τῶν βραδυτά-
των ἵππων ἁλίσκεσθαι, τοὺς δὲ καὶ δι' ἀφιππίαν πίπτειν,
τοὺς δὲ διὰ δυσχωρίας ἀπολαμβάνεσθαι· καὶ γὰρ πολὺν
14 τόπον χαλεπὸν εὑρεῖν οἷον ἄν τις εὔξαιτο. ὑπό γε μὴν
τοῦ πλήθους καὶ συμπίπτοιεν ἂν καὶ ἐμποδίζοντες
πολλὰ ἂν ἀλλήλους κακουργοῖεν. οἱ δ' ἀγαθοὶ ἵπποι καὶ
ἱππῆς δυνατοὶ καὶ ἐξ αὐτῶν διαφεύγειν, ἄλλως τε ἂν καὶ
μηχανᾶταί τις τοῖς διώκουσι φόβον ἀπὸ τῶν περιττῶν.
15 ἱππέων. σύμφορον δ' εἰς τοῦτο καὶ αἱ ψευδενέδραι.
χρήσιμον δὲ κἀκεῖνο, τὸ εὑρίσκειν πόθεν ἂν οἱ φίλοι ἐξ
ἀσφαλοῦς ἐπιφαινόμενοι βραδυτέρους τοὺς διώκοντας
16 παρέχοιεν. ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε δῆλον ὡς πόνοις καὶ τάχει
οἱ ὀλίγοι τῶν πολλῶν πολὺ μᾶλλον ἢ οἱ πολλοὶ τῶν
ὀλίγων περιγίγνοιντ' ἄν. καὶ οὐ λέγω ὡς διὰ τὸ ὀλίγοι
εἶναι καὶ πονεῖν μᾶλλον δυνήσονται καὶ θάττους ἔσονται,
ἀλλ' ὅτι ῥᾷον εὑρεῖν ὀλίγους ἢ πολλοὺς τοὺς καὶ τῶν
ἵππων ἐπιμελησομένους ὡς δεῖ καὶ αὐτοὺς φρονίμως
μελετήσοντας τὴν ἱππικήν.

---

12 ἀποχωρῆσαι B : ὑποχωρῆσαι cett. ‖ 15 ἀφιππίαν, ι ex corr. ει al. atr. B : ἀφ' ἱππίαν, ι ex corr. ει al. atr. G : ἀφ' ἱππείαν cett. ‖ 20 αὐτῶν] αὑτῶν DG ‖ 25 τόδε DL et ex corr. ead. m. sed al. atr. B : τόγε cett. | 31 μελετήσαντας BN.

Ἢν δέ ποτε συμβαίνῃ ἀγωνίζεσθαι πρὸς παραπλησίους 17
ἱππέας, ἐγὼ μὲν οἶμαι οὐκ ἂν χεῖρον εἶναι εἴ τις δύο
τάξεις ἐκ τῆς φυλῆς ποιήσειε, καὶ τῆς μὲν ὁ φύλαρχος
ἡγοῖτο, τῆς δὲ ἄλλης ὅστις ἄριστος δοκοίη εἶναι. οὗτος 18
δὲ τέως μὲν ἕποιτο κατ' οὐρὰν τῆς μετὰ τοῦ φυλάρχου
τάξεως, ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἤδη εἶεν οἱ ἀντίπαλοι, ἀπὸ παραγ-
γέλσεως παρελαύνοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους. οὕτω γὰρ
οἶμαι καὶ ἐκπληκτικωτέρους τοῖς ἐχθροῖς ἂν εἶναι καὶ
δυσμαχωτέρους. εἰ δὲ καὶ πεζοὺς ἔχοιεν ἑκάτεροι, καὶ 19
οὗτοι ἀποκεκρυμμένοι ὄπισθεν τῶν ἱππέων, ἐξαπίνης δὲ
παραφαινόμενοι καὶ ὁμόσε ἰόντες δοκοῦσιν ἄν μοι τὴν
νίκην πολὺ μᾶλλον κατεργάζεσθαι, ὁρῶ γὰρ τὰ παράδοξα
ἢν μὲν ἀγαθὰ ᾖ, μᾶλλον εὐφραίνοντα τοὺς ἀνθρώπους,
ἢν δὲ δεινά, μᾶλλον ἐκπλήττοντα. ταῦτα δέ γνοίη ἂν 20
τις μάλιστα ἐνθυμούμενος ὡς οἵ τε ἐνέδραις ἐμπίπτοντες
ἐκπλήττονται, καὶ ἐὰν πολὺ πλείους ὦσι, καὶ ὅταν πολέμιοι
ἀλλήλοις ἀντικάθωνται, ὡς πολὺ ταῖς πρώταις ἡμέραις
φοβερώτατα ἔχουσιν. ἀλλὰ τὸ μὲν διατάξαι ταῦτα οὐ 21
χαλεπόν· τὸ δ' εὑρεῖν τοὺς φρονίμως καὶ πιστῶς καὶ
προθύμως καὶ εὐψύχως παρελῶντας ἐπὶ τοὺς πολεμίους,
τοῦτο ἤδη ἀγαθοῦ ἱππάρχου. δεῖ γὰρ καὶ λέγειν αὐτὸν 22
ἱκανὸν εἶναι καὶ ποιεῖν τοιαῦτα ἀφ' ὧν οἱ ἀρχόμενοι
γνώσονται ἀγαθὸν εἶναι τό τε πείθεσθαι καὶ τὸ ἕπεσθαι
καὶ τὸ ὁμόσε ἐλαύνειν τοῖς πολεμίοις καὶ ἐπιθυμήσουσι
τοῦ καλόν τι ἀκούειν καὶ δυνήσονται ἃ ἂν γνῶσιν ἐγκαρτε-
ρεῖν. ἐὰν δέ ποτε αὖ ἢ φαλάγγων ἀντιτεταγμένων ἢ 23
χωρίων ἑκατέροις ὑπαρχόντων ἐν τῷ μέσῳ τοῖς ἱππεῦσιν
ἀναστροφαί τε καὶ διώξεις καὶ ἀποχωρήσεις γίγνωνται,
εἰώθασι μὲν ὡς τὰ πολλὰ ἐκ τῶν τοιούτων ὁρμᾶν μὲν
[ἐκ τῶν ἀναστροφῶν] βραδέως ἀμφότεροι, τὸ δ' ἐν μέσῳ
τάχιστα ἐλαύνειν. ἢν δέ τις οὕτω προδείξας, ἔπειτα 24

3 ποιήσειε F: ποιήσειεν cett. ‖ 9 καὶ πεζοὺς B: πεζοὺς cett. ‖ 15 ἐνέδραις] ἐν ἐνέδραις F | 17 ἀντικάθηνται T ‖ 21 ἀγαθοῦ BE$_2$ M$^a_2$: ἀγαθὸν cett. ‖ 28 διώξεις καὶ ἀποχωρήσεις] ἀποχωρήσεις καὶ ἐκ διώξεις Q | 29 ὁρμᾶν μὲν] ὁρμᾶσθαι DL | 30 ἐκ τῶν ἀναστροφῶν secl. Fr. Ruhl (Zeitschr. für d. österr. Gymn. 1880).

*δ' ἐκ τῶν ἀναστροφῶν ταχέως τε διώκῃ καὶ ταχέως
ἀποχωρῇ, βλάπτειν τ' ἂν μάλιστα τοὺς πολεμίους δύναιτο
καὶ ὡς τὸ εἰκὸς ἀσφαλέστατ' ἂν διάγοι, ταχὺ μὲν διώκων
ἐν ᾧ ἂν ἐγγὺς ᾖ τοῦ ἑαυτοῦ ἰσχυροῦ, ταχὺ δὲ ἀποχωρῶν*
25 *ἀπὸ τῶν τοῖς πολεμίοις ἰσχυρῶν. εἰ δὲ καὶ λαθεῖν
δύναιτο ἀπὸ τῆς τάξεως ἑκάστης καταλιπὼν ἢ τέτταρας
ἢ πέντε τῶν κρατίστων ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν, πολὺ ἂν
προέχοιεν εἰς τὸ ἐπαναστρεφομένοις τοῖς πολεμίοις
ἐμπίπτειν.*

IX.

1 *Ταῦτα δὲ ἀναγιγνώσκειν μὲν καὶ ὀλιγάκις ἀρκεῖ,
ποιεῖν δὲ τὸ παρατυγχάνον αὐτῷ ἀεὶ δεῖ, καὶ πρὸς τὸ
παριστάμενον σκοποῦντα τὸ συμφέρον ἐκπονεῖν. γράψαι δὲ
πάντα ὁπόσα δεῖ ποιεῖν οὐδὲν μᾶλλον οἷόν τέ ἐστιν ἢ τὰ*
2 *μέλλοντα πάντα εἰδέναι. πάντων δὲ τῶν ὑπομνημάτων
ἔμοιγε δοκεῖ κράτιστον εἶναι τὸ ὅσα ἂν γνῷ ἀγαθὰ εἶναι
ἐπιμελεῖσθαι ὡς ἂν πραχθῇ. ὀρθῶς δὲ γιγνωσκόμενα οὐ
φέρει καρπὸν οὔτ' ἐν γεωργίᾳ οὔτ' ἐν ναυκληρίᾳ οὔτ' ἐν
ἀρχῇ, ἢν μή τις ἐπιμέληται ὡς ἂν ταῦτα ἐκπεραίνηται.*
3 *Φημὶ δ' ἐγὼ [ταῦτα] σὺν τοῖς θεοῖς καὶ τὸ πᾶν
ἱππικὸν ὧδ' ἂν πολὺ θᾶσσον ἐκπληρωθῆναι εἰς τοὺς
χιλίους ἱππέας καὶ πολὺ ῥᾷον τοῖς πολίταις, εἰ διακοσίους
ἱππέας ξένους καταστήσαιντο· δοκοῦσι γὰρ ἄν μοι οὗτοι
προσγενόμενοι καὶ εὐπειστότερον ἂν πᾶν τὸ ἱππικὸν
ποιῆσαι καὶ φιλοτιμότερον πρὸς ἀλλήλους περὶ ἀνδραγα-*
4 *θίας. οἶδα δ' ἔγωγε καὶ Λακεδαιμονίοις ἱππικὸν ἀρξά-
μενον εὐδοκιμεῖν, ἐπεὶ ξένους ἱππέας προσέλαβον. καὶ*

---

7 *κρατίστων*] *καλλίστων* DL | 8 *προέχοιεν* B : *προσέχοιεν* (ε' 2a m.) M[a] : *προσέχοιεν* cett. ‖ 10—11 Verba *μὲν καὶ* —— *παρατυγχάνον* om. B | 11 ⟨*πρὸς*⟩ vel ⟨*κατὰ*⟩ *τὸ παρατυγχάνον* H. Richards | *ἀεὶ αὐτῷ* DFL | 11—12 *πρὸς παριστάμενον* B ‖ 18 *ἐπιμέληται* B : —*ῆται* cett. (—*ῆται* (ει) A, — *εῖται* G) | *ἐκπεραίνηται* B : *περαίνηται* cett. (*πε* ex corr. *πα* M[a]2) ‖ 19 *ταῦτα* secl. Leuncl. | 21 *ῥᾷον*] *ῥᾷον* ⟨*ἢ*⟩ Cer. | *εἰ* EMG2 : *εἰς* cett. | 22 *ἱππέας ξένους* Leuncl. : *ἱππεῖς ξένους* codd. | 23 *εὐπειστότερον* Leuncl. : *εὐπιστότερον* codd. (— *τεροι* GV).

ἐν ταῖς ἄλλαις δὲ πόλεσι πανταχοῦ τὰ ξενικὰ ὁρῶ
εὐδοκιμοῦντα· ἡ γὰρ χρεία μεγάλην προθυμίαν συμβάλλεται.
εἰς δὲ τιμὴν τῶν ἵππων νομίζω ἂν αὐτοῖς χρήματα ὑπάρξαι 5
καὶ παρὰ τῶν σφόδρα ἀπεχομένων μὴ ἱππεύειν, ὅτι καὶ
οἷς καθίστησι τὸ ἱππικὸν ἐθέλουσι τελεῖν ἀργύριον ὡς
μὴ ἱππεύειν, καὶ παρὰ πλουσίων μέν, ἀδυνάτων δὲ τοῖς
σώμασιν, οἴομαι δὲ καὶ παρ' ὀρφανῶν τῶν δυνατοὺς
οἴκους ἐχόντων. νομίζω δὲ καὶ μετοίκων φιλοτιμεῖσθαι 6
ἄν τινας εἰς ἱππικὸν καθισταμένους· ὁρῶ γὰρ καὶ τῶν
ἄλλων ὁπόσων ἂν καλῶν ὄντων μεταδιδῶσιν αὐτοῖς οἱ
πολῖται, φιλοτίμως ἐνίους ἐθέλοντας τὸ προσταχθὲν
διαπράττεσθαι. δοκεῖ δ' ἄν μοι καὶ πεζὸν σὺν τοῖς 7
ἵπποις ἐνεργότατον εἶναι, εἰ συσταθείη ἐξ ἀνδρῶν τῶν
ἐναντιωτάτων τοῖς πολεμίοις. ταῦτα δὲ πάντα θεῶν
συνεθελόντων γένοιτ' ἄν. εἰ δέ τις τοῦτο θαυμάζει ὅτι 8
πολλάκις γέγραπται τὸ σὺν θεῷ πράττειν, εὖ ἴστω ὅτι
ἢν πολλάκις κινδυνεύῃ, ἧττον τοῦτο θαυμάσεται, καὶ ἢν
γε κατανοῇ ὅτι ὅταν πόλεμος ᾖ, ἐπιβουλεύουσι μὲν ἀλλήλοις
οἱ ἐναντίοι, ὀλιγάκις δὲ ἴσασι πῶς ἔχει τὰ ἐπιβουλευόμενα.
τὰ οὖν τοιαῦτα οὐδ' ὅτῳ συμβουλεύσεταί τις οἷόν τε 9
εὑρεῖν πλὴν θεῶν· οὗτοι δὲ πάντα ἴσασι καὶ προσημαίνουσιν
ᾧ ἂν ἐθέλωσι καὶ ἐν ἱεροῖς καὶ ἐν οἰωνοῖς καὶ ἐν φήμαις
καὶ ἐν ὀνείρασιν. εἰκὸς δὲ μᾶλλον ἐθέλειν αὐτοὺς συμβουλεύειν τούτοις οἳ ἂν μὴ μόνον ὅταν δέωνται ἐπερωτῶσι
τί χρὴ ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς εὐτυχίαις θεραπεύωσιν
ὅ τι ἂν δύνωνται τοὺς θεούς.

---

5 καθίστησι] καθίστης GPV : καθήκει Budaeus : καθίσταται Dind. | 6 καὶ IPV : γε DL : om. cett. | μὲν Dind. : om. DGL : γε cett. ‖ 9 ἱππικὸν Bakius (Mnemos. vol. 8°) : ἱππικὴν codd. ‖ 15 συνεθελόντων BGM : συνθελόντων D : συνελθόντων cett. ‖ θαυμάζει (οι 2am) Mª : —ζοι K ‖ 20 ὅτῳ B : ὅπως N : οὕτω cett. (οὕτῳ GV) | συμβουλεύσεται B : συμβουλεῦσαι cett. (— εύσαι FK, — εύσε I) : συμβουλεύσαιτ' ἂν Cour. : συμβουλεύσαιτο Leuncl.

Variarum lectionum et coniecturarum Appendix.

7, 1 Ἐνθύοντα I | ταῦτα] πάντα V | 2 ἀφ' ὧν Mª | 3 μὲν om. QV | κεχωρισμενώτατα IK | ἄρξει . . N : ἄρξαας GIKV : πράξειας O | ἂν om. ANR | ὡσαύτως A : ὡς σαύτως R | δὲ om.Q | 4—5 πολυωφ . . . F : πολυω . . . N : πολὺ ὠφελέστατα MªV : πολὺωφελιμώτατα A ‖ 5 δὲ B : δ' cett. | ἱλέων GIKPV | 6 ἀναπληροῦται Q | ὁ κατα . . ον F : ὁ κα . . . . NR : ὁ κατὰ νόμον A : ὁ κατὸν νόμον K | 7 τὸ ὂν K | μη Mª : spr. v. al. m. G : om. V | μειω . . N | εἰ] οἱ R : om. N | 8 προσαναβίσονται V : —ίσονται (η supra) A : πρὸς ἀναβήσωνται K | ἱππῆς Mª : ἱππῇς EM | αἰεὶ L | ἔσον ἔσονται K | 9 μὲν .ηρ. F : μὲν . . . N, et A sed γήρᾳ manus posterior scripsit in lac. : μὲν γήρ' K | καὶ om. AGPV ‖ 11 ὅπως ⟨οὕτω⟩ Herw. (Mm. vol. 23.) | τρέφονται AQ | ὡσὰν G | 12 οὔτ' K | 13 δύναιντ' ἂν BEKMª : δύναιντο ἂν cett. | ἐπιμελιτέον I | 14 μαλλον F | 15 συμαχοῦσι Mª ‖ 16 ἐκποδών, sed ὼν ex corr. ὧν Mª : ἐκ ποδῶν LV | ποιητέον QV | πολλάκι B | 17 οἱ om. Q | ποιοῦσιν K | καὶ om. B : spr. v. ead. m. I | 18 ἐὰν pro ἐν Q | 19 οὔπω, sed in mrg. ὅπου A | 20 χρήσιμοι DMª | εἰσιν K ‖ ὑπαρχόντων om. B | 21 ἐπϊ Mª | 22 ἀναπηδᾶν δύνωνται] αναπη in fine versus, deinde δυωη ? B | verborum πολλοῖς γὰρ ἤδη ἡ σωτηρία manent vestigia . ολλοις . . . ηδ . . . . . ι . . F : eadem verba om. in lac. NR : expl. lacunam sec. m. in A | γὰρ δὴ pro γὰρ ἤδη et τοῦτ' Cour. | 8, 1 ἐγίνετο B | verborum ἐν παντοίοις χωρίοις ἱππάζεσθαι manent vestigia . . . . παντοιοις . . . οις . . . . π . . in F : eadem verba om. in lac. NR : explevit lac. sec. m. in A | παντίοις BK : παντίους V | 2 δυνήσωνται LQMª₂ : — ωνται (ο supra) V | πολέμιον R | ἄλοτε Mª | verborum ἄλλοτε ἐν ἄλλοις τόποις vestigia manent αλλοτε . ν . . . . ποις in F : om. in lac. NR : expl. lac. sec. m. in A ‖ 3 δὲ ἤδη] δε η.η (/// supra) F : δὲ δὴ N : δέοι R : δέη (δη supra) A | 4 ἀκοντιοῦσι τὲ BDL : — οῦσι τε I | 5 τ' ἄλλα K : ταῦτα Q | δυνήσωνται DLMª | 6 ὁπλη-στέον V : ὁπλιτέον Mª | verborum ὁπλιστέον καὶ manent vestigia ὁπλ . στέον . . . . in F : in lac. om. NR : lac. explevit sec. m. ὁπλι-στέον tantum in A | ἱπποὺς I | 7 τιτρώσκοιντο ἂν F : τιτρώσκοιντο ANR : τιτρώσκειντ' ἂν P | βλάπτειν] μλάπτοιν K | 8 μάλιστα om AV ‖ ἐκ τούτων· αὔτως μετὰ ταῦτα mrg. M : ἐκ τούτου Steph. | παρασκευα-

στεον F : om. in lac. N | 9 εὐπιθεῖς FR | ἂν ευ F : ἂν εὖ R | γὰρ ⟨δὴ⟩ Cour. | 10 οὐθ' ἱππέων — οὐθ' ὅπλων B : οὔτ' ἱππ. — οὔτ' ὅπ. K : οὔτε ἱππ. — οὔτε ὅπ. cett. | 11 προστατεύει V : προστατεῖν Dind. | vocabuli πάντων manet vestigium . . ⁖ . . in F : om. in lac. A(N?)RV | καλῶ I | 12 γίγνεται AR : γίγνωνται Q | τὸν ἵππαρχον] τὸν ὕπαρχον Q : τὸ ἱππι- (ναι 2ªm.) κὸν AFN | εἰκὸς ᾖ A : εἰκὸς εἰ GIKLV : εἰκὸς ⁖ F : εἰκὸς εἶ M : εἰκὸς εἶναι ER : εἰκὸς εἴη Mª₂ : εἰκὸς ἦν Cour. | 13 ὕπαρχον Q | 14 ἀπεργάσασθαι K | verbi προσαιρεῖται manent vestigia προ⟨αιρειτ . . . in F : om. in lac. NR : προαιρεῖται A | 15 φιλάρχους KQ | ποσέταξε I | ἐπιμελεῖσθαι AN | 16 φιλάρχους K | 18 ἐν δὲ τῇ βουλῇ] ἐν δὲ τῷ ἱππικῷ sed ead. m. correxit K | μουλῇ I | ⟨τοὺς⟩ ῥήτορας Schn. | ἐπιτηδίους I | 19 φοβῶσι τὲ B : — ῶσι τε D : — ωσί τε K : — ῶσι GIV | 20 καταπραΰνουσί DFK LQ : — αΰνουσι (ω) A : κατὰ πραίνουσι V | τοὺς τὴν βουλὴν GIKV : τοὺς τὴν βουλὴν MMª : ⟨τοὺς περὶ⟩ τ. β. Brodaeus : τοὺς τῆς βουλῆς Leuncl. | παρακαιρὸν V ‖ 21 ὑπὸ μνήματα Mª | 22 δὰν K | παράνοιτο R | δή] δεῖ B : δῆ e corr. δὴ K : ἤδη Herw. | 24 δηλονότι codd. | 25 κατὰ νόμον GV | τοὺς δυνατωτάτους] ἐκ τῶν δυνατωτάτων Hartm. | 26 σώμασιν K | ἢ πείθοντα — δικαστήριον om. K ‖ 28 μὴ om. V | τοῦτο δοκοίη Q | 29 εὐθὺς ⟨οὐκ⟩ ἂν εἴη ἀποστροφή, εἰ τοὺς Cour. : οὐδαμῶς ἂν εἴη ἀπ., εἰ τοὺς Hermannus | 30 εἰς pro εἰ GILV | ἀναγκάζεις (οι) E : ἀναγκάζοις ex corr. V ‖ ἔτι δὲ οὕτως Cast. | 9, 1 καὶ om. A | οὓς K | οὓς μοι δοκῇ ἄν τις B | μοι] μὴ V | δοκῇ τὶς DLQ : δοκοῖ τις F | ⟨τοὺς⟩ νέους Leuncl. | τὰ ἐν, sed τὰ ex corr. τὸ ead. m. G. : τὸ ἐν IKM | λαμπρᾶ (2ªm.) Mª : λαμπρᾶ EF : — ᾷ LNQ | 2 τοῦ ἱππεύειν καθιστάναι D | δὲ om. V | 3 ἀντιτίνοντας IV | τὰ δὲ V | 4 ἀναγκαστήσονται (θ) A | 5 ὑπ' ἄλλον ⟨γε⟩ Schn. | τὰ om. Q ‖ δὲ ἐπὶ BIK | 6 ἀποστρέψεις A : — ψῃς Q | αὐτῶν delendum putat Fr. Rühl, (Zeitschrift für die österr. Gymn. 1880) | 7 μανικῶν] νεανικῶν Zeunius | ἱππωνειῶν B : ἱππονιῶν sed in mrg. ἱππωνιῶν AM : ἱππονιῶν (ω) Mª₂ : ἱππωνικῶν R : ὑπονοιῶν ex corr. V | ἐπιμελήσει GIKV : — σει (η) MMª : — σῃ cett. ‖ 9 ὄντας ἱππέας] ὄντας ⟨ἀμελετήτους⟩ ἱππέας Dind. : ὄντας ἀφίππους (= μὴ ἱππικούς) Herw. | βουλῇ Mª₂ : μουλὴ I | δοκῇ BFK | πρὸ εἰποῦσα I | 10 το D | δεήσῃ Q | δοκεῖ ⟨διατηρῆσαι⟩ προειποῦσα ὡς τὸν λείποντα δεήσει διπλάσια ἱππάζεσθαι ⟨προειποῦσα δὲ⟩ ὡς Cour. | 11 ἀκουλουθεῖν I | 12 ἂν τρέφειν] ἂν ἀσκεῖν Herw. : ἀνατρέφειν Fr. Rühl | τὲ BFM ‖ 13 δὲ B | ἀγαθον B | 14 προρηθῆναι G : προρηθ. I : πορρηθ. (ρ 2ªm.) P : ποῤῥηθεῖναι V | ἀποδοκιμασήσονται V | 15 πωλεῖν] πωλεύ-

ειν Fr. Rühl | *παρορμήσειεν* MKV | 16 *ἱππονεῖν* sed in mrg. ω M : *ἱππονεῖν* (ω, ο) M[a2] : *ἱππωνεῖν* V ‖ 18 *οὐ δὲ* B | 19 *ἐπι* I | *δέῃ*] *δεῖ* B | *λαύνειν* I ‖ 23 *ἔχῃ* K | *εὐπετεστέραν* Cour. | *ἄσκυσιν* R | *ἔστω*] *ἐχέτω* Cour. | 24 *χύδη* A | *καταβαλόντα* I : *καταβάλλοντα* K : *καταβαλὼν* FQ | 25 *ὅσον*] *ὁ* V | *μναιαίων* (ους) K : *μανιαίους* A | 26 *μεῖον*, ει ex corr. *υ*K | *ψυχειν* (η), sed mrg. *ψήχειν* (ε) M[a2] : *ψύχειν* A | *ὡς ψήχειν, ἐνιστάναι* Sauppe : *ἐνιστάναι καὶ ψήχειν* Fr. Rühl | 27 *ὅτ' ἂν* IV | *βαδίζων*, ν al. atr. I : *ποδιάζων* vel *ποδίζων* Cour. | 28 *ὁ ἵππος* ex corr. Q : *ἵππος* I | *παύσηται* FG | *ψύχηται* AK | 29 spr. *μυωπίζεται* al. atr. et m. est *ἤ[ο τοπτήτας* G | *δὲ*] *γὰρ* DLV | *πειραθεῖς* K : *πειρασθεὶς* EV | *τάτε ἄλλα* L : *τά τἆλλα* Q : *τάτ' ἄλλα* K | 30 *τοῦ ἵππου*] *τῶν ἵππων* A ‖ 31 *ἱππῆς* M[a] et L ex corr. — *εῖς* : — *ῆς* M : *ἵπποις* A | 10, 1 *γίγνωνται* (ο) V | 2 *πείθομαι* V | 3 *παρασχῶν* M[a2] | 4 *μὴ* I | 5 *κατὰ τὸν περσικὸν τρόπον* mrg. M | *ἀναβαλέσθαι* V | *προσεθίας* R | 6 *ὠφελήσας* KV ‖ *γὲ* M | 7 *ἱππῆς* Q : — *ῆς* M | *δυνήσονται*, ο ex ω QV : — *ωνται* MK | *πυκρὰ* I | 8 *ὄντ* (ος), *ος* ex corr. *ον* M[a] : *ὄντ* (ο) K | *ἐγκαλέσαντα* I | 9 *συμμουλεῦσαι* G | *αὐτοῖς* om. R | 10 *ὅτ' ἂν* IV | *ἐς χώραν* V | *καὶ ὅταν* post *ἐλαύνωσι* om. K | *ἄλλος ἔποι* G : *ἄλλος ἔποι* P : *ἄλλος ἐπι* K : *ἔποι ἄλλος* V | *ἐκβιμάζοντας* G : *εκβιβάζ.* K | 11 *ἐλαύνοντας* ex corr. M[a2] | 12 *τοῦτο*] *τοῦ* Q | *παραπλήσια* N | *τὸ* K | 13 *δ' οὐχ'* B : *δὲ οὐχ* F ‖ *δὲ* om. F | 14 *ὅταν* pro *ὅτι*, quod est in mrg. N | *οἱ πόλεις* V | 15 *τετταράκοντα*] *μ'* B | *ἦν* K | 16 *ἐξετοίμον* I : *ἐξέτοιμον* K : *ἐξ ἑτοίμου* V | *ἔχει* MV : *ἔχειν* (η) K | *παρασκευασμένῳ* KMV : del. Cobet | 17 *ἐνθυμημένους* D : — *ούμενος* corr. — *ουμένους* I | 19 *ἀγωνίζεσθε* (αι 2[a]m.) M | *δέῃ* om. D et L in lac. : *δ' ἔνι* FOQ | 20 *τῆς* ante *ψυχῆς* om. Q ‖ 21 ⟨*ἐν*⟩ *καὶ τοῦτο* Leuncl. | *πρὸ εἰπεῖν* I | *ἱππεῦσι* V | 23 *ἀλλότε* V : *ἄλλότε* M[a] : *ἀλλ' ὅτε* K : *ἄλλον τ'* B : *ἄλλο τι* L | 25 *βέλτιον* om. V ‖ *ὡδ'* (δε) *ἂν* ead. m. E : *ὡς δ' ἂν* GPV : *ὧδ' αὖ* Cast. | *πλεῖστοι* (εις) BMGIK | 26 *εἰς* IV | *αὖ*] *ἂν* GPV | *προείποις* V | *φιλάρχοις* Q | 27 *ἑαυτοὺς* AFR (et N sed in mrg. *ὅτι αὐτούς*) : *ὅτι τούτους* Q | *δεήσει* ⟨*ποτέ*⟩ Hartm. | 28 *ἐλαύνει*, sed *ἐλαύνειν* in mrg. N | *ῇ*] *εἰ* V | 11, 1 *ως* M[a] ‖ 2 *ἀλαμὴν* V | *καὶ* om. BDEGL | 3 *φίλαρχοι* AQ | *δοκοῦσιν* K | *συλαμβάνειν* AM[a] : *συλλαμβάνει* V | *εἰ* spr. v. M[2] : om. IKV | 4 *ἐστὶ* M[a] | 5 *κεκοσμεῖσθαι* KV | 6 *στολῃ* K ‖ *δυσπείστους, ει* ex corr. M[a2] : *δυσπίσθους* V | 7 *οἵ γε* ex corr. *εἴ γε* E[2] : *εἴ γε* V | *ἐπιθυμήσαντες*, sed *ἐπεθύμησαν* in mrg. Q | 8 *δ'* om. Q | *εἴσι* E : *εἰσὶν* KV | *κατὰ τὰ ἐν τῷ νόμῳ ὁπλίσαι*] *καὶ τὰ ἐν τῷ νόμῳ πορίσαι* Martin (Les

cavaliers athén. p. 341) 10 *νομον* B | *κατὰ τὸν νόμον ὁπλίζεσθαι* del. Hartm. ‖ *εἰ* K | *τὸ* om. N | *εὐπειθεὶς* G : *εὐπιθὲς* I | 11 *καὶ τὸ λόγῳ* GI : *καὶ τῷ λόγῳ* Q | *ὅσ'* K | 12 *τὸ ἔργῳ* L | 13 *τοὺς εὐτάκτους μειονεκτεῖν δὲ ἐν πᾶσι* in mrg. G₂ | 14 *πάσι* V ‖ 15 *φιλάρχων* AQ | *εἰς τὸ*] *ἐν τῷ* V | *αὐτοὺς*] *τοὺς* I : *αὖ τοὺς* Steph. : ⟨*καὶ*⟩ *αὐτοὺς* Hartm. |

ε

16 *παρασκευασμένους* V : *παρεσκευασμένης* Weiske | 17 *κοσμίσαις* BV : *κομήσαις* R | 18 *μελετᾷν* M | *ἡγοῖο*] *εἰσηγήσῃ* D : *εἰσηγ* cum lac., mrg. *ση,* L : *εἰσηγεῖσθαι* QR ‖ 20 *ἄθλα* V | *τὶς* BDFIM | *προστιθέναι* D | *πάντα* E | 21 *ὅποσα* B : *ὁπόσ'* K | *θείαις* V | 22 *τοῦτο* post *οἶμαι* K : *τοῦ-*

ι 2ᵃm.

τον Leuncl. | *γε*] *καὶ* Cour. | 23 *φιλονικίαν* AF et ex corr. I : — *εικίαν*

λ 2ᵃm.

Mᵃ | 24 *ἕνεκεν* B | *πολοὶ* Mᵃ | *μέγάλαι* Mᵃ | 26 *ἰκωντες* corr. *νίκωντες* I : *νικώντες* V | *μάλιστ' ἂν*] *μάλιστα* AQR | *ἀγάλλοιτο* A. | 12, 2 *ἱππῆς* Q | *δήπως* N | 2—3 *ἑξῆς* I | 3 *καλλίστας*] *κάλλιστα* IQ | *τοῖς* ante *θεοῖς* sed interlitum habet V | *κάλλιστα*] *καὶ μάλιστα* I |

ονται

4 *ἱππάσουσι* G₂ : — *άσουσιν* V | *ῥάστα* V | 5 *διαβιβάσεις* K | *παράσουσιν*

ει

QR | 6 *τάξις* A | 7 *διαπράττεσθαι,* ττ in ras. E | *ταύτῃ* V | *νῦν δὴ* Herw. ‖ 8 *ὑπάρχουσιν* AV | *διειρημέναι* et *φιλαὶ* A | 9 *δὲ ἐγὼ* DFIMV | 10 *φιλάρχων* A | *ἑκάστους* I | 11 *τὲ* BEMᵃ | *τῶν φιλοτιμοτάτων* sed *τῶν* interl. V : *φιλοτιμωτάτων* A | *μᾶλλόν τι,* sed corr. *καλόν τι* ead. m. V | 13 *ἕναι* K ‖ *τούτους*] *τοῦτο* Q | 14 *τὲ* DM | *φρονημοτάτων* V | *ἑλέσθαι,*

εῖ

ἕ ex corr. Mᵃ₂ | 15 *δη* A | *τῶν δεκάδων* et *σίδηρον* del. Hartm. | 16 *μάλι-*

τε

στα — *σίδηρον* om. V | *τόγε* V | 17 *τοῦ τομέως* L : *τοῦτο μέως* A : *τοῦ τόμε ὡς* K : *καὶ τὸ μέσον* Cast. ‖ 18 *καὶ των* D | 19 *δέκαρχοι* N | *ἕλοιτο* I | 20 *ἐφ' ἕποιντο* IK : *ἐφέποντο* R | *οὕτω* A ‖ 21 *τον* Mᵃ | 23 *εἰτέ ποτὲ* B : *εἴ τε ποτε* DFGM | *ἐπὶ τὸ πολεμίους* GPV : *ἐπὶ πολεμίοις* K | *ἐλαύνειν* V | *κελεύων* AGPV : *εὖ κελεύων* K | 24 *ἐμβάλλοιτο* K | *εἴτ'* Mᵃ₂ : *εἴτ'*

ως

BEGK | *τοῦ ἀποχωρεῖν* Dind. | 25 *φρονίμους* M₂ Mᵃ : *φρονίμως* ante corr. V | 26 *σώζοιτο* Mᵃ : *σώζοιτο* M ‖ 27 *ἴσα* B | *παράσχοιεν* M₂EMᵃ : *παρέσχοιεν* V | *εἰ*]*οἱ* K | 28 *ἀρέσκει*] *ἀρκεύτει* B | *δια* BK | 13, 1 *ἄρχοντες* bis repet. K | *γίνονται* A | *αὐτοιδὲ* ultima syll. interl. V | 2 *ὅτ' ἂν* V | *ἄρχωσι,* ω ex corr. ου ead m. I | *μᾶλλον* BDGK | *πως*] *περ* N : *πῶς* V |

αι

οἰόντε K | 3 *τὶ* GMᵃ | *ἐπεὶ ταδὲ,* sed corr. sec. m. *ἔπειτα δὲ* Mᵃ | 4 *τὶ* DKM | *τῷ* KM | *παραγγέλειν* A | *ἰδιώτες* K | *ἀλλὰ* ALMᵃQV ‖ 5 *τεταγμένον* K | *οὕτως* FGM | 6 *φιλάρχοις* A | *προαγορεύεται* — *δεκαδάρχοις* om. V : *προαγορεύσηται* F : — *ένεσται* GQ | 7 *ἐλατέον* L | *δεκάρχοις* AQR : om. V | *παραγγέλθῃ* I | 9 *προειρημένον* Schn. : *προειρημένον*

ἄν
Hartm. | πολυευτακτοτέρως KL | ἔχοιεν Hartm. | 10 τύχωσι G$_2$ | λυπῶσι
AQ : — ῶσιν ἄν V : λυποίησαν ? Sauppe : λυποῦσιν Cour. ‖ 11 τι K |
12 πρόσθε GIK | προσπίπτῃ, η ex corr. ει M$^{a}_{2}$: — ει IKPM : πρὸ πίπτει
G | εἴδωσι G : — ωσιν P : ἴδωσι V | 13 ὄπισθεν V | ἐπιφαίρηται I |
14 λυπεῖν BE : λῦπεῖν A ‖ δ'] δὲ N | 15 ταράττουσιν K | ὁδαῖς
ει
K | 16 διαβάσαισι K | ἑκῶν K | τάκτει V | 17 δὴ adscr. L$_2$ | δεῖ] δη
A | 18 πᾶσι om. Q | ει I | μέλουσιν E | ἀποφάσιστοι et σύνεργοι I |
20 γε om. N | ἤδη μέλειν] οὐδὲ μέλειν A : οὐδ' ἀμελεῖν Cour. |
μέλλειν DKLM : μέλλει V | ὑπάρχῳ Q | 21 καλλιερήσει B : — σῃ cett. (—
ἑ ο
έσῃ V) | ὑπὲρ] ὑπὸ B | 22 ορταῖς G$_2$: ἑορταῖς M^{a} | ἀξιωθεάτους L |
23 ποιήσει BV : — ήσῃ cett. (πονήσῃ L) | δὲ om. V | τ' ἄλλα DL : τ' ἄλλ'
K : τἄλλα M^{a} : τὰ ἄλλα V | ἐπιδεικνῦναι BV | 24 ἢ BDKR | ἐπιδείξει B :
εἰ ει
— είξῃ cett. (— εῖξαι F) | Ἀκαδημείᾳ K et mrg. V : — ιᾳ G$_2$ | 25 λυκοίῳ
M$^{a}_{2}$ | φαληροὶ G : — αροὶ V : — αροῖ K | τῷ om. K | 26 ἄλλα] ἁπλᾶ Pantazides : ἄλλως Hertlein (progr. Werthem. 1861) : ⟨οὐδὲν⟩ ἀλλ' ⟨ἢ⟩
Dind. | 27 κάλλιστ' ἂν B : κάλλιστα ἂν cett. | ἂν πράττοιτο] ἀντιπράττοιτο Q ‖ 14, 1 οἴομαι K | 2 ὅσον AQ : ὅσων ⟨θεῶν⟩ Herw. (Revue de
Philol. IV) | ἱερὰ καὶ ἀγάλματα om. A : habet post ἐστὶν K | 3 τῇ om. K |
ἑρμῶν
ἀγορὰ G | ἐστὶν M^{a} | ταῦτ' K | 4 ἔργων M$^{a}_{2}$: ἔργων EM | 5 δὲ om. V |
χωροὶ A : θεοὶ DL | 6 τὲ BDM | θεοῖς] θεοῦ A | δώδεκα] ιβ B : δέκα V |
ω
7 ἐπειδ' ἂν BV : ἐπεὶ δ' ἂν IM^{a} | πάλιν] πάλια K | γίνωνται B : γένονται
A | 8 περιεληλακότες] περιεληκότες Q : secl. Herw. | 9 ἀνιέναι ex corr.
V | ἐλευσινιοὺ B ‖ 10 οὐδὲ] οὐ EM | περιλείψω G | ἥκιστα I : ἥκιστ'
K | παρ' ἀλλήλοις K : ἀλήλοις V | 11 ἐπαλάττοιτο G | νότοιν R | 12 σχεῖν]
ἔχειν H. Richards | μέλλοι F : μέλῃ V | ἔσσεσθαι V ‖ 13 ἐπειδ' ἂν B : ἐπεὶ
δ' ἂν M^{a} | τῆς om. per lac. K | 14 ἤδη] ἰδεῖν Brodaeus : εἴδη Zeunius:
post ἐν ἵππῳ Weiske | καλὸν spr. v. al. atr. I | 15 πρόσθε GI | οὕτως]
ὅπως I | 16 ἀναβεβασμένῳ IKMV | ἐπιδεδειμένα I ‖ 17 ταῦτα] πάντα
V | 18 εἰσὶν KM^{a} : ante οἱ ἱππῆς DL | γινώσκω EMQV | 19 ἔσται om. I |
αι αι
20 ἀλλ' K | κεκινουργηκότας M$^{a}_{2}$: κεκεν. A ‖ 23 πέντε] ε̄ B | φύλας K |
24 ἐλαύνειν LV | 25 φυλαρχῶν B : φιλάρχων A | τοιαύτῃ] τῇ αὐτῇ E ‖
26 ἐπειδ' ἂν B : ἐπεὶ δ' ἂν M^{a} | ὑπερβάλλωσι GIKQ | 27 τοῦ ἀντιπροσώπου θεάτρου] τοῦ ἀντικειμένου προσώπου θεάτρου Q | 28 εἰ] ἢ V |
29 ἐπιδείξαι EGM^{a} : — εῖξαι MV ‖ 15, 1 ἢν K : εἰ QV | πιστεύσωσι FV |
2 ἐπεδείξαιντο G | ἢν K | 3 πόλεμιοι M^{a} | ἀναγκάσωσι DL : ω ex corr.
ου
ον M^{a} : — ωσιν FQ : — ωσιν V ‖ 4 ἐν γε I | 5 κάλλιστα] μάλιστα V |
ἢν δὲ ὁ B : ἢν δ' ὁ cett. (δ' ὁ al. m. L) | 6 ἤνπερ] εἴπερ Q | ἀεὶ] ἂν EM^{a} |
στείχῳ M^{a} : στοίχῳ A | 7 ταχὺ om. DL | ἐλᾶ K | 8 γινόμενοι Q | αὖ ex

corr. οὖν M^a2 : οὖν EM | ἡ om. V | 9 τὸ om. Q | θεάσηται F : θεάσαιτο EM : — αιτο M^a2 (ε αι) | οἱ δὲ οἱ A | 10 οὐ K | ἀπαίρουσιν GIKMV ‖ 11 ἱπποδρό in fine versus, cetera desunt B | καλὸν om. V | μὲν om. Q | οὕτῳ M : post πρῶτον DL | 12 τάξεσθαι R : τέξασθαι Q | ὡσὰν GI | ἐπιμετώπου I | 13 ἱποδρόμον V : δρόμον Q | ἐξελάσειν M^a | τοὺς, spr. v. τὸν ut vid. V ‖ 14 δὲ ἐπεὶ N | φιλαὶ A | ἀνθ᾽ ἱππασίᾳ B : ἀνθιπασία A | 15 τ᾽ K | οἱ om. V | ὕπαρχοι EM | 16 πέντε] ε̄ B | διελαυνεῖν V | φυγὰς Q | 18 ἀλλήλοις προσελαύνειν Q | προς ἐλαύνειν M^a : προσελαύνει V | διελάσαντες (ας) M^a2 : διελάσαντες DEFLMV : διεξελάσαντας A | τῶν ἱππόδρδμων (ο) K : delev. Cour. | 20 σάλπιγγος] σάλπιγγος χρὴ τάχιστα ἐπελαύνειν ἀλλήλοις σεμνὸν καὶ τὸ ἀπὸ σάλπιγγος B | αὖ το B : αὐτὸ DFGM : ἀυτὸ V | ἀπελαύνειν Q : ἐπιλαύνειν A ‖ 21 στάντας] πάντας Q : ⟨τάνταν K⟩ ὑπὸ] ἀπὸ DFGKM | τῆς om. DFGM | 22 ἀπελαύνειν Q | διελάσαντες M | εἰς] ὡς K | 24 προς ἐλαύνειν M^a ‖ ταῦτα BDG | 25 πολεμικώτερα DIQ | καὶ om. Q | 26 βραδύτέρον I : μραδύτ. K | φυλάρχων, sed υ ex corr. ι K | 27 ἐκεῖνοις M^a2 | ἐκείνοις ἱππεύειν] ἐκεινοσιττεύειν K | ἱππεύειν] ἱππεῦσιν V | φυλαρχίας, sed in mrg. ἱππαρχίας Q ‖ 28 γε μὴν I | ἐν τῷ ἐπικρότῳ] ἐπὶ κρότῳ Q : ἐν τῷ ἀποκρότῳ Weiske | Ἀκαδημείᾳ mrg. V et ex corr. eod. atr. G | 29 παραινέσον R | μὴ om. V | ἀποκρούεσθαί M^a (ον) | τῶν ἵππων M^a2 (ον) | 30 ὑπτίους] ἵππους Q | ἀναπεπτωτας (κό) I | 31 ἐν om. M^a | **16,** 1 ὀρθὰ] ὄρθια Camerarius | τὸ ἀσφαλὲς ⟨ἐν πολέμῳ⟩ Cour. | 2 καλὸν] κα in fine versus, cetera desunt I | 3 πορίαις K | 4 ἀναπάνῃ utrobique K | 5 τὸν ἱπέας V | μήτριον utrobique F | μὲν om. Q | 6 τοῦ δ᾽ ἐμμετρίου K | οὐκὰν K | ἁμαρτάνοις] ἁμάρτοις Cour. | 7 μηλαθεῖν K ‖ 8 ὅτ᾽ ἂν GI | ἄδηλον ὄν[τος] Herw. | εἰς πολεμίοις K | 9 ἐντεύξει V | καταμέρος IM^a : κατάμερος F | τὰς φυλὰς] τὰ φυλῆς Q ‖ 11 ἦν] ἣ K : εἰ Q | 12 ἀποπαραγγέλσεως M^a | δὲ om K | 13 ἐπιτυγχάνοις L | πλατυντέον, sed υν ex corr. 2^ae m. M^a : ex corr. eod. atr. I : πλαιωτέον (η) G : πλατωτέον EMV | 14 ὅτὰν K | εἰπεδίον V | 15 ἀφικνῆσθαι M (sed αι ex corr. ε 2^ae m.) V : ἀφικνεῖσθαι GKM^a2 : ἀφικνῆσθαι ita dividendum ἀφικνῇ .... σθαι et lacunam explendam ⟨παραγγελθέον τάττε⟩ σθαι censet Hermannus | φύλας I | 16 πάντα pro ταῦτα quod est spr. v. ead. m. Q | τοῦθ᾽ ἥδιον BDL : τοῦτ᾽ ἥδιον GKQ : τοῦτο ἥδιον cett. : οὕτως ἥδιον Dind. : ἥδιον Hartm. | 17 ποικίλοντας AQ : πικίλλοντας R ‖ 19 ἐλαύνηται V | μάλλα et φυλλίᾳ Q | 20 φιλῆς A | ἕκαστος V | ὑπηρετὼν K | 21 νάπαις] νάπ(εσ)ιν Q | ἐντυγχάνωσι, ω ex corr. 2^ae m. ου M^a : — ουσι GMV | παριῶντες a. c. V | 22 δηλώσουσι, ου ex corr. ω ead. m. E | ἡ K ‖ 24 που] τοῦ V | φρονήμου

a. c. V | ἰπάρχου M^{a} | **17,** 1 ἄλλους bis repet. O | διερευνομένους RV : διευρευνωμένους E | 2 χρήσιμον καὶ πρὸς τὸ mrg. eod. atr. et m. I, χρήσιμον καὶ ἐπὶ τὸ D | 3 ἐπίθεσθαι GV et I sed ἐπὶ ex corr. | τὸ πρὸς τὸ φυλάξασθαι M : ἐπὶ τὸ φυλάξ. DL : κατὰ τὸ φυλάξ. O | φυλάξεσθαι V | 4 κατακόπτουσι M | 5 post διώκοντες vult ἀγαθὸν vel συμφέρον vel χρήσιμον Cour. | ἴσασι] ἴσι V | 6 σχέδον O | καὶ καρτερεῖν Q | δὲ V | ἐπιμελούμ. K | 7 ἐθέλωσι K ‖ 8 δὲ] δ' AN : δὲ πάλιν Q | ὑπάρχῳ G | ἔτι om. Q | εἰρήνει V | 9 ὤπως V | ἕξεις G : ἕξῃ EV | τε om. K | 10 ἦν δ' ἄρ' αὐτὸς K | ἔχει I | 11 τόπον V | παραλαβάνειν, sed μ in mrg. A$_{2}$ | 13 ἐπ^{ι}βουλεύων, ι spr. v. al. m. I : ἐπιμουλεύων G ‖ 14 κατασκοπων K | 15 δὲ om. Q | 16 πόλεων] πολέμων I | φιλίων] φιλίαν B | ἐξεμπόρων K : ἑεμπόρων V | πᾶσαι] πα καὶ I : ποῦ καὶ K : καὶ GPV | 17 εἰσαγάγοντὰς G : εἰσαγαγόντἂς V | 18 ψευδ' αυτόμολοι I : ψευδ' αὐτόμολοι K ‖ 19 δεῖ ποτὲ BE : δ' εἴ ποτε IKV | 20 ἀμελεῖ V | κατασκευάσθαι E : — ᾶσθαι AG | χρῆ V | ἣν KV | 21 ἥξαντες K : ἡξαντες V | 22 πανὺ I | χαλεπόν γ' ἐν Zeunius | 23 ἐπαγγέλειν A | συμπίπτοι K ‖ 25 ἐσθάνοιντο A | γίγνοιτο A | 26 καὶ ὡς τὸ Q | 27 δεκάρχοις V | **18,** 1 ἵνα ὡς BM : ἵν' ὡς cett. | 2 παραγγέλῃ AGIN et K ante corr. | μὴ κύνοιεν K | 3 ἂν καὶ A ‖ 4 δ^{η}ὲ M$^{a}_{2}$ | 5 τε post κρυπτὰς O | φύλακας IK : φάλαγγας E | 6 γίνονται V | 7 ἐνέδραι om. DL ‖ καὶ καὶ exp. 2^{a}m. M^{a} | 8 μὲν spr. v. eod. atr. I | δυσεπιβουλευτότεροί, ὑτ ex corr. ead. m. I : — τώτεροι A : δυς ἐπιβουλευτότεροι K | 10 δ' ante εἰσὶ om. Q | εἰσὶν M^{a} | 11 μὲν Q : μὲν καὶ V | 12 τὰ om. V | αἱ φυλακαὶ K | δῆλα παρέχουσι Fr. Rühl ‖ 13 ἔτι] ἔστι sed deletum, ἔτι in mrg. ead. m. D | τῷ] τὸ V | 14 ἔξεστι Cobet | ὀλίγοις φανεροῖς M | ἔμπροσθε των M : ἐμπρόσθε τῶν I : ἐμπροσθέτων K | 16 ἀγρευτικὸν, ὸν ex corr. ῶν M$^{a}_{2}$: — ῶν M | ὄπισθε GM | 17 ἐστι G | 18 ἐξηπατητικὸν A : ἐξαπατικόν V | μὲν τῶν ADLQ ‖ 19 ἀλλαμὴν D | μὴ ποτὲ B : μήτε E | 21 δ' KV | ὑπειρετεῖν A : ὑπερ. K | 22 συμμάχων V | ἀνδρεία BL et D ex corr. eod. atr. : ἀνδρεῖα V : ἀνδρία cett. ‖ 23 σώφρων] σύμφορον Cour. | ἐκεῖσαι V | ἀσθενῆ GI : —ὴ ex corr. ῆ K : —εῖ ante corr. V | 24 κὰν K | 25 σφόδα V | ἀκινδυνώτερον Steph. | πρὸς τοὺς κρείτους K : περὶ κρείττους DL ‖ **19,** 1 ἢν δέ πῃ] ἢν δ' ἔποι GK : ἢν δέποι I | εἰς ex corr. ἐς eod. atr. E : ἐς AFN : εἰς ⟨τὸ⟩ Schn. | μέσων M | φιλίῳ A | εἰσιῶσιν K | 2 πόλεμιοι M^{a} | κὰν V | 4 ἅμ' ἀμφοτέρωθεν K | ὅταν γὰρ ex corr. M^{a} : καὶ ὅταν γε M et E sed καὶ spr. v. eod. atr. : ὅταν γε GV | ἀποχωρῶνσι A : χωρῶσι Q | 5 ἐπιθάτερα I | ταράττειεν V | 6 φιλίους IKMN ‖ διακατασκόπων IK | 7 εἰδέναι om. Q | 9 ἢν ἤ ^{ω}ποθεν V | ἐξασφαλοῦς IK : om. Q | 10 θεώμενος et ἀρθρεῖν V | ἤ τι ἁμαρτάνωσι (—ουσι sec. m. ?) V ‖ 11 ἐπιτηδίους V | 12 ἀφιέναι V | 13 ἀρπάσοντας K | ποῖ FG | 14 ἀπαντᾶταί EK | τι om. A | δυναμεως B | θαροῦν M^{a} | 15 ἀποσκεδαννύηται M$^{a}_{2}$: — δάννεται M : — δάννηται I et

V pr. m.: — δάννύηται K : σκεδαννύηται Q ‖ 17 post καταμανθάνειν desiderat ὡς φύσει ἀγαθά ἐστιν Hartm. | τὰ om. I | 18 βραχυγνωμονεστέρα
////
B : βραχυγνωμονέστερ' K | 19 ἦν V | ἀφ' ἁρπάσαντες K | 20 ληφῆναι M^a | ἐρημουμένα I ‖ 22 τούτῳ ex corr. τούτων D : — ων Q | 23 ἀποσπάσας Cour. | ὅτι om. V | ἀποχωρῇ DLQ | 24 καταφρονήσωσι, αφ ex corr. εφ M^a2 | ⟨οἱ⟩ λύκοι Herw. ‖ 26 τὰ ante τοιαῦτα om. V | 28 τέχνῃ] ἴχνῃ GV. **20,** 1 κἀκεῖνο IM : κἀκεῖνο E | ἰδέναι V | 2 ἂν ἵππος — ὁπόσον in mrg. eod. atr. et m. I | ἕλῃ F | καὶ om. V | ἐξοπόσον V | 3 ἀποφεύγοιεν A | 5 ἱππῆς M^aQ : — ῇς M ‖ πολοὺς M^a | μὲν φαίνεσθαι] μέμφεσθαι Q | 6 δὲ N | 8 δὲ δὲ K | κλέπτειν μόνον K | 9 επίστασθαι D | ἅμα aut
σ
tollendum aut post ἀλλά ponendum putat Hartm. | 10 ἀπροδοκήτου
οι οι
I | τοὺς πολεμίους A ‖ 13 δὲ et θάρσους V | ἐγχειρῶσι V | 14 γὰρ
οι
spr. v. ead. m. G | κακὸς M | πάσχεις A : — ῃς I ‖ 18 σφάλεσθαι AELQ |
ων οι
19 ἵππον M2 : ἵππον FG et ex corr. L : ἵππου Cast. | ἔχῃ, οι spr. v. ead. m. I | 20 προσέχει A | φιλίας] φίλων Hartm. | ἀνθ' ἱππασίαις B | 21 οἷα] οἷοι Leuncl. : τοῖς Madvig (adv. crit.) | ἀποβαίνει Dind. ‖ 22 μέντοι in mrg. ead. m. I | ἓν ⟨δίδαγμα⟩ vel ⟨ἓν ὑπόμνημα⟩ Steph. | 23 ἥνπερ K : εἴπερ Q | ἐγχωρεῖ R : ἐγχωρῇ I | 24 καὶ γὰρ] ὡς γὰρ Q | 25 ἀπατηκότερον, ὁ ex corr. V | ὅτι καὶ Q | ἀθρόοι I | 27 εὐρύθμητοι Q | γίνονται AIMQ | ἔτι δ' αὖ G | δ' ἄν σοι πλεῖον τι σοί, sed deletis priore σοι et τι N ‖
αι
28 πλεῖον DIM | σοι καὶ Q | εἰς K | 29 ἐνιστέης K | **21,** 1 ἦν δὲ ἑστηκὼς V | 3 μείζω μείζω B : μείζο K | τὲ FM : om. V ‖ 4 αὐτοὺς I : αὐτοὺς KV | δοκεῖ V | ἦν] εἰ Q | 5 οἶαι K | δῆλον ὅτι in mrg. ead. m. D et ex corr. M^a2 : δηλονότι GFLM | 7 ᾖ] ἦν A | 8 ποιήσοντα A | 9 προάγειν V | 10 τὰ om. Q | ταπινὰ V | 11 μὴ om. GPV ‖ ἔστι (nescio an primitus fuerit ἔτι) γε μὴν φοβεῖν et mrg. γὰρ ἔστι φοβεῖν γε μὴν Q | φοβῆν K | 12 ὡς οἷόν D | 13 θαῤῥοῦσι A et a. c. Q | 14 γράμματα pro πράγματα quod est in
ω
mrg. V | πυνθάνονται Q : — ονται AR ‖ ⟨ἔξω τῶν⟩ γεγραμμένων vel ⟨ἔξω⟩ τούτων δὲ ⟨τῶν⟩ γεγραμμένων Schn. : τούτων δ' ἐντετραμμένων Hermannus | 15 μηχανάσθαι V | 16 ἀπαντᾶν Q : ἅπαντας V | verba ὄντως — ἀπατᾶν (sect. 9—10) om. A, sed 2^a m. adpinxit signum lacunae | κερδαλαιότερον GV : κερδαλώτερον M^a | ἀπάτης V ‖ 17 ante ὁπότε γε lacunam suspicatur Weiske ita explendam: Ἀλλ' οὐδὲ χαλεπόν ἐστι τὸ ἀπατᾶν, ὁπότε γε κ. τ. λ. : ὁπότε γὰρ Ribittus : ὁπότε δὲ Camerarius | γε om. EI | ποσίνδα] ποσιδέα Cast. : πόσα δὲ ἃ Brodaeus : πᾶσι δὲ ἃ vel πεσσοῖς δὲ ἃ Steph. : πασὶν ἔστιν ἃ vel ποιοῦσιν ὅσα Leuncl. : βασιλέα Cour. : πεσσοῖς Schn., qui vult ἀρτιάζωσι pro

παίζωσι | 18 ἀπαντᾶν FGLMQ : ἀπατᾶν ead. m. I : ἀπατᾶν V | 19 προέχοντες, ες ex corr. ας K : προΐσχοντες Herw. | 20 πῶς ⟨οὖν⟩ οὐκ Weiske | ἄνδρας V | ἐξαπᾶν Q | mrg. dolus an virtus quis in hoste requirat? D ‖ 22 ἐνθυμουμένους E | πολεμίοις V | 23 εὕρη L | καὶ τὰ K | ἀπάτῃ V | 24 εγχειρητέον B | τούτῳ Q ‖ 22, 1 δε K | θάλασσα M | πρός ἐστιν G : πρόσεστι V | ἀπατητικὸν V : ἀγαπητικὸν AFN et ικ spr. v. R : ἀπατηκὸν K | 2 πεζῇ ⟨τὴν ἐπιβουλὴν⟩ πρᾶξαι Steph. | τὸ om. V ‖ 5 ἔριμον A | ἱππικὸν, ὃν commutavit cum οὗ M[a2] | πρὸς] καὶ FQ | 6 πεζοῖς (οὺς) Q | αὐτοῖς (οὺς) V | 7 ἐν τούτοις] ἐν ἵπποις Cour. : ἐντὸς Herw. : ἐν μέσοις Hartm. | 8 μεῖζον AQ | ἵππες (υ) GI ‖ 9 πάντ' K | 10 τὶς M | μηχανίσεται K | 12 σὺν ἐπαινῇ F : συνεπαινεῖ K | ἵλεω M : ἰλέων V ‖ 13 ἀπατηκὸν K : ἀπατιτικὸν V | προποιήσασθαι (σ) K | 14 καὶ] ὡς Q | 16 ἦν] ἂν A | τὶς DFIM | 17 τὶ DFIMK | 20 παρακευασμένα EV | 21 γ' ἂν] γοῦν αὖ Leuncl. : ἆρ' ἂν Cour. | ἀνδρῶν] αὐτῶν Steph. | 22 οὕτω] οὗτοι DFLQ | παρεσκευασμένοι, εσ ex corr. ασ ead. m. I | τὲ D : τ' K | 23 ἄχοντα V | φρονημότερον E : φρονιμότερον V | σφῶν] σοφῶν I | καὶ ⟨εἰ μὴ⟩ φρονιμώτερον σφῶν αὐτὸν ἡγήσονται Leuncl. ‖ 23, 1 εἰκοστοὺς K | 2 φιλιφρόνως V | τὲ DF : τ' K | ἔχειν (ο) A | 3 τὲ DFM | 4 ἀναπαύσωνται V ‖ 6 ἐπιτηδίων et προνοῶν τάγε V | 8 τὶ M | κερδάλαιον V ‖ 9 ἥκιδ' ἂν LV | ἄχοντος V | 10 εἰς A | παραινείη V ‖ 11 δεῖ om. Q | 12 τὰ om. Q | 13 ἐρῶσι N | 14 τάφους R | ὑπὲρ ἀκρίζειν I | 15 ἀπόχθων IKV : ἀπ' ὄχθους Cast. | καταίρειν] καταρρεῖν Madvig : καταθεῖν Herw. : καταβαίνειν H. Richards (The class. review) | 16 καταφονεῖσθαι K ‖ 17 δὴ ex corr. μη ead. m. B | πράττειν expulit Hartm. | 18 ἕως ἂν V | 19 ὡσοὺτ' ἂν I | 20 ἄνευ] ἂν' ἐν V | ἡγήσετ' A | 21 πειθανωτέρους Cast. | 22 ποιοῖ Steph. | 24 Ἀθηναῖο QR | δεῖν A | 25 τὸ τὸ τοὺς V : τὸ τοὺς sed τὸ ex corr. τῷ F | τὸ πολεμικὸν V et ex corr. τῷ F | ὥς γε V | 26 ἱππάρχουσι A | ὑπάρχουσι ⟨πρῶτον⟩ μὲν Hartm. | ἱππῆς MQ : — ῆς EGI ‖ 24, 2 ἐμβάλειν A | 3 τοῖς ⟨αὐτοῦ⟩ ἱππεῦσι vel τοῖς ⟨τῶν Ἀθηναίων⟩ ἱππεῦσι Weiske | 4 ἀθηναίω V | 5 εἰ μὶ V | τὲ BDM | 6 πρὸς τούτοις] τοσούτοις Sauppe | ὁπλίτες K | 7 οἴονται DN et a. c. V ‖ 9 καλαὶ] κεφαλαὶ Q | ἱππεῖς (ης) V : — ῆς EGMQ | 10 τὲ EGI | σὺν θῷ DL | ἦν (ο) K | αὐτὸν R | ἐπιμελεῖται GI : — λεῖτε K | ὡς δεῖ om. N | 11 ὁπλῖται DIKM[a] | τὲ M : γε A : δὲ V : om. Q | οὐ μείους] ἀμείνους Steph. | 12 χεῖρον Cobet | φιλοτιμοτιμότεροι exp. M[a2] : — μώτεροι QV | 13 ἐπὶ] ἐπεὶ GPV ‖ 15 τρέπεται KVM | ναυτικὰ, αν spr. v. I | ἀρκεῖ KLMV : ἀρέσκῃ Cour. | 16 ὁπότε I : εἴ ποτε H. Richards | 17 ἕλλησιν V | ἐνέβαλλον KM : ἔβαλον GP : ἔβαλλον V | τοὺς δὲ] καὶ τοὺς Q | τάγε V | 18 διᾶσώζειν

K | διακινδυνεύων V | 19 δὴ ex corr. δεῖ Mᵃ : om. Q | μὲν om. QV | 20 ἰσχυρῶς R | 23 καὶ ῥὸς Mᵃ || 24 καὶ πονεῖν] σωφρονεῖν Christianus | παρὸν] πᾶν Cour. | 25 μηδὲ FlQ : μὴ δὲ cett. (μὴ δ' K) : μὴ Dind. | θέλει Q : θέλοι ⟨ἂν⟩ Herw. | 26 αντικαθίστασθαι K | δῆλον ὅτι BEQ : δηλο νότι L : δηλονότι G | οἱ] εἰ A || 28 ὅσοις BM | 29 ἀναχωρεῖν εἰς τὸ ἀσφαλὲς ⟨τὰ δεινὰ ὁρῶντες⟩ ἐκ τοῦ πλείστου vel. ἀν. εἰς τ. ἀ. ⟨τοῦ δεινοῦ δοκοῦντος⟩ ἐκ τ. πλ. Zeunius : ἀν. εἰς τ. ἀ. ⟨ἰδόντες⟩ τὰ δεόμενα ἐκ τ. πλ. Dind. | 30 τὰ δεόμενα seclusit Schn.: transposuit post προορᾶν Haasius: τὰ δεόμενα ⟨πράττεσθαι⟩ Cour. | καὶ ante προορᾶν om. Q | πρὸ ὁρᾶν F | οὐδὲν om. V | 25, 1 ὀλίγοι G | 2 μήτ' K | αὐτοῖς AKMQRV | 4 τοὺς μὲν ⟨οὖν⟩ Leuncl. | 5 ἴσος R | 6 ἡγήσηται Q | 7 φανεῖναι R | τοῦ παντὸς γὰρ ἐνδεήσεται in mrg. ead. m. I | 8 διὰ κινδυνεύειν K | λῃσταῖς] ὀλησταῖς I | 9 εἰκὸς om. GPV || 10 παρασκευασμένους LRV | 11 τὶ K | καταφρονῆ V | ἁμαρτάνοι K || 12 φυλοῦσι V | δέπω GIK : δέ πως V | 13 ὅσῳ, ὅ ex corr. ᾧ K | τὸ σούτω Mᵃ | ἢ γὰρ K | 14 ἐπὶ τα om. R | ⟨τῇ⟩ περὶ τὰ Leuncl. : ⟨τῇ γὰρ⟩ περὶ τὰ Zeunius | ἐπιμελείᾳ] ⟨ἄνευ⟩ ἐπιμελείας Cast. : ἀμελείᾳ Brodaeus : ⟨σὺν⟩ ἀμελείᾳ Steph. | πορευομένους Q | 15 προ ἔρχονται Mᵃ : προέχονται V || 17 εἰ δε Mᵃ : ει δὲ K : εἴ γε Madvig | 18 καὶ ποιήσαντα] ἢ ποιήσαντα Cast. : δεῖν ποιήσαντα Leuncl. : ὥστε ποίησαντα ed. Welsiana : ἢ ποιήσαντά τι Cour. | φθᾶσαι V | 19 τὸ πολὺ βοηθοῦν] τὸν βοηθοῦν (τα) et in mrg. παραβοηθοῦν οὐδέτερον Q : τὸ πολυβοηθοῦν V | ἐπιγενέσται V || 20 εἰσόδους GV | 22 γ' ἐστὶ K : γε ἐστὶ GV | τὸ προσέχοντι AV | ἐφεσπομένῳ F | 23 ὁπόσοις, οις ex corr. Mᵃ₂ : — όσους M | βούληται] ούληται B || 25 δειπνοποιουμεν .... M | 26 γε om. V : δὲ Zeunius | 27 ⟨οἱ⟩ στρατιῶται Madvig | γιγνονται Mᵃ | μλείονα Q | 28 ἱππῆς EGM : — ῆς ex corr. εῖς Mᵃ₂ : ιππεῖς K || 29 δεῖ ex corr. δῆ Mᵃ₂ : δῆ FLMQ | αὖ om. Q | 30 πολλοὶ pro πολὺ quod est in mrg. V | ἐνιότε I || 26, 1 φυλάττονται A | 2 ἔστι B : ἐστιν V | 3 μεμεληκότα ὅσοι Leuncl. : μεμελετηκότα ὅσοι Steph. : μεμεληκότ' ὅσοι Cour. | 4 προφυλάττωσιν A | οὐ δὲ μία BK | λεῖα B || 5 εὐαξαπάτητοι D : εὐεξεπάτητοι A | 7 σφίσι] φήσει K | ἀποχωρίσεις (ο) A | 8 ἐναντία MV | ἔσωνται DL : ἔσωνται V | 9 δυνήσεσθαι Mᵃ₂ | 10 τοσοῦτο A | 12 δε Mᵃ | πολεμίου V || 13 εἴη] εἶναι V | ληιίζεσθαι V | 14 ἐλάσει L | στρατικοὺς L | 15 πρὸ (ς) Mᵃ₂ | ταῦτ' BK | 16 ἄνδρες ⟨μεμελετηκότας⟩ Hartm. | εἰκότος V || 17 δεδιδαγμένοι, δα spr. v. al. atr. G : δεδιγμένοι IL | τὲ DFMᵃ | 18 τάφους F | ἐπόχθους V | 19 ὑψηλῶν, η ex corr. Mᵃ₂ | 20 καὶ τὰ κατάντη] εἰς τὰ ἀνάντη Leuncl. | ἐλαύνεσθαι L | τοσοῦτο M : τοσούτῳ DFKLQ | 21 διαφέρειεν A | ὁσόνπερ KM : ὅσωνπερ L : ὅσῳπερ DF : ὥσπερ Q | πτηνοὶ] πτηνὴ K | 22 αὐτοὺς V | ἀτριβάστων] ἀτριβάτων Brodaeus : ἀτριβῶν Valchenarius | 23 πρὸς τὰ τραχέα Cour. | ὅσονπερ] ὥσπερ Q : ὅσον A |

ὅσονπερ ὑγιεῖς — διαφέροιεν punctis subscriptis I | 24 *τόπων*] *πόνων* V | *ἔμποροι* V | 25 *προελάσωσι* K : *προσελάσωσι* I : *προσελάσεσι* Sch. ‖ 26 *ὅτι*] *ὅστι* B | 27 *εὖ ὀχούμενοι* Leuncl.| *ἐκπεπονιμένοι* V : *ἐκπεπιαμμένοι* Leuncl. | 27, 1 *εἰ* KV | *παρεσκευασμένοι, εσ* ex corr. M$^{a}_{2}$: *παρασκ.* EV | 2 *ἐφ' ἵππια* K | *ἱμάντων* M : *ἱμαντων* E | *ἠρτισμένα* Leuncl. |

α

3 *τοῦτο* Q | *ἐῤῥημον* A | *μικρὰ* AV | 4 *ἀπορροῦντας* K | *χρησίμως* M :

ους

ίμως M$^{a}_{2}$ | *παρέχοιτο, α* ex corr. al. m. I ‖ 5 *ἔχειν ἂν*] *ἔχει ἂν* A : *ἕξειν* Dind. | *οὕτως* V | 6 ⟨*τὰ*⟩ *εἰς τοὺς* Cour. | 8 *χαλεπώτερ'* K | *ταμάλιστα*

ερ

DF ‖ 10 *ἐκπονοῦνται*] *ἐκπονεῖται* Dind. | 11 *ὅπως* M$^{a}_{2}$ ‖ 13 *τῷ γ'* V | 14 *πηγμῇ* BV : *πυγμὴ* A | 15 *ταπολλὰ* D | 16 *πόλλεις* D | *στεφανοῦσι*

V : *τεφανοῦσι* I | *οἶδα* V | 17 *ἀλλἅττα* E$_{2}$: *ἀλλάττα* BM : *ἀλλ' ἅττα* KN : *ἀλλὰ ἅττα* V ‖ 18 *ἐνοεῖν* G | *οἱ*] *ἡ* V | *καταθάλατταν* M^{a} | 20 *κατὰ γὴν* V : *καταγῆναι* I : *κατὰ γῆς* Q | 21 *τοῖς* om. Cast. | *τῆς* ads. mrg. L | *τρυφῆς* A | 23 *δὲ οὐ* N | *οὔτ' εἰρήνης* K ‖ 24 *κακεῖνο* M^{a} | *μήποτ'* K : *μήτε* Q | 25 *ὄπισθεν* et *οὔ γαρ* V | 26 *διώκοντι σφαλῆναι*] *διώκειν σφαλεῖναι* A ‖ 27 *ὑπομνῆσαι, ῆσαι* ex corr. *ῆσθαι* E | 28 *ὅτ' ἂν μὲν* GI : om. V | *τούτους* ex corr. *τοῦτο* ead. m. I | *ἐπὶ τοὺς* pro *ἐπὶ τούτους* utrobique Cobet | *οἴωνται*

ω

K : *οἴονται* I : *οἴονται* V | 28, 1 *εἶναι* om. V | *παντάπασι* V | *ἀσθενεῖ, εῖ* ex corr. *ῆ* Q : *— ῆ* V | 2 *δὲ ἐπὶ* V | *ὧν*] *ὡς* N | 3 *ἐπιστῶνται* FGKM : *ἐπίστανται* Leuncl. | *ἂν* om. Q : habet ante *ὅσην* V | 4 *ἄγωσιν* BIKMV |

ου

— ωσιν A ‖ *φημὶ* M | 5 ⟨*ὥστε*⟩ *ὅταν μὲν* Leuncl. | *μὴ* in mrg. D :

η

spr. v. F : om. LQR | 7 *μετ' ἀμέλειαν* K ‖ *ὅτ' ἂν* GI | 8 *προγιγνώσκει* ead. m. D : *προγινώσκῃ* AFIQ | 9 *δύνηται* G | *τοιαῦτα φημὶ* EGKM^{a}] *κρείττων* N | 10 *εἶναι*] *εἰ καὶ* B | *τοὺς*] *τούτους* Steph. | *ἀπηλεγμένους* K | 11 *καὶ ἵππους*] *ἵππους* Schn. ‖ 13 *ὅτ' ἂν* GI | *προσ-*

ω

αγαγεῖν G$_{2}$: *— εῖν* V | 16 *διαδυσχωρίας* I | 17 *χαλεπὸν χαλεπὸν* V ‖ 19 *οἱ*

η

δὲ DFLMV | 20 *ἱππῆς* M^{a}Q : *—ῇς* EGIM : *— εῖς* V | *ἐξ αὐτῶν* ⟨*χειρῶν*⟩ Weisk : *ἐξ αὐτῶν* ⟨*τῶν χειρῶν*⟩ Cobet : *ἐξ ἀναντῶν* Madvig : *ἐκ δυσβατῶν* Herw. | *τ' ἐὰν* punctum subscr. al. atr. I : *τε κἂν* Cast. | 21 *μηχανᾶται* IK ‖ 22 *δὲ εἰς* N | *ψευδενεσέδραι* B | 23 *κᾀκεῖνο* E | *πόθε* Q |

οι

24 *ἀσφαλοῦ* E | *ἐπιφαινόμεν* D | *βαδιτέρους* V ‖ 26 *ὀλίγοι* V | 27 *ὀλίγων* V | 28 *μᾶλλον* om. N | *θάττοι* V | 30 *ἵππων*] *ἱππέων* E | *φρονίμως, ως* ex corr. *ους* M^{a} ‖ **29**, 1 *ἦν δὲ* FKLM^{a} | *συμβαίνει* AV | 2 *ἱππέας*] *ἱππεύειν* B | *οὖν οἶμαι* I | *εἴ τι* I | 3 *ἐκ φυλῆς* Q | *φυλάρχος* I, ex corr. *φίλαρχος* K | 4 *ἡγεῖτο* GIMV | *δ' ἄλλης* K ‖ 5 *τοῦ* om. Q |

6 *ἐπεὶ δὲ* N : *ἐπὶ δὲ* V | *ἐγγὺς*] *εὐθὺς* F | *ἀποπαραγγέλσεως* IK : *ἀπὸ*
κ κω
παρεγγέλσεως A | 8 *καὶ* om. NQ | *ἐκπληιτικοτέρους* G_2 : *ἐκπληκτιτέρους* M^{a}_{2} | *ἐχθοῖς* Q | *ἄν* om. GV ‖ 9 *εἰ δὲ καὶ*] *εἰ δέ γε* Cour. | 10 *ἀποκεκρυμένοι* M^{a} : *ἀποκεκριμένοι* Q | *ἐξ ἀπίνης* KM | 11 *δοκοῦσι* AE | 14 *ἐκπλήκτοντα* V ‖ 15 *οἶ τ'* K : *εἴ τε* A | *ἔνέδραις* M^{a} | 16 *ἐκλήκτονται* V | *καὶ ἐὰν*] *κἂν* T | *ὅτ' ἂν* GI | 18 *φοβερώτερα* A ‖ 19 *φρονίμους* Q | 20 *ἐμψύχως* K | *παρελόντας* EV | 21 *τοῦτ'* K ‖ 22—23 *καὶ ποιεῖν — ἀγαθὸν εἶναι* om. A | *πίθεσθαι* V | *καὶ τὸ ἕπεσθαι* I | 24 *τὸ* om. V | *ἐλαύνειν* L] *τοὺς πολεμίους* V | *ἐπιθυμώσουσι* I : *ἐπιθυμοῦσι* Q : *ἐπιθυμήσωσι* A | 25 *ἃ ἂν*] *οἷς ἂν* Herw. | *ἐνκαρτερεῖν* V ‖ 26 *αὖ*] *ἂν* ante corr. V | prius *ἢ* delendum, pro altero legendum *καὶ* censuit Hartm. | 27 *χωρίον* A | ante *ὑπαρχόντων* omissum esse *ἐπιτηδείων* vel *ἱππασί-*
ω
μων putat Schn. | 28 *γίγνονται* Q : *γίγνονται* V | 29 *εἰώθασιν* Q | *ταπολλα* D | *ἐκ τῶν τοιούτων*] *ἐν τοῖς τοιούτοις* Leuncl. : *ἐν τῷ τοιούτῳ* Cour. : *ἐν τοῖς τοιούτοις* Hartm. | 30 *αναστροφῶν* F | *μραδέως* K | 31 *τάχυστα* V | *ἐλαύνειν* L ‖ *οὕτῳ* G | *ἔπιτα* V | **30,** 1 *δὲ ἐκ* NQV : *ἐκ* Herw. | *τὲ* BFM : *γε* V | *διώκει* et *ἀποχωρεῖ* K | 2 *μλάττειν* K | 4 *ἑαυτου* G ‖ 5 *δε* M^{a} | 6 *καταλιπὼν*, *ι* ex corr. *ει* V : *καταλιπῶν* M_a : — *ῶν* K : *κατὰ λιπὼν* G | 7 *πέντε*] *ε̄* B | *τὲ* B | *ἂν* om. Q | 8 ⟨*αὐτοὶ*⟩ *προέχοιεν* Hartm. | *τοῖς τοῖς* B | 10 *ἀναγινώσκειν* DFKLV | 11 *ποιεῖν δὲ τὸ* spr. v. I | *ποιεῖν*] *ἐννοεῖν* Madvig | *αὐτὸ* V | *καὶ τὸ* Q | 12 *ἐκπονεῖν*] *ἐννοεῖν* vel *ἐπινοεῖν* Cour. | 13 *οὐδὲν οὐδὲν* L | *οἶον* GK | 14 *πάντ'* K ‖ 15 *ἐμοίγε* V | *ὅσα ἂν*] *ὅσαν* V | 16 *δὲ* ⟨*γὰρ*⟩ Leuncl. | *γινωσκόμενα* FQ | 17 *οὔτε ἐν — οὔτ' ἐν — οὔτ' ἐν* ADR | *γεωργία*, *ω* ex corr. *ῳ* M^{a}_{2} | *ναυκληρίᾳ*] *αυκληρίᾳ* ABK | 18 *ἣν*] *ἐὰν* ante corr. V | *ὡσὰν* G ‖ *ὡς ἂν ταῦτα* ⟨*οὖν θεοῖς*⟩ *περαίνηται. Φημὶ δ' ἐγὼ καὶ τὸ πᾶν ἱππ.* Madvig ‖ 19 *καὶ* cum *ταῦτα* omittendum vel ante *ταῦτα* transponendum putat Fr. Rühl | 20 *θᾶττον* AQRV : *θᾶσον* M^{a} | 21 ⟨*ἢ*⟩
ν
εἰ Leuncl. | 22 *καταστήσαιτο* A | *γὰρ ἄν μοι* I : *γοῦν μοι* Leuncl. | 23—24 *ἂν πᾶν — φιλοτιμότερον* in mrg. R | *φιλοτιμώτερον* QV ‖ 25 *Λακεδαιμονίους* B | **31,** 1 *δὲ τὰ ξενικὰ* K : *τὰ ξενιτικὰ* V | 2 *μεγάλην προθυμίαν συμβάλλεται*] *μέγα τι εἰς προθυμίαν συμβ.* Leuncl. : *μεγάλην προθυμίαν* ⟨*ἀνθρώποις*⟩ *ἐμβάλλεται* Weiske : *μέγα τῇ προθυμίᾳ συμβάλ.* Cour. : *μένα εἰς προθυμίαν συμβάλ.* Hartm. ‖ 3 *ἂν νομίζω* K | *ὑπάρξαι*] *ὑπάρχειν* Leuncl. | 4 *σφόδρ'* K | *μὴ*] *τοῦ* Leuncl. | *καὶ οἷς* bis script. a. c. L | 5 *οἷς καθίστησι*] *οἷς καθήκει* Budaeus : *τοῖς καθιστᾶσι* C. Fr. Hermann : *ὅτε* (pro *ὅτι*) *καὶ τοῖς καθίστασι, τὸ ἱππ.* Sauppius (Philologus 1860) : *εἴσι καὶ οἱ ἐθέλουσι τελεῖν ἀργύριον ὡς μὴ ἱππεύειν* Martin | *θελεῖν* IV | 6 *ἱππεύειν* pro *ἱππικὸν*, vel potius verba *ὅτι καὶ οἷς — ἱππεύειν* delenda censebat Cour. | *παραπλουσίων* I : *παραπλησίων* ADLP : — *ησίον* V | *παραπλησίων γε* ed. Steph. : *παραπλησίως δὲ παρὰ πλουσίων*

Leuncl.: *παρὰ πλουσίων τε* ed. Wels.: *παραπλησίως δὲ παρα πλουσίων γε* vel *καὶ παρὰ πλουσίων γε* Zeunius: *παρὰ πλουσίων μέν γε* Fr. Rühl: *παρὰ πλουσίων — σώμασιν* del. Hartm. | 7 *παρορφανῶν* V ‖ 8 *μετ' οἰκων* I: *μετ' οἴκων* K | 10 *καλῶς* ILV | *μεταδίδωσιν* K: *μεταδῶσιν* A | *οἱ*] *ἡ* I | 12 *διὰπράττεσθαι* G: *διαπράττασθαι* I ‖ *δοκοῖ δὲ μοι* V | *καὶ ⟨τὸ⟩ πεζὸν* Bloomfield (Thucyd. III 17) | 13 *ἵπποις*] *ἱππεῦσιν* Herw. | *ἐνεργώτατατον* K | 14 *ἐναντιοτάτων* A ‖ 16 *πολλάκι* B | *τὸ*] *τῷ* K | *σὺν θεῷ πράττειν* in mrg. M[a] | 17 *ἦν* G | *κινδυνεύῃ* ex corr. — *ύνευῃ* K: — *εύῃν* I: — *εύει* V: — *εύσῃ* Q: — *εύσει* A | *τοῦτο* om. Q | 18 *κατανοῇ* V | *ὅτ' ἂν* GI | *ἐπιμουλεύοσι* G | 19 *ἐνάντιοι* | *ὀλιγάκι* B | *ἔχει*] *ἕξει* Cour. | *ἐπιμουλευόμενα* G: *ἐπιβουλευόμεθα* R ‖ 20 *τὶς* FGLN | *οἰόνται* K | 21 *οὗτοι*, sed in mrg. *οὔ τοι* V | 22 *ἐθέλωσιν ἐν ἱεροῖς* V | *οἰωνοῖς*] *ιωνοῖς* B | 23 *ὀνειρασιν* I | *δε* F | *αὐτοῦ* I | 24 *τούτους* V | *ὅτ' ἂν* I | *δέονται* GIKPV.

INDEX VERBORUM.

A

Z

Π

Druck von J. B. Hirschfeld in Leipzig.

